

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ Γράμματα

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 1885)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του έσωτερικού και του
έξωτερικού καθώς και τους φίλους του Μικρού Χωριού Εύρυτανιας.

(Σημ.: Τα ένυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τή γνώμη του συγγραφέα τους)

Περίοδος Β' — Χρόνος 14ος
Τόμος 2ος 'Αρ. φύλλων 19-20
'Απρίλης — Δεκέμβρης 1983

Έτήσια συνδρομή:

Έσωτερικού Δρχ. 500
Έξωτερικού Δολ. 20
Έταιριών, ΝΗΔΔ, κλπ. Δρχ. 1000

Υπεύθυνοι σύμφωνα με τὸ νόμο:

Σύνταξης: Μεν. Κουτσούκης, 'Αγλαύ-
ρου 19 — 21. 'Αθήνα (11741),
τηλέφ. 92.38.197.

Τυπογραφείου: Γερ. Μαυρογεώργης,
Σεργίου Πατριάρχου 6, 'Αθήνα,
τηλ. 36.07.938.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

— Χαρμόσυνες εϋχές, Σεβασμιωτάτου Καρπενησιού κ. Νικολάου	1
— Τὸ φῶς τῆς Βηθλεέμ, Βασ. Κομματᾶ	3
— Αξιόλογα γεγονότα στὸ χωριὸ μας	4
— Ἡ ἐκπλήρωση ἑνὸς χρέους	4
— Εισφορὲς γιὰ τὴν ἀνέγερση τῶν δύο μνημείων	8
— Τραγικὴ ἐπέτειος, Δ. Ν. Πολύζου	10
— Ἡ χειροτονία τοῦ π. Νικολάου 'Αζακᾶ	12
— Βραβεῖα στοὺς μαθητὲς τοῦ Δημ. Σχολείου	15
— Γιортές 'Ορθοδοξίας: Εὐγένιος ὁ Αἰτωλός	17
— Ἡ 'Ανακήρυξις εἰς 'Αγιον τοῦ Εὐγενίου Αἰτωλοῦ, Παν. Βλάχου	18
— Καινούργιος σύντροφος στὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ	23
— Ἐνθυμήσεις σχολικῆς ζωῆς στὸ Μικρὸ Χωριὸ, Δημ. Πασπάλη	26
— Παλιές ἀναμνήσεις ἀπ' τὴ διδασκαλικὴ ζωὴ μου, Γ. Παπαδῆ	28
— Γιὰ νὰ περναίει ἡ ὥρα, Σ. Γεωργαϋλή	31
— Ὁ Ταχυδρόμος: Ἐνας ἀφανὴς ἥρωας τῆς 'Αντίστασης, Δ. Ν. Πολύζου	32
— Πικρὰ ἐνθύμησις Κατοχῆς, Ι. Σ. Ζαχαροπούλου	34
— Τὸ Χωριοῦδάκι (ποίημα), Π. Ξενούλη - Λολῶνη	36
— Ἀπὸ τὴ σκοπιὰ τῆς 'Αδελφότητος	37
— Ἐνα δάκρυ γιὰ τὸ δάσος Κρι	39
— Δωρεές στὴν Πνευματικὴ Γωνιά	40
— Ἐντυπα ποῦ λάβαμε	41
— Μικροχωρίτικα Γράμματα	42
— Λίγα λόγια γιὰ κείνους ποῦ ἔφυγαν	45

Εἰκόνα ἐξωφύλλου: Τὸ καμπαναριὸ τοῦ χωριοῦ μετὸ καινούργιο ρολοῖ.

ΧΑΡΜΟΣΥΝΕΣ ΕΥΧΕΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ,

*Ἐπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου
πρὸς τοὺς ἐδσεβεῖς Χριστιανοὺς τῆς ἐπαρχίας ταύτης,
εἰρήνην καὶ εὐλογίαν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως
τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ.*

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί,

Ἐορτάζομεν καὶ ἐφέτος τὰ Χριστούγεννα, «τὴν μητρόπολιν τῶν ἑορτῶν» μέσα εἰς μίαν κατάστασιν πνευματικῆς κρίσεως τοῦ κόσμου, εἰς μίαν σκληρὰν ὥραν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὰ στοιχεῖα ποὺ συνθέτουν τὴν ἠθικὴν κρίσιν καὶ καθιστοῦν σκληρὰν τὴν ὥραν αὐτὴν εἶναι γενικῶς ἡ σύγχρονος πνευματικὴ ὀπισθοδρόμησις τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ζῆ τὴν τραγικότητά του μέσα εἰς τὰς ἀνέσεις καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἡ συγκεχυμένη, καὶ εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν ἀπογοητευτικὴ, εἰκὼν πείνης, παιδικῆς θνησιμότητος, τεραστίας ἀπροστατεύτου ἀνθρωπίνης ἀναπηρίας ἐκ διαφόρων αἰτίων — πολεμικῶν ἢ βιομηχανικῶν ἢ ἄλλων, ὅπως ἀπέδειξεν ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ προδιανυθέντος ἔτους τῶν ἀναπήρων — αἱ συνεχιζόμεναι πολεμικαὶ συρράξεις, ἡ ἔξαρσις τῆς τρομοκρατίας καὶ τῆς ἀναρχίας, τὰ ζωτικώτατα προβλήματα τῆς ἀνεργείας καὶ τοῦ πληθωρισμοῦ, ποὺ ἀπασχολοῦν τοὺς κυβερνήτας καὶ τοὺς λαοὺς ὅλου τοῦ κόσμου καὶ πρὸ παντὸς τὰ ἠθικὰ προβλήματα τῆς οἰκογενείας, εἶναι ὠρισμένα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ συνθέτουν τὴν σύγχρονον πνευματικὴν κρίσιν.

Ἡ σκληρότης καὶ ἡ κρισιμότης τῆς ὥρας ταύτης συνοψίζεται εἰς τοῦτο, ὅτι διακυβεύεται, ὅσον ποτὲ ἄλλοτε καὶ παρὰ τὰς προόδους τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ἀξία, ἡ ἐλευθερία καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου ὡς προσώπου ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν γῆν. Διὰ τῶν ἐξάλλων πολεμικῶν ἐξοπλισμῶν, εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ὁποίων εὐρίσκεται ἡ βόμβα νετρονίου, ποὺ ἀπειλεῖ τὸν ἀνθρώπον καὶ σώζει τὰ ἄψυχα, διακηρύττεται ὅτι ὑπὲρ τὸν ἀνθρώπον εἶναι τὰ ἄψυχα κατασκευάσματα τῆς τεχνολογίας ὡς ἐν εἶδος τιμωρίας τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν του.

Μέσα εἰς αὐτὴν τὴν τόσον κρίσιμον καὶ ἀπογοητευτικὴν διὰ τὸν ἀνθρώπον καὶ τὸν κόσμον στιγμὴν ἔρχονται τὰ Χριστούγεννα, νὰ μᾶς ὑπομνήσουν ὅτι δὲν εἶναι ὁ ἀνθρώπινος παράγων ὁ μόνος κυβερνῶν καὶ κατευθύνων τὴν ἱστορίαν ὅτι ὑπάρχει ὁ Θεός, ὁ παντοδύναμος, ὁ προνοητής, ὁ φιλάνθρωπος, ὁ ὁποῖος μέσα εἰς τὸ ὄλον μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας, συγκαταβαίνει νὰ γίνῃ ἀνθρώπος μέχρι βρέφους, μέχρις ἀπειλῆς τοῦ Ἡρώδου, τοῦ κάθε Ἡρώδου, μέχρι Πιλάτου, τοῦ κάθε Πιλάτου, μέχρι Γολγοθᾶ,

τοῦ κάθε Γολγοθᾶ, ἀλλὰ μὲ μόνην καὶ σταθερὰν κατεύθυνσιν τὴν Ἀνάστασιν.

Ἐκεῖνο ποῦ ἐπιθυμοῦμεν νὰ τονίσωμεν κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐορτὴν πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς εἶναι ὅτι ὑπάρχουν δύο πραγματικότητες ποῦ συνθέτουν τὴν ἱστορικὴν πορείαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἀνθρωπίνη τραγικότης ἐξ αἰτίας τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ θεία φιλανθρωπία τοῦ «δοῦν ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν» νηπιᾶσαντος Χριστοῦ. Τὰς δύο αὐτὰς πραγματικότητας ἅς ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἅς εὐλογῶμεν τὸν Κύριον, τὸν ἰώμενον πάσας τὰς νόσους ἡμῶν, τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν Ζωὴν ἡμῶν, τὸν στεφανοῦντα ἡμᾶς ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς, τὸν μόνον Σωτῆρα καὶ εὐεργέτην τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ οὐράνιον διάγγελμα: «Αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν» (Ματθ. α' 21).

Ἄδελφοί μου ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοί,

Μέσα εἰς τὰς ποικιλωνύμους πορείας, ποῦ γίνονται εἰς τὰς ἡμέρας μας διὰ τὴν εἰρήνην, διὰ τὰς φυλετικὰς διακρίσεις, διὰ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, διὰ τὸν ἀφοπλισμὸν, διὰ τὰς παντὸς εἶδους «ἐλευθερίας», ἡ Ἐκκλησία μας διὰ τοῦ ἱεροῦ ὑμνογράφου μᾶς προσκαλεῖ εἰς μίαν πνευματικὴν πορείαν, τὴν μυστικὴν πορείαν πρὸς τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ: «Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός· ἀκολουθήσωμεν λοιπόν, ἔνθα ὀδεύει ὁ ἀστήρ μετὰ τῶν Μάγων Ἀνατολῆς τῶν βασιλέων. Ἄγγελοι ὑμνοῦσιν ἀκαταπαύστως ἐκεῖ. Ποιμένες ἀγραυλοῦσιν ὠδὴν ἐπάξιον, Δόξα ἐν ὑψίστοις λέγοντες, τῷ σήμερον ἐν σπηλαίῳ τεχθέντι ἐκ τῆς Παρθένου καὶ Θεοτόκου ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας». Αὐτὴν τὴν ἱεράν, τὴν ὑποποιὸν καὶ λυτρωτικὴν πορείαν θὰ ἐπιτύχωμεν μόνον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας.

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. β' 14). Δόξα εἰς τὸν Θεόν, εἰρήνη εἰς τὸν κόσμον, ἀγαθωσύνη, ἀδελφωσύνη καὶ εὐδοκία εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἀμήν.

† Ὁ Καρπενηρίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΕΥΧΕΤΑΙ

ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΕΤΟΣ

1984

ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ, ΕΙΡΗΝΙΚΟ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ

ΣΤΟΥΣ ΞΕΝΗΤΕΜΕΝΟΥΣ ΚΑΛΗ ΠΑΤΡΙΔΑ!

ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

τοῦ ΒΑΣ. ΚΟΜΜΑΤΑ

Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερο ἱστορικὸ γεγονός. Σήμερον ὕστερα ἀπὸ 2 χιλιάδες χρόνια ἡ ἐποχὴ μας, παρουσιάζει καταπληκτικὴν ὁμοιότητα, μὲ ἐκείνην τὴν πρὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν. Σήμερον, ὕστερα ἀπὸ 20 αἰῶνας ἡ σύγχυσις τῶν πνευμάτων ἔχει κορυφωθῆ ἐπικινδύνως. Αἱ οἰκογένειαι δὲν συνδέονται πλέον μὲ τὰς ὠραίας ἀρχὰς τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης τῶν μελῶν τους, ὅπως προηγουμένως. Τὰ τηλεβόλα ἐξακολουθοῦν νὰ ἀντικαταστοῦν μὲ τοὺς θανατηφόρους κρότους τὴν γλυκεῖα φωνὴ τῆς καμπάνας. Αἱ ἀποθήκαι πολλῶν κρατῶν δὲν ἔχουν τροφὰς διὰ τοὺς λαοὺς των, ποὺ ἀποθνήσκουν ἀπὸ τὴν πείναν. Αἱ ἀποθήκαι ὅμως ἄλλων λαῶν εἶναι πλήρεις ἀτομικῶν βομβῶν καὶ ἄλλων ὀργάνων ὁμαδικῆς καταστροφῆς.

Περιοχαὶ τῆς γῆς εὐρίσκονται εἰς κατάστασιν πολέμου, ψυχροῦ ἢ θερμοῦ, πάντοτε ὅμως καταστρεπτικοῦ διὰ τὸ μέλλον τοῦ κόσμου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Αἱ ἐκκλησίαι δὲν ἐπέδειξαν ὠριμότητα μὲ τὴν διαίρεσίν των, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν ἀποτελεσματικῶς τὴν δυστυχίαν καὶ τὰς ἀπειλὰς ποὺ κρατοῦν εἰς ἀγωνίαν ἢν οἰκουμένην. Τὰ πανεπιστήμια καὶ τὰ πνευματικὰ ἰδρύματα προσφέρουν καταπληκτικὴν ὄντως μόρφωσιν, ἀφήνουν ὅμως στείραν τὴν ψυχὴν.

Γιατί ἄραγε ἔμεινε νοσταλγία καὶ πόθος ἡ ἐπαγγελία τῆς χαρᾶς, ἡ ὁποία ἠκούσθη εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ; Γιατί ἄραγε συνεχεῖς πόλεμοι καὶ καταστροφαὶ καὶ ἐρημώσεις νὰ συμπληρῶνουν τὴν τραγικὴ σφαίραν τῆς γῆς; Γιατί ἄραγε τόσοσ φόθος τῆς ταλαίπωρης ἀνθρωπότητος, γιὰ τὴν μελλοντικὴν τῆς κατεύθυνσιν καὶ σταδιοδρομίαν; Γιατί τῆς θείας προνοίας τὸ εὐγενέστερο δημιούργημα, ὁ ἄνθρωπος, γιὰ τὸ μέλλον τῶν χρόνων τείνει σήμερον νὰ μεταβληθῆ σὲ ἀνεξημέρωτο θηρίο ἔτοιμο νὰ κατασπαράξῃ τοὺς ἀπέναντί του; Γιατί ὅσο τὰ χρόνια τῆς ζωῆς διαβαίνουν ἡ κακία καὶ ἡ ἐγκληματικότητα, τὸ ψέμα, ἡ ἀδικία νὰ μεγαλώνουν; Γιατί τάχα αἱ μεγάλαι, αἱ ὑψηλαὶ καὶ αἰώνιοι ἀλήθειαι τοῦ θείου Ναζωραίου γιὰ τὴν παγκόσμια ἀγάπη καὶ ἀδελφωσύνη νὰ μὴ θρῖσκουν καμία ἀπολύτως ἀπήχησιν μέσα στὴν ἀνθρώπινη καρδιά; Καὶ εἰς τὰ ἀγωνιώδη αὐτὰ ἐρωτήματα ἔρχεται πρόχειρος ἡ ἀπάντησις:

Διότι δὲν μπόρεσε ποτὲ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων νὰ ἐννοήσῃ καὶ νὰ ἀγκαλιάσῃ τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς ἀγάπης ποὺ χάρισε τὸ βρέφος τῆς Βηθλεέμ, δὲν κατόρθωσε νὰ φωτισθῆ ἀπὸ τὸ φῶς τῆς Βηθλεέμ, τὸ ὁποῖον καίει καὶ νεκρῶνει τὸν ἐγωϊσμὸ τῶν ἔθνων καὶ τῶν ἀτόμων.

Ἄς σταματήσωμεν ἐς τοῦ σημερινοῦ καὶ πάλιν χρόνου τὴν ἀνατολήν καὶ νὰ ποῦμε, ὅς ἔλθῃ ἡ βασιλεία σου στὸν ταραγμένον κόσμον, βασιλεία ἀγάπης, καλοσύνης, χρηστότητος, εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης. Καὶ τότε ὅλοι θὰ ἀνυψωθῶμεν εἰς τὰ ὕψη ὠραίων καὶ εὐγενῶν παραδόσεων.

Άξιόλογα γεγονότα στο χωριό μας

Το φετεινό καλοκαίρι (1983) υπήρξε παραγωγικό και ευχάριστο. Το σημάδεψαν γεγονότα ιδιαίτερα συγκινητικά γιατί δικαιώνουν μακροχρόνιες προσπάθειες, εκπληρώνουν διακαείς πόθους των Μικροχωριτών και προσφέρουν ελπίδες και αισιοδοξία για το μέλλον.

Η χειροτονία του νέου Ίερέα π. Νικολάου Άζακά ως έφημερίου του χωριού μας, τα αποκαλυπτήρια των δύο μνημείων που ανήγγειρε η Άδελφότητα για τους 13 έθνομάρτυρες, ή επίδοση των βραβείων από τον παλαίμαχο δάσκαλο κ. Γ. Παπαδή, και η δωρεά του ρολογιού του χωριού από τον κ. Κώστα Κουτσούκη είναι τα πιό άξιόλογα. Τις λεπτομέρειες των πιό σημαντικων αυτών γεγονότων δίνουμε στις σελίδες που ακολουθούν, για την ενημέρωση και όσων δεν μπόρεσαν να παραστούν στις γιορτές αυτές. Σημειώνουμε τέλος ότι στην Εύρυτανία οργανώθηκαν και έγιναν με πολλή επιτυχία οι γιορτές για την ανακήρυξη σε άγιο του Ευγένιου του Αιτωλού.

Η ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΕΝΟΣ ΧΡΕΟΥΣ

ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Όπως είχε προγραμματιστεί, στις 21 Αυγούστου έγιναν, μέσα σε ατμόσφαιρα πατριωτικής έξαρσης, τα έγκαινα των δύο μνημείων που ανήγγειρε η Άδελφότητά μας, για να τιμήσει τους δέκα τρεις έθνομάρτυρες που εκτελέστηκαν στο Μικρό Χωριό στις 24-12-1942.

Τό ένα μνημείο είναι αφιερωμένο στη μνήμη του παπα - Δημήτρη Βασάκη και του έννομotάρχη Χαρίλαου Κατσίμπα, που οι κατακτητές, μετά από πολυήμερα βασανιστήρια, τους έρριξαν στις φλόγες. Τό άλλο είναι αφιερωμένο στους ένδεκα Μεγαλοχωρίτες και Μικροχωρίτες, που εκτελέστηκαν στη θέση πάνω - Λόγγοβες, αφού

πρώτα υποχρεώθηκαν να σκάψουν οι ίδιοι τους τάφους τους!

Θά πρέπει να διευκρινήσουμε εδώ, για να μη υπάρχουν παρερμηνείες, ότι για την ανέγερση των μνημείων, ή απόφαση των Μικροχωριτών από την πρώτη στιγμή ήταν ο μ ό θ υ μ η. Πραγματικά δέν υπήρξαν στο Μικρό Χωριό άνθρωποι πού να έναντιώθηκαν στην ανέγερσή τους. Μάλιστα, σύμφωνα με μαρτυρίες παλαιότερων, απ' όλα σχεδόν τὰ Κοινοτικά Συμβούλια, απ' τόν έπαναπατρισμό κι ύστερα, καταβλήθηκαν προσπάθειες για την ανέγερση μνημείου στον χώρο πού έγιναν οι εκτελέσεις. Όφειλουμε να τό αναγνωρίσουμε. Η προσπάθεια σκόνταφε πάντοτε στην άρνηση τού ή των ιδιοκτητών να γίνει τό μνημείο μέσα σέ ιδιόκτητο χώρο. Οι προσπάθειες άτόνησαν μόνο με την κατολίσθηση τού 1963 πού, όπως ήταν φυσικό έστρεψαν την προσοχή όλων στο ξαναχτίσιμο τού χωριού και την αναδημιουργία του.

Όταν τό νέο χωριό τό πήρε κάπως επάνου του, ξανάρχισαν οι προσπάθειες από την Άδελφότητα για να ξανασυναντήσουν την ίδια άρνηση. Παρακάμφθηκε μόνο όταν έγινε αντιληπτό ότι ή έμμογή να κτισθούν στους ιδιόκτητους χώρους διαιώνιζε την άπραξία. Η ενθάρρυνση απ' όλους και τελικά ή απόφαση τής Συνέλευσης να χτισθούν σέ παραπλήσιους χώρους, οδήγησαν στην πραγματοποίηση τού ιεροϋ αυτού χρέους, δηλαδή, τό Μικρό Χωριό να τιμήσει τή θυσία αυτών πού άγιασαν τὰ δοξασμένα χώματά του. Οι λεπτομέρειες, οι όμιλίες και φωτογραφίες απ' τὰ αποκαλυπτήρια δίνονται στο ξεχωριστό πολυσέλιδο τιμητικό 'Αφιέρωμα πού εκδόθηκε απ' την Άδελφότητα με τόν τίτλο «ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΧΡΕΟΣ» και πού πρέπει όλα τὰ μέλη να φροντίσουν να προμηθευτούν.

Για την ανέγερση των μνημείων αυτών έγιναν προσπάθειες από πολλά χρόνια. Θεωρήθηκε στην αρχή επιβεβλημένο να γίνουν αυτά μέσα ακριβώς στους χώρους, όπου, χύθηκε τό αίμα των έθνομαρτύρων. Για τις ενέργειες αυτές γράφθηκαν και λέχθηκαν κατά καιρούς πολλά και μάλιστα και από τις στήλες τού περιοδικού μας. Όταν πλέον φάνηκε, ότι οι ιδιοκτήτες των χώρων αυτών ήσαν άμετάπειστοι στην άρνησή τους να δοθεί ό σχετικός χώρος και προκειμένου να άποφευχθούν άλλες έξελίξεις, πού δέν ήσαν στις αρχικές προθέσεις τής Άδελφότητας αλλά και θά έπαιρναν μάκρος, τό Διοικητικό Συμβούλιο εισηγήθηκε στη Γενική Συνέλευση να γίνουν τὰ μνημεία σέ παραπλήσιους χώρους. Η πρόταση έγινε δεκτή και τό Διοικητικό Συμβούλιο προχώρησε στην ανέγερση των δύο μνημείων. Θά πρέπει να εξάρουμε εδώ την ευγενική χειρονομία τού διακεκριμένου ιατροϋ, συγχωριανού μας κ. Γ. Δερματά και να τόν ευχαριστήσουμε εκ μέρους τής Άδελφότητας γιατί δέχθηκε τό ένα μνημείο να καταλάβει ιδιόκτητο χώρο του.

Μετά τό ξεπέραςμα των παραπάνω δυσκολιών, όπως θά θυμούνται τὰ μέλη τής Άδελφότητας και οι Μικροχωρίτες σέ ειδική τελετή - εκδήλωση, πού έγινε στο χωριό μας, στις 26 Μαρτίου 1983, ό Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Άλ. Γ. Μαγκάκης, συνοδευόμενος από τόν Νομάρχη Εύρυτανίας κ. Μιχ. Καλλανδή και τόν Βουλευτή Εύρυτανίας κ. Κ. Τσιγαρίδα έθεσε τόν θεμέλιο λίθο των δύο μνημείων.

Οι κ.κ. Μαγκάκης και Τσιγαρίδας προσκλήθηκαν πάλι αλλά δέν μπόρεσαν να παραστοϋν στην τελετή των αποκαλυπτηρίων λόγω άλλων υποχρεώσεων.

Πριν κλείσουμε τό σύντομο αυτό σημείωμα για τὰ σχετικά με την ανέγερση και τὰ περιστατικά πού την σημάδεψαν, θέλουμε να ευχαριστήσουμε δημόσια άκόμη όλους όσους συνέτρεξαν τις προσπάθειες τής Άδελφότητας για να ολοκληρωθούν τὰ δύο μνημεία. Πρώτα απ' όλους τις οικογένειες των εκτελεσθέντων, τὰ μέλη τής Άδελφότητας και όσους άλλους συνέβαλαν ποικιλότροπα στην ανέγερση αλλά και την πληρότητα και άριότητα των δύο μνημείων.

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε δημόσια τόν Νομάρχη Εύρυτανίας κ. Μιγάλη Καλλανδή, πού έδειξε έμπρακτα τό ενδιαφέρον του στέλνοντας την μπουλντόζα να ανοίξει δρόμο προς τό χώρο τού μνημείου για την μεταφορά των υλικών, καθώς και

συνεργείο του δασαρχείου που έφτιαξε το ξύλινο γεφυράκι - πέρασμα προς το μνημείο. Έδωσε επίσης έγκριση για τη χορήγηση μέσω της Κοινότητας ποσού 100 χιλ. δραχμών.

Ευχαριστούμε τον εκλεκτό φίλο αρχιτέκτονα κ. Κ. Διβέρη, που φιλοτέχνησε δωρεάν το σχέδιο του μεγάλου μνημείου και τον εργολάβο κ. Λ. Σαμαρά που με ιδιαίτερο ζήλο επιμελήθηκε την ανέγερση των μνημείων.

Ευχαριστούμε επίσης τους γλύπτες κ. Στ. Μαθιουλάκη και τον γιό του Βερνάρδο, που με περισσή φροντίδα και φιλοτιμία χάραξαν και τοποθέτησαν τα πεντελίσια μάρμαρα στο μεγάλο μνημείο.

Ίδιαίτερα θέλουμε να ευχαριστήσουμε τον κ. Αυγέρη Αυγερόπουλο, μηχανικό αυτοκινήτων, που εκτός από τον ειλικρινή ένθουσιασμό του και το πάθος του για το μνημείο, δώρησε και τοποθέτησε ο ίδιος τα μάρμαρα του μνημείου, τον θεόρατο μεταλλικό σταυρό που δεσπόζει στον γύρω χώρο καθώς και τα φτιαγμένα από τὰ ίδια του τὰ χέρια χάλκινο στεφάνι του σταυρού και τή χάλκινη δάφνη πάνω στην μαρμάρινη επιγραφή.

Τέλος ευχαριστούμε ακόμη τους κ.κ. Νικόλαο Δ. Κεράνη και Ἀσημάκη Κων/νο που χάρισαν στην Πνευματική Γωνιά (Αΐθουσα Ἐνθυμημάτων Ἐθνικῆς Ἀγτίστασης) ὁ πρῶτος τὴν κινηματογραφικὴ ταινία τῆς γιορτῆς τῶν ἀποκαλυπτηρίων (21.8.83) καὶ ὁ δεύτερος τὴν κασέτα με μαγνητοφωνημένους τοὺς λόγους που ἐκφωνήθηκαν στὴν τελετὴ τῶν ἀποκαλυπτηρίων (21.8.83).

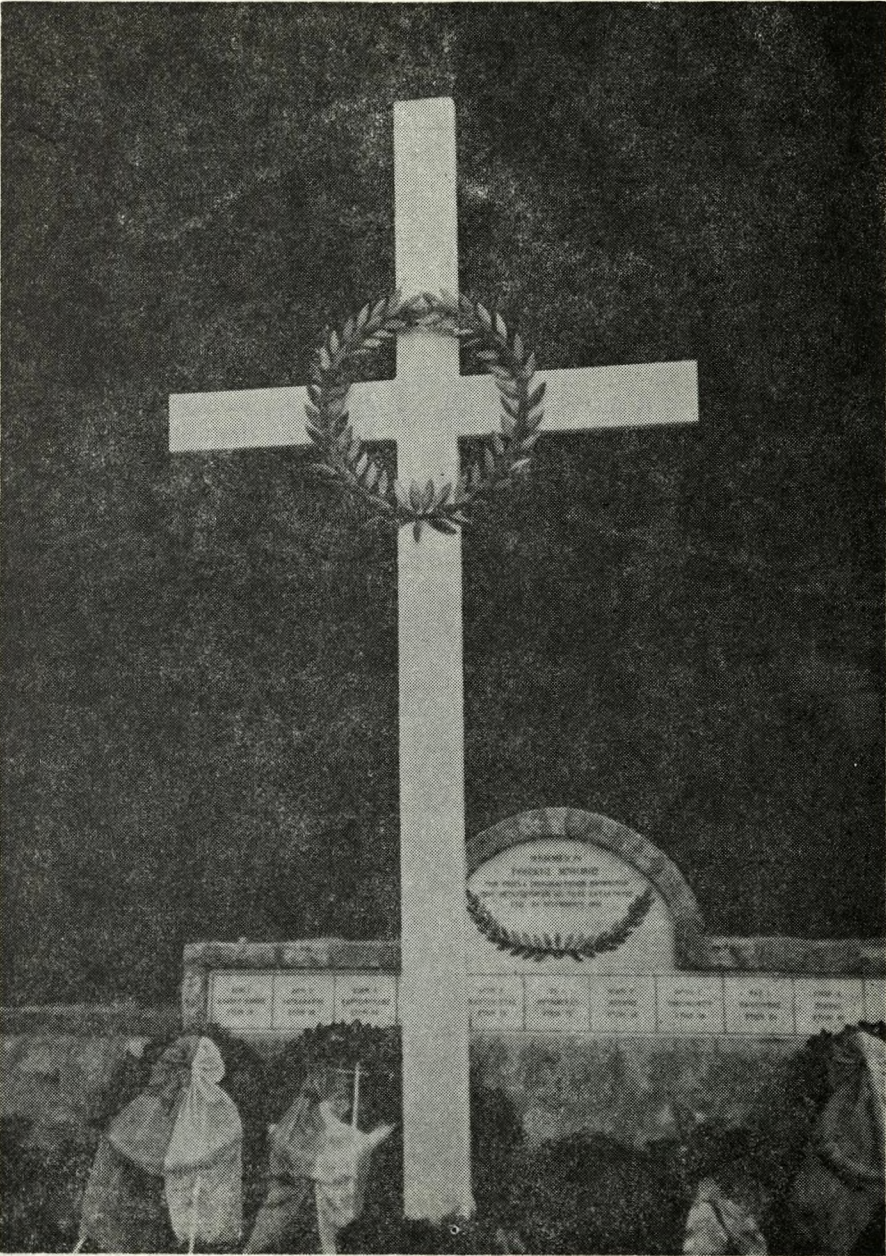
Ἐκτός ἀπὸ τίς οἰκογένειες τῶν θυμάτων προσκλήθηκαν νὰ τιμήσουν τὴν γιορτὴ τῶν ἀποκαλυπτηρίων, ὁ Νομάρχης Εὐρυτανίας κ. Καλιακωδῆς καὶ ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες τῆς Νομαρχίας, ὁ Διοικητὴς Χωροφυλακῆς Εὐρυτανίας, ὁ Δήμαρχος Καρπενησίου, οἱ Πρόεδροι καὶ τὰ Κοινοτικά Συμβούλια τῶν Κοινοτήτων τῆς Ποταμίας ἀπὸ Κορυσχάδες μέχρι Προυσό, που συνδέθηκε ὅπως εἶναι γνωστὸ μετὸ μαρτύριο τῶν 13 ἔθνομαρτύρων. Ἀκόμη προσκλήθηκαν οἱ τοπικοὶ πολιτιστικοὶ κ.λπ. Σύλλογοι τῆς Εὐρυτανίας, οἱ ἀντιστασιακὲς ὀργανώσεις, ἐπιζῶντες συνόμητροι τῶν ἐκτελεσθέντων, ἐπιζῶντες ἀγωνιστὲς τῆς μάχης τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ που στάθηκε ἡ ἀφορμὴ γιὰ τὴ σύλληψη καὶ ἐκτέλεση τῶν 13, προσωπικότητες τῆς Εὐρυτανίας, τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητας καὶ πολὺς κόσμος.

Προσκλήθηκαν καὶ χοροστάτησαν στὴν ἐπιμνημόσυνη δέηση στοὺς χώρους τῶν μνημείων οἱ Σεβασμιώτατο Μητροπολίτες Καρπενησίου κ. Νικόλαος καὶ Κεντρῶας Ἀφρικῆς κ. Τιμόθεος. Προηγουμένως, παρουσία τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Νικολάου ὁ Σεβασμιώτατος κ. Τιμόθεος ἐτέλεσε τὴν θεία λειτουργία στὴν κατάμεστη ἀπὸ κόσμον ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Κυριακῆς. Μετὰ τὴν ἐπιμνημόσυνη δέηση ὁ κ. Τιμόθεος μετὰ ζεστά λόγια ἐξῆρε τὴν θυσία τῶν 13 ἔθνομαρτύρων καὶ συγκίνησε τὸ ἐκκλησίασμα. Στὴν ἐπιμνημόσυνη δέηση συλλειτουργῆσε καὶ ὁ πρωτοπρεσβύτερος κ. Κων/νος Δ. Βαστάκης, υἱὸς τοῦ ἀείμνηστου ἑθνομάρτυρα Δημητρίου Βαστάκη.

Γιὰ τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὸ μνημόσυνο (κόλλυθα κλπ.) ἐπιμελήθηκαν οἱ κόρες τοῦ ἀείμνηστου Χρ. Φλέγγα, κ.κ. Ἀγαπούλα Ι. Τσιμπογιάννη καὶ Μαρία Ν. Παναγιώτου.

Στὶς 11.00 π.μ. εἶχε σχεδὸν ὀλοκληρωθεῖ ἡ προσέλευση τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐπισήμων στὸν χώρο τοῦ μεγάλου μνημείου (Λόγγοβες).

Παρὰ τὸ ἑορταστικὸ χροῦμα που ἔδιναν στὴ σεμνὴ τελετὴ ἡ παρουσία τῶν ἐπισήμων καὶ ὁ εὐπρεπισμὸς καὶ σημασιοστολισμὸς τῶν μνημείων, ἡ ἀτμόσφαιρα ἦταν ὅπως ἄρρωζε θαθότατα κατανυκτικὴ, γιὰτὶ ὅλοι ἦσαν πλημμυρισμένοι ἀπὸ ἀνάμικτα αἰσθήματα. Αἰσθήματα λύπης γιὰτὶ ἦλθαν στὸ νοῦ οἱ ἀπαίσιες ἐκείνες στιγμὲς τοῦ μαρτυρίου τῶν ἐκτελεσθέντων ἀλλὰ καὶ αἰσθήματα χαρᾶς καὶ ἐθνικῆς ὑπερηφάνειας γιὰτὶ ἐπιτέλους στήθηκε ἓνα μνημεῖο γιὰ νὰ θυμίζει τὴν μεγαλειώδη θυσία τῶν δέκα τριῶν πατριωτῶν, στὸ Μικρὸ Χωριὸ Εὐρυτανίας.

Τὸ μνημεῖο τῶν 11 ἔθνομαρτύρων.

**ΕΙΣΦΟΡΕΣ — ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΝΕΓΕΡΣΗ
ΤΩΝ ΔΥΟ ΜΝΗΜΕΙΩΝ**

Εισφορές για την ανέγερση τῶν μνημείων ποῦ ἔγιναν στό Μικρὸ Χωριό.		Ἰωάννης Ν. Λιάπης	2.000
Νομαρχία Εὐρυτανίας (μέσω Κοι- νότητος Μικροῦ Χωριοῦ)	100.000	Χρῖστος Βρυσιώτης	2.000
Πάνος Δ. Κεράνης (ΗΠΑ) δολ- λάρια 500	34.182	Σπύρος Ι. Κομπορόζος	2.000
Γ. Α. Κεράνης Α,Ε.	30.000	Ἄθανάσιος Ι. Κεράνης	2.000
Ἐλευθέριος Ι. Καρυοφύλλης	30.000	Ἄναστάσιος Δ. Φλέγγας	1.000
Πρωτοπρεσβύτερος Κων/νος Δ. Βαστάκης	25.000	Μαρίτσα Μπάκη	1.000
Ἡ κόρη καὶ τὰ ἀδελφία τοῦ ἀεί- μνηστου Χαρίλ. Κατσιμίπα	15.000	Σταῦρος Γεωργούλης	1.000
Ἄθανασία Πουρνάρα	10.000	Νίκος καὶ Σαββούλα Ἀϊβαλιώτη	1.500
Ἰωάννης Δ. Δερματᾶς	10.000	Τασία Ζαχαροπούλου	1.000
Νικόλαος Δ. Κεράνης δύο δόσεις ἀπὸ 5000	10.000	Ἄθηνά Α. Παπαδοπούλου	500
Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτῶν	10.000	Νικόλαος Παναγιώτου	1.000
Παῦλος Χρ. Φλέγγας	5.360	Ἰωάννης καὶ Στεφανία Γιαννοπού- λου	2.000
Βασιλική Δ. Βράχα	5.000	Στέφανος Μπιλέτας	1.000
Γεώργιος Ε. Παπαδῆς	5.000		
Μαργαρίτα Ν. Κεράνη	5.000	Πρὸς ὄλους τοὺς παραπάνω ἢ Ἀδελφό- τητα Μικροχωριτῶν ἐκφράζει θερμὲς εὐ- χαριστίες.	
Αὐγέρης Αὐγερόπουλος, πέραν τῶν μαρμάρων, τοῦ σταυροῦ, χάλκινης κινῆς δάφνης καὶ στεφάνου καὶ πέραν τῆς προσωπικῆς του συμ- βολῆς στὴν ἀριτιότητα τοῦ μνη- μείου	5.000	Μία προσφορά ποὺ πρέπει νὰ τονισθεῖ ἐπίσης ἐδῶ εἶναι τοῦ κ. Χρῖστου Μουτο- γιάννη ἀπὸ τὴν Ἄμερική, ποὺ στὰ 1977 ἐπισκέφτηκε τὴν Ἑλλάδα καὶ κατέθεσε πο- σὸ 500 δολλαρίων μέσω ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν ἀνάγερση τοῦ μνημείου. (Βλ. σχετικὰ στὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας).	
Ροδάνθη Γ. Κυρίτση	4.000	Θὰ πρέπει ἀκόμη ἐδῶ νὰ μνημονευθεῖ καὶ ἐξαρθεῖ ἡ προσφορά, πρώτη ἀπ' ὄλες, τοῦ διακεκριμένου Εὐρυτανά ιστορικοῦ κ. Π. Ι. Βασιλείου ποὺ ἔγραψε τὸ «Χρο- νικὸ Θυσίας Ἐθνομαρτύρων στὸ Μικρὸ Χω- ριὸ Εὐρυτανίας», Τὸ βιβλίο αὐτό, ποὺ τυ- πώθηκε ἀπὸ τὸν Σύνδεσμο Μεγαλοχωρι- τῶν (1962) ὑπῆρξε ἡ πρώτη ντοκουμεν- ταρισμένη ἱστορία τῆς θυσίας τῶν 13 ἔ- θνομαρτύρων τῆς 24.12.42 στὸ Μικρὸ Χωριό. Ἐπιθυμία τοῦ συγγραφέα ἦταν τὸ προϊὸν ἀπὸ τὴν πώληση τοῦ βιβλίου νὰ δοθεῖ γιὰ τὴν ἀνάγερση σχετικοῦ μνημείου στὸν τόπο ποὺ ἐκτελέστηκαν οἱ ἀείμνηστοι ἐθνομάρτυρες.	
Παναγιώτης Τζαβέλης (ἐκ Μικροῦ Χωριοῦ)	4.000		
Ἰωάννης Παπαστάθης	4.000		
Ἰωάννα Γ. Μπαμπανικολοῦ - Κερά- νη	4.000		
Νικόλαος Δ. Παναγιώτου	4.000		
Παναγιώτης Ε. Παπαδῆς	4.000		
Ἀγαπούλα Ἰω. Τσιμπογιάννη(Φλέγ- γα)	4.000		
Τάκης Ν. Πολύζος (ΗΠΑ)	3.000		
Νικήτας Σ. Κουτσοῦνης	3.000		
Δημήτριος Ν. Παναγιώτου	2.700		
Ἰωάννης Σ. Κουτσοῦνης	2.000		

Επισημαίνεται ένας ξεχωριστός μικροχώριον από το
δρακονομάχον των οσων ημερών στο Μικρό Χωριό (11-8-83)

Το μνημείο των έθνομαρτύρων Παπαθαστάκη και Κατσιμπα

Από το βιβλίο "Εθνομάρτυρες της Ελλάδας" του Κωνσταντίνου Καραγιάννη, εκδόσεις "Εστία", 1974.

Έντυπώσεις ενός ξενητεμένου Μικροχωρίτη από τὰ ἀποκαλυπτήρια τῶν δύο μνημείων στὸ Μικρὸ Χωριὸ (21-8-83)

Ὁ συγχωριανὸς μας κ. Τάκης Ν. Πολύζος, παλαιάμαχος Γενικὸς Γραμματέας τῆς Ἑνώσεως Εὐρυτάνων Ἀμερικῆς «Τὸ Βελούχι», παραβρέθηκε μαζί με τὴν γυναίκα του στὰ ἀποκαλυπτήρια τῶν δύο μνημείων στὸ Μικρὸ Χωριὸ, στίς 21 Αὐγούστου 1983. Ὁ ἴδιος, ἀπὸ τὴ θέση του ὡς Γεν. Γραμματέας τοῦ «Βελουχιού» ἀλλὰ καὶ σὰν Μικροχωρίτης, εἶχε ἐνδιαφερθεῖ ζωηρὰ γιὰ τὴν ἀνέγερση τῶν μνημείων. Στίς γραμμὲς πού ἀκολουθοῦν ἐκφράζει τὴ συγκίνησή του γιὰ τὸ γεγονός καὶ τίς ἐντυπώσεις του, ὅπως αὐτὲς δημοσιεύθηκαν στὴν ἔφημερίδα «Ἡ Φωνὴ τῆς Κοινότητος» τοῦ CHARLOTTE, ὅπου ὁ ἴδιος μένει με τὴν οἰκογένειά του (ΗΠΑ).

ΤΡΑΓΙΚΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

Ἡ τοποθεσία Λόγκοβες στὸ Μικρὸ Χωριὸ Εὐρυτανίας, εἶναι μὰ καταπράσινη πλαγιά, ἀλλὰ ἐρημικὴ κάπως, γιὰτὶ ὁ κόσμος συνήθως περπατᾷ στὴν κορφὴ τοῦ παρακείμενου ὑψώματος πού λέγεται Νικολός.

Ἀπὸ τὸ ὕψωμα αὐτὸ ὁ ξένος θόρεια βλέπει τὸ Βελούχι, βλέπει τὸ Καρπενήσι καὶ ὅλη τὴν ποταμιὰ με τὰ χωριά της, ἀνατολικά τὸ βουνὸ Καλιακούδα με τὸ Μεγάλο Χωριὸ στὸς πρόποδες του, νότια τίς θαθεῖες χαράδρες πού ὀδηγοῦνε πρὸς τὸν Προυσὸ καὶ δυτικὰ τὸ γλέμμα τοῦ ξένου, ἀπλώνεται ἀνύποπτα πάνω ἀπὸ τὴν πρᾶσινη αὐτὴ πλαγιά, νὰ δεῖ τὸ κατάφυτο με ἔλατα βουναλάκι ὁ ἄνθρωπος καὶ λίγες κορφές τῆς Χελιδώνας πιὸ ψηλά.

Ἐπὶ σαράντα καὶ πλέον χρόνια, ὁ διαβάτης παρερχότανε τὴν ἡσυχίη καὶ ἐρημικὴ αὐτὴ πλαγιά, σὰν τίποτε σοβαρὸ καὶ σπουδαῖο νὰ μπορούσε νὰ γίνεῖ σ' ἓνα ἡμέρο τέτοιο τόπο.

Τὸ μόνο πού μπορούσε νὰ τοῦ προσφέρει μὰ ἰδιαίτερη παρατήρηση, θὰ ἦταν τ' ἀπομεινάρια ἀπὸ ξεχαρβαλωμένες φράχτες ἐρημωμένων χωραφιῶν πού φτάνουνε μέχρι κάτω στὸ χωριὸ καὶ τὴν ἐλεύθερη βλάστηση χορταριοῦ καὶ ποικιλίας δένδρων ἔξω ἀπ' τὰ χωράφια.

Κι ὅμως! Στὴν παραδεισένια αὐτὴ ἀκροῦλα τῆς γῆς ἐκτιλύχθηκε ἓνα δράμα πού θὰ χρειαζότανε ἓνας Αἰσχύλος νὰ τὸ περιγράψει. Ἐκεῖ κάποτε διάλεξε νὰ ξεσπάσει ἄγρια ἡ ἀνθρώπινη μανία.

Ἄν ὁ διαβάτης κατέβαινε μέχρι κεῖ καὶ ρώταγε τίς σωριασμένες φράχτες, τὰ δέντρα καὶ τίς πέτρες, θὰ τοῦ μιλάγανε γιὰ βάρβαρους καὶ ἀνανδρους κατακτητές, θὰ τοῦ λέγανε γιὰ ἥρωες μάρτυρες πού με τὸ αἷμα τους ποτίσανε τὸ δέντρο τῆς ἐλευθερίας.

Ἐνδεκα Μεγαλοχωρίτες καὶ Μικροχωρίτες στηθήκανε ἐκεῖ νὰ τουφεκισθοῦνε, ἐνῶ ἓνας Ἱερέας καὶ ἓνας ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς τὴν ἴδια μέρα καίχανε ζωντανοί.

Γιατί; Γιατί τὰ χέρια τῶν θρασυδείλων κατακτητῶν μόνο ἀπέναντι ἀόπλων σήκωναν τουφέκι.

Λίγες μέρες πρὶν, ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ, τὰ ἴδια χέρια παρὰλύσανε ἀπὸ φόβο καὶ πετάξανε τὸ τουφέκι μπροστὰ στὴν ἀντάρτικη ἀντίσταση, τὴν πρώτη ἀντίσταση ἐπὶ κατοχῆς.

Ἐδῶ ὅμως εἶχανε νὰ κάνουνε με ἄοπλους ταλαιπωρημένους καὶ τσαμισμένους ἀπ' τὸ ξύλο ἀνδρες. Θέλανε νὰ τοὺς ταπεινώσουνε πρὶν τοὺς τουφεκίσουν. Περιμέγανε

νά τούς δοῦνε στά γόνατα ἐκλιπαροῦντες γιά τή ζωή τους, ἀλλά κείνοι σήκωσαν τὸ τσακισμένο τους κορμί ὅσο μπορούσαν πιὸ ψηλά.

Τοὺς νάαγκάσανε νά σκάψουν τὸν τάφο τους, καὶ κείνοι ἐμπαιχτικά σγαρλίσανε λιγάκι τὸ χῶμα. Δὲν μπόρεσαν νά τούς λυγίσουν τὴν καρδιά. Δὲν μπόρεσαν νά κρατήσουνε κάτω τὸ ἀκρωτηριασμένο χέρι τοῦ Δάσκαλου, ὅπως τὸ περιγράφει ὁ Μιχάλης Σταφυλάς στὸ «Τὸ στερνὸ μάθημα τοῦ Δάσκαλου».

Ρίξανε καὶ ξαναρίξανε σφαῖρες στὰ σωριασμένα κορμιά καὶ φύγανε, πάλι ἡττημένοι. Πάλι ντροπιασμένοι ποὺ δὲ μπόρεσανε νά ἐκδικηθοῦνε! Νά ἐκδικηθοῦνε ποιόν; Τὸν ἴδιο τὸ φόβο τους καὶ τὴ δειλία ποὺ τοὺς τυράνναγε.

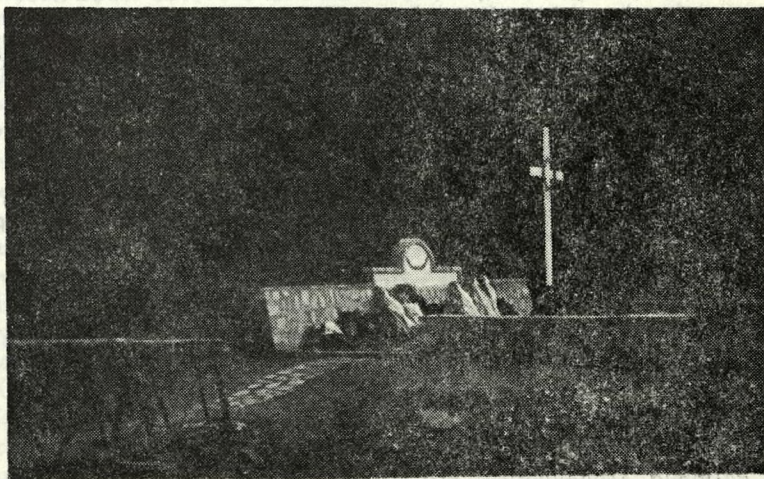
Νικητὲς μείνανε ὁ ἀποτεφρωμένος Παπὰς μὲ τὸ Νωματάρχη καὶ ὁ σωρὸς μὲ τὰ κορμιά τῶν ἔνδεκα.

Ἐκεῖ, στὶς καταπράσινες Λόγκοβες σήμερα, στήθηκε ἐπὶ τέλους ἓνα Μνημεῖο. Σαράντα ἓνα χρόνια ἦτανε πολλὰ νά περιμένουμε κάποια ἀναγνώριση οἱ Ἐθνομάρτυρες ἐκεῖνοι. Πάντως στὴν τελετὴ τῶν ἀποκαλυπτηρίων ποὺ ἔγινε στὶς 21 Αὐγούστου 1983 μὲ τὴν πρωτοβουλία τοῦ Συλλόγου Μικροσχωρητῶν «Ἡ Μεταμόρφωση», νοιώσαμε ὅτι δὲν εἶχανε ξεχαστεῖ. Στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ καὶ δίπλα ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ σπιτιοῦ ποὺ καίχανε μέσα ζωντανοὶ ὁ παπὰς Δημήτρης Βαστάκης καὶ ὁ νοματάρχης Χαρίλαος Κατσίμπας, στήθηκε ἄλλο μνημεῖο γι' αὐτοὺς.

Βάζουμε τὴν ἐπικεφαλίδα «Τραγικὴ Ἐπέτειος» στὸ παρόν, γιὰ τὰ γεγονότα ποὺ περιγράφουμε γίνανε 24 Δεκεμβρίου 1942, παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων.

Δὲν θέλουμε νά σιιάσουμε τὴ χαρμόσυνη προδιάθεση τῶν ἀναγνώστῶν ἐπὶ τὴ γεννήσει τοῦ Σωτῆρος μας, ἀλλὰ ἄς θυμηθοῦμε μαζὺ μὲ τὴ γέννησή Του καὶ τὴν ἀγάπη τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὴν ἐλευθερία καὶ τὴ δικαιοσύνη ποὺ κήρυξε ὁ Σωτῆρ.

Τάκης Ν. Πολύζος

Τὸ μνημεῖο τῶν 11 μὲ τὸν γύρω χῶρο του.

Η ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΙΕΡΕΑ ΜΑΣ π. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΖΑΚΑ

Ἡ 7η Ἰουλίου 1983, ἡμέρα τῆς Ἁγίας Κυριακῆς, πού γιορτάζει τὸ χωριό μας, θὰ μείνει ἱστορική. Γιατὶ τὴ μέρα αὐτή, μετὰ ἀπὸ ὀρφάνια δύο ἐτῶν, τὸ χωριό μας ἀπέκτησε πάλι τὸν πνευματικό του πατέρα στὸ ὄνομα τοῦ Αἰδεσιμότατου πατρὸς Νικολάου Ἀζακά.

Ἡ χειροτονία του ἔγινε ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Καρπενησίου κ. Νικόλαο. Κοντὰ του ὡς διάκονος ἐμαθήτευσε ὁ π. Νικόλαος γιὰ ἓνα καὶ πλέον χρόνο. Συλλειτουργήσαν ἐπίσης ὁ π. Ἄγγελος Παπαθανασίου, πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Καρπενησίου, ὁ π. Δημ. Ἀνδρεάκης, ὁ π. Κων. Λαμπαδάρης, ἐφημέριος Μεγάλου Χωριοῦ, κι ἄλλοι ἱερεῖς τῆς περιοχῆς.

Τὴν τελετὴ τῆς χειροτονίας παρηκολούθησε σύσσωμο τὸ Μικρὸ Χωριό καὶ πολλοὶ κόσμος ἀπὸ τὰ γύρω χωριά.

Τὴν ὥρα ἐκείνη καὶ ἡ σκέψη τῶν ζηντεμένων Μικροχωριτῶν πού δὲν μπόρεσαν νὰ παρευρεθοῦν ἐκεῖ, πετοῦσε στὸ Μικρὸ Χωριό, προφέροντας τὶς λέξεις «ἄξιος, ἄξιος, ἄξιος» γιὰ τὸν νέο ἱερέα πού μὲ φόβο Θεοῦ καὶ εὐλάβεια ἀνελάμβανε, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων νὰ ποιμάνει πνευματικὰ τὸ χωριό μας.

Ἡ Ἀδελφότης μας συγχαίρει καὶ εὐχεται στὸν νέο ἱερέα εὐδόωση στὸ ποιμαντικό καὶ πνευματικό του ἔργο. Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι μὲ τὰ πνευματικά του ἐφόδια, τὴν δραστηριότητά του καὶ τὸν ζῆλο καὶ ἐνθουσιασμό πού ἔδειξε κιάλας γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ἐνορίας καὶ τῆς Κοινότητος, ὁ π. Νικόλαος θὰ συντελέσει ὥστε τὸ Μικρὸ Χωριό νὰ γνωρίσει γρήγορα καὶ πάλι ἡμέρες ἀγάπης, ὁμόνοιας, προόδου καὶ ἀναδημιουργίας.

Ὅλοι μας οἱ Μικροχωριτεῖς δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ τοῦ συμπαρισταθοῦμε μὲ λόγο καὶ ἔργο καὶ σὰν ἄτακτα παιδιά νὰ τὸν πικράνουμε ὅσο γίνεται λιγότερο!

Παραθέτουμε πιὸ κάτω τὴν ἐμπνευσμένη καὶ συγκινητικὴ ὁμιλία τοῦ π. Νικολάου κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς χειροτονίας του σὲ ἱερέα στὸν Ἱερό Ναὸ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς:

Ὁς σάλπισμα Σεβασμιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα! Σάλπισμα οὐράνιο, ἡχοῦν στ' αὐτιά μου καὶ δονοῦν τὴν ταπεινὴ ψυχὴ μου τὰ κελεύσματα τῶν εὐλαβῶν προσηλυτῶν καθὼς μὲ προσκαλοῦν, διὰ τῶν τιμίων εὐχῶν σας, εἰς τὸ φρικτὸν θυσιαστήριον, διὰ τὸν δεῦτερον τῆς ἱερωσύνης βαθμόν.

Τρέμον ὡς ἐκ τούτου τὰ γόνατά μου καὶ συγκλονίζεται ἡ ψυχὴ μου, τὸ με-

γαλείον τούτο ἀναλογιζόμενος. Ἐκεῖνος πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ οἱ Ἄγγελοι ἐνῶ ἐπιθυμοῦν παρακῆσαι, μόνον διακονοῦν καὶ δὲν τολμοῦν νὰ ἱερουργήσουν. Εἰς τούτο τὸ μεγαλεῖον τὸ καὶ τοῖς Ἄγγελοις αἰδέσιμον μὲ καλεῖ ἡ Σεβασμιότης Σας γιὰ νὰ μοῦ ἐμπιστευθῆ ἡ στή συνέχεια, τὸ τριπλοῦν τῆς Ἱερωσύνης ἔργον κατὰ τὸ τρισὸν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς πίστεώς μας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔργον: τὸ Ἱερατικόν, τὸ Προφητικόν, τὸ Βασιλικόν.

Τί δὲ εἶπω καὶ τί λαλήσω ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος, ἂν ὁ Μέγας τῆς Ἐκκλησίας πατήρ καὶ τῆς οἰκουμένης Διδάσκαλος εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ Χερουβικῆ Ὑμνου: «Οὐδεὶς, λέγει, ἄξιος τῶν συνδεδεμένων ταῖς σαρκικαῖς ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς, προσέρχεσθαι, ἢ προσεγγίξειν, ἢ λειτουργεῖν Σοι, Βασιλεῦ τῆς δόξης». Τούτο μόνον λέγω, Σεβασμιώτατε, ὅτι θαθῶς συναισθάνομαι καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς καὶ τὴν προσγενομένην σὲ μένα τιμὴν καὶ ὑπὸ τῆς χάριτος τοῦ Μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ὑφ' Ὑμῶν καὶ μίαν μόνον ἐπ' αὐτὸν παράκλησιν, πέρα τῆς ἐγκωμοσύνης μου πρὸς τὸν Φιλάνθρωπον Θεὸν καὶ τὸ σεπτὸν πρόσωπόν Σας, ὑποβάλλω. Νὰ διατηρήσῃ ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ Παρακλήτου τὸ δέος τῆς ἡμέρας ταύτης μέχρι τῆς τελευταίας εἰς τὸν κόσμον τούτον πνοῆς μου.

Τούτο εὐχηθῆτε παρακαλῶ καὶ ἐσεῖς σεβάσμιοι Πατέρες καὶ ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοὶ καὶ ἐσεῖς ὅλοι εὐλαβεῖς ἐνοριῖται καὶ προσκυνηταὶ τῆς πανηγύρεως ταύτης καθὼς ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ, διὰ τῶν τιμίων εὐχῶν τοῦ λειτουργοῦντος ἀρχιερέως καὶ ποιμένος ἡμῶν, κοινωνεῖτε μαζί μου μὲ τὸ διπλὸ μυστήριον τοῦ τελεταρχεῖ σήμερα τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ Παρακλήτου, τὸ μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης μέσα στὸ μυστήριον τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας,

Ἄλλ' ἀγαπητοὶ μου οὔτε τὴν δύναμιν διαθέτω, τὴν στιγμὴν αὐτὴν μάλιστα, οὔτε καὶ πρόθεσιν ἔχω νὰ μακρύνω ἐπ' αὐτοῦ τὸν λόγον. Θὰ ἤθελα ἐν τούτοις νὰ προσθέσω λίγα λόγια ἀκόμη καὶ ζητῶ γι' αὐτὸ ἀπ' ὅλους σας ὀλίγην ὑπομονὴν γιὰ νὰ εἶπω πρῶτον: Λόγους εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς σεβαστοὺς μου γονεῖς, τὰ ἀδέλφια μου καὶ τὴν σύζυγόν μου ὡς καὶ τὸν ἐξ ἀδελφῆς γαμβρόν μου, κληρικόν, ἐφημέριον Μεγάλου Χωρίου π. Κων)νον Λαμπαδάρην γιὰ ὅσα, πρὸς προστασίαν, οἰκοδομὴν ἰδικήν μου προσέφερον, ἐν μέσῳ τῶν τόσων δυσχερειῶν, καὶ προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζεῖ μία πολυμελὴς οἰκογένεια πού ζεῖ στὸν περὶ ἡμᾶς ὅσο καὶ μαρτυρικὸ τόπο μας.

Λόγους εὐχαριστίας ἀκόμη στοὺς δασκάλους μου, ἀλλὰ καὶ εὐγνώμονα τὴν ἀνάμνησιν καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἱερωσύνῃ ἀδελφούς καὶ μάλιστα τοῦ καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς πόλεως Καρπενησίου, πατρός Ἀγγέλου Παπαθανασίου καὶ πατρός Δημητρίου Ἀνδρεάκη, τοὺς ὁποίους εἶχα τὴν τιμὴν καὶ τὴν χαρὰ νὰ διακονήσω πολλάκις καὶ νὰ συναναστραφῶ καὶ πολλὰ νὰ διδαχθῶ ἀπ' τὴν πολύτιμη πείρα καὶ τὴν ἀγάπην των. Δὲν λησμονῶ Σεβασμιώτατε ὅτι μοῦ κάνετε τὴν ἰδιαιτέραν τιμὴν νὰ μοῦ ἐμπιστευθεῖτε μίαν ἐνορίαν συγχροτημένην καὶ ἀξιώλογον, τόσον ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν καὶ τὸ παρελθόν τῆς ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν σημερινὴν τῆς κατάστασιν.

Ἔρχονται στὴ σκέψιν μου τὴν ὥρα τούτη, πρῶτα, ἡ σεβασμία μορφὴ καὶ τὸ ὑποδειγματικὸ ἔργο τοῦ μακαριστοῦ προκατόχου π. Δημητρίου Καραπάνου καὶ τῶν ἀειμνήστων προγενεστέρως Ἱερατευσάντων τῶν διακονησάντων τὴν ἐνορίαν Μικροῦ Χωριοῦ καὶ τῶν ὁποίων ἡ διακονία θὰ εἶναι καὶ γιὰ μένα ὁδηγητικὴ.

Σκέπτομαι ἀκόμη ὅλους τοὺς ἐνορίτας τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς μέχρι σήμερα, καὶ ἐπικαλοῦμαι γιὰ ὅλους ταῖς προσεβείαις τῆς ἐφοραζόμενης Ἀγίας μας τῆς Ἀγίας Κυριακῆς διὰ τῶν θεοδέκτων εὐχῶν σας Σεβασμιώτατε, ἰδιαιτέρα δὲ διὰ τῆς ψυχῆς τῶν μαρτύρων, τῶν μαρτυρησάντων παντοιοτρόπως κατὰ τοὺς πολέμους καὶ τὰς θεομηνίας πού ἐπληξάν τὸν τόπον τούτον,

Τέλος ἐπιθυμῶ νὰ διαβεβαιώσω Ὑμᾶς Σεβασμιώτατε καθὼς καὶ τοὺς προσφιλεῖς μου ἐνορίτας ὅτι μὲ πλήρη συναίσθησιν τοῦ χρέους μου, χωρὶς νὰ ξεχνῶ μάλιστα

λιστα τὸς κρίσιμους καιροὺς πὸ ζοῦμε, θὰ μὲ ἐμπνέει ἡ Θεοφίλης ποιμαντορία Σας, τὸ παράδειγμα τῶν εὐλαβῶν Ἱερέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας, ἡ ζωὴ, ἡ παραδόσις καὶ τὸ ἔργον τῶν προκατόχων μου καὶ ἡ ἀπὸ ὅλους ἀναγνωριζομένη εὐλαβῆς πρωτίστως, καὶ ἀληθινὰ γι' αὐτὸ τὸ λόγο κυρίως, πολιτισμένη συμπεριφορὰ καὶ παράδοσις τῶν ἐκλεκτῶν στὸ σύνολό τους Μικροχωριτῶν, τῶν κατοικούντων, παρεπιδημούντων καὶ ἀποδημούντων ἀπὸ τὴν ἐνορίαν, θὰ ἀποτελέσουν καὶ γιὰ μένα, στόχον, ὄραματισμὸν καὶ μέλημά μου, νὰ διαθέσω ὅλες τὶς δυνάμεις μου καὶ τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου λέγοντος πρὸς τὸν μαθητὴν Τιμόθεον: «Σὺ ἀγρύπνη, πρόσεχε εἰς ὅλα ὅσα σοῦ παρουσιάζει τὸ ποιμαντικὸν σου ἔργον, Κοπίασε· κάμε ἔργον Εὐαγγελιστοῦ, φέρε εἰς πλήρες καὶ αἴσιον πέρας τὴν ὑπηρεσίαν, πὸ σοῦ ἀνετέθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ», καὶ εἰς τὴν πρόδοον καὶ ἀνάπτυξη τοῦ χωριοῦ, πὸ θὰ εἶναι πλέον τὸ χωριὸ μου. Μὲ τὴν προστάσιαν τῆς Ἁγίας Κυριακῆς καὶ τῆς εὐλογίας Σας, ἀλλὰ καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν ἀγαπητῶν μου Μικροχωριτῶν εἰς τὸ σύνολόν των, ἃς εἶναι ἡ προκοπὴ τοῦ χωριοῦ τούτου κατὰ Χριστὸν «φανερὰ ἐν πᾶσι».

Εὐχρηθῆτε γιὰ τὴν πραγμάτωσι τοῦ ὄραματισμοῦ μας αὐτοῦ Σεβασμιώτατε. Προσευχρηθῆτε, καὶ ἃς συνεργαστοῦμε γι' αὐτὸ ἀδελφοί μου.

Ὁ π. Νικόλαος κατὰ τὴν τελετὴ τῆς χειροτονίας του σὲ ἱερέα.

Βραβεΐα στους άριστεύσαντες μαθητές του Δημ. Σχολείου από τον παλαίμαχο δάσκαλο κ. Γ. Παπαδῆ

Συγκινητικές στιγμές έζησαν όσοι Μικροχωρίτες βρέθηκαν φέτος 11.6. 1983 στην άπονομή των βραβείων στους άριστεύσαντες μαθητές του Δημ. Σχολείου Μικρού Χωριού από τον παλαίμαχο δάσκαλό μας κ. Γ. Παπαδῆ.

Η Άδελφότητα προσκάλεσε φέτος τον Μικροχωρίτη δάσκαλο κ. Γ. Παπαδῆ νά άπονεΐμει τά έτήσια χρηματικά βραβεία πού έδω και χρόνια ή Άδελφότητά μας καθιέρωσε για τούς άριστεύοντες μαθητές του Δημ. Σχολείου του Μικρού Χωριού.

Ό δάσκαλος δέχθηκε μιá και έπρόκειτο νά παραστεί τήν άλλη μέρα και στα άποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς του άειμνήστου δασκάλου Γιάννη Δ. Καρυοφύλλη.

Μέ τήν ευκαιρία αὐτή θα θέλαμε νά ευχαριστήσουμε δημόσια για άλλη μιá φορά τον Διευθυντή του Δημ. Σχολείου Μικρού Χωριού κ. Σεραφεΐμ Χατζόπουλο, πού με τήν όμορφη τελετή πού όργάνωσε, άρτια από κάθε πλευρά, χάρισε ανεπανάληπτες στιγμές σε όσους παραβρέθηκαν εκεί. Δάκρυα χαρῆς και νοσταλγίας κύλησαν! "Ένα αὐθόρμητο εὔγε!

"Ένα κομμάτι άπ' τῆ συγκίνησή του εκφράζει ό δάσκαλος κ. Γ. Παπαδῆς στη σύντομη όμιλία του κατά τήν άπονομή των βραβείων στους μαθητές. Άκολουθεΐ ή όμιλία του:

Άγαπημένα μου Μικροχωριτόπουλα,

Σήμερα έδω μέσα στην όμορφα στολισμένη σχολική σας αίθουσα, με τά ποιήματά σας, τούς φυσικούς διαλόγους σας, τά μελωδικά σας τραγούδια, χαρίσατε σ' όλους μας και ιδιαίτερα σε μένα ευχάριστες ώρες. Δέν μπορώ νά βρω λέξεις για νά εκφράσω τήν συγκίνησή μου πού πλημμυρίζει τήν καρδιά μου.

Μέ τά μάτια τῆς φαντασίας μου γυρίζω πίσω 40 χρόνια πού έπὶ 25 συνεχή χρόνια διηύθυνα τό διδέσμο τότε Δημ. Σχολείο Μικρού Χωριού, από τό όποιο ανυπόβλητοι λόγοι, ανεξάρτητοι από τῆ θέλησή μου και διαδοχικά κτυπήματα τῆς μοΐρας, με άνάγκασαν νά μετατεθῶ και νά ζω σήμερα κακή τῆ μοΐρα μακριά, "Αν όμως μένω αναγκαστικά σωματικά μακριά από τό άξέχαστο Μικρό Χωριό μου, ψυχικά θα είμαι πάντοτε μαζί του.

Τόν πόνο μου όμως αὐτόν τον άπαλύνει ή ήθική ίκανοποίηση πού αισθάνεται κάθε δάσκαλος για τήν πρόοδο των μαθητών του. Άπό τό Σχολείο του Μικρού Χωριού βγήκαν διακεκριμένοι έπιστήμονες, έπιτυχημένοι επαγγελματίες και έντιμοι πολίτες. Κανένα Μικροχωριτόπουλο δέν ντροπίασε τό Σχολείο του χωριού του, όπως είμαι βέβαιος ότι τό παράδειγμα αὐτό θα τό μιμηθούν όλα τά Μικροχωριατόπουλα, όπως τό μαντεύω στα γελαστά πρόσωπά σας και στα άγνά και έξυπνα μάτια σας.

— Ευχαριστώ τον κ. Πρόεδρο τῆς Άδελφότητάς μας και άγαπητό μου παλαιό μαθητή Μένιο Κουτσούκη και όλο τό Διοικητικό Συμβούλιο τῆς Άδελφότητάς μας, διότι μου έκαναν τήν τιμή νά επιδώσω τά βραβεία φέτος στους βραβευθέντες μαθητές και νά επαινέσω όλους τούς άλλους για τήν τακτική φοΐτηση, τήν πρόδόό τους και τήν όρεξη για μάθηση.

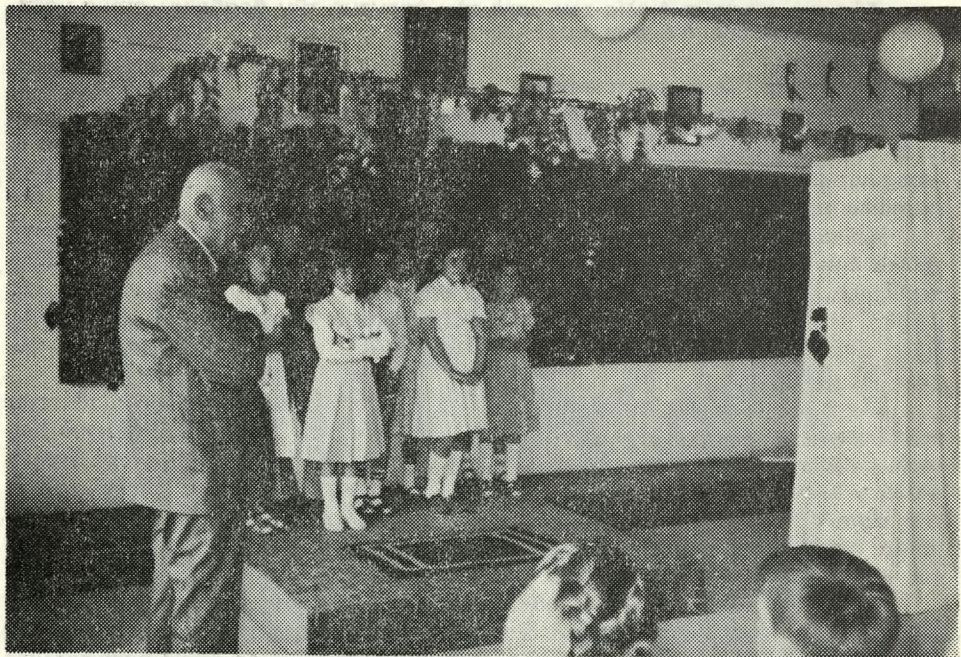
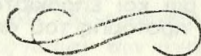
— Ός παλαιός συνάδελφος απευθύνω τά συγχαρητήριά μου στον κ. Διευθυντή του Σχολείου και ως πρεσβύτερος Μικροχωρίτης τις ευχαριστίες μου για τούς κόπους και προσπάθειες πού καταβάλλει ύπερ τό καθήκον του για τῆ σύγχρονη μόρφωση των μαθητών.

Σε σῶς άγαπητά μου συγχωριανόπουλα πού άποφοιτήσατε φέτος από τό Σχολείο ευχόμαι καλή σταδιοδρομία για τῆ μελλοντική σας ζωή, στην όποία νά είσθε

δέβαιοι ότι θά διακριθείτε όπλισμένοι με θάρρος, αλήθεια και τιμότητα. Στους άλλους, όσοι και άν λίγοι φοιτούν, συνιστώ τακτική φρόιτηση και αγάπη για τό Σχολείο,

Άποχαιρετώντας σας άπευθύνω ένα μεγάλο εύγε σ' όλους σας και εύχομαι καλό κι εύχάριστο καλοκαίρι. Με παντοτεινή εύτυχία γειά σας.

Γ. Ε. ΠΑΠΑΔΗΣ
Συν)χος Δημοδιδάσκαλος

Ό παλαιόμαχος δάσκαλος Γ. Παπαδής, μιλάει συγκινημένος στα παιδιά του Δημοτικού Σχολείου.

Ὁ Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς στὴν χορεία μῆς δεκάδας Εὐρυτάνων ἀγίων

Στιγμές ἀνεπανάληπτες ἔζησαν ὅσοι εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ παρακολουθήσουν τὶς κατανυκτικὲς, γεμάτες πνευματικὸ ἄρωμα γιορτές, πού ἔγιναν στὴν Εὐρυτανία μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἀνακήρυξης σὲ Ἅγιο τοῦ Εὐγένιου τοῦ Αἰτωλοῦ.

Πέρα ἀπὸ τὴν πολὺ ἐπιτυχῆ ὀργάνωσή τους πού ἔγινε ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Καρπενησίου καὶ τὸ Ἑλληνομουσεῖο «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλός», οἱ γιορτὲς ἔγιναν ἰδιαίτερα αἰσθητὲς καὶ ζεχώρισαν σὰν μοναδικὲς στὸ εἶδος τους. Συγκέντρωσαν πολλοὺς εὐλαβεῖς προσκυνητὲς. Σὰν μιὰ πανορθόδοξη ἐκδήλωση τὴν τίμησαν καὶ πολλοὶ ἐμπνευσμένοι ἱεράρχες τόσο ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὅσο καὶ τὶς ἄλλες Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες, ὅπως τῆς Κύπρου καὶ τὰ Πατριαρχεῖα τῆς Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων κ.ἄ. Οἱ γιορτὲς στάθηκαν ἀκόμη μοναδικὲς γιατί ἀπλώθηκαν χρονικὰ ἀπὸ τὸν Ἰούλιο ὡς τὰ τέλη Αὐγούστου κι ἀκόμη πιὸ σημαντικὸ ἀγκάλιασαν ὁλόκληρη τὴν Εὐρυτανία. Ἄρχισαν ἀπὸ τὰ Βραγγιανά, ὅπου ὁ Ἅγιος Εὐγένιος ἐμόνασε, ἐδίδαξε καὶ ἐκοιμήθη πρὶν 300 χρόνια (1684) γιὰ νὰ συνεχισθοῦν στὸ Καρπενήσι, στὸν Προυσό, στὴ Φουρνά, στὸ Τροβάτο, στὴν Ἁγ. φραγγίστα καὶ νὰ τελειώσουν στὸ ἱστορικὸ μοναστήρι τῆς Τατάρνας. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐπώνυμοι τόποι ἔχουν νὰ μαρτυρήσουν κάτι γιὰ τὴν ζωὴ καὶ τὴν δράση τοῦ φωτισμένου Διδασκάλου τοῦ Γένους Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ.

Παράλληλα πρὸς τὶς ἐκδηλώσεις αὐτὲς πού μίλησαν στὶς καρδιὲς τῶν Εὐρυτάνων ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη Καρπενησίου καὶ ὁ Σύνδεσμος Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς κυκλοφόρησαν ἓνα ἀξιόλογο τιμητικὸ τόμο ἀφιερωμένο στὴ μνήμη τοῦ νέου Ἁγίου Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ.

Ὁ τόμος αὐτὸς πού τὴν ἄρτια ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἐκδόσή του ἐπιμελήθηκε ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Εὐγένιος ὁ Αἰτωλός, διακεκριμένος ἐκπαιδευτικὸς κ. Παν. Βλάχος, Γεν. Ἐπιθεωρητὴς Μέσης Ἐκπαίδευσεως, περιλαμβάνει μεταξὺ ἄλλων ἐκτεταμένη ἀναφορὰ στὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἁγίου Εὐγενίου καθὼς καὶ τὸ ἱστορικὸ τῆς ἀνακήρυξής του σὲ Ἅγιο (σχετικὴ ἀλληλογραφία Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου μὲ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως, Ἱερὰ Σύνοδο κλπ.).

Τέλος σημειώνουμε σὰν κατακλειδὰ τὴν διάλεξη πού ἔδωσε ὁ κ. Παν. Βλάχος στὴν αἴθουσα τῆς «Ἐταιρείας Φίλων τοῦ Λαοῦ», 1η Νοεμβρίου 1983, σὲ εὐρὺ ἀκροατήριον μὲ θέμα «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλός». Ἡ διάλεξη αὐτὴ ἦταν τὸ ἐναρκτήριο μάθημα τῆς Ἐταιρείας μετὰ ἀπὸ ἀγιασμό πού ἐτέλεσε ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρπενησίου κ. Νικόλαος, ὁ ὁποῖος καὶ πρόλογισε τὴν ὅλη ἐκδήλωση. Μετὰ τὴν διάλεξη προβλήθηκαν ἐγχρωμες διαφάνειες ἀπὸ τὰ μέρη πού ἔζησε ὁ Ἅγιος μὲ φροντίδα καὶ κείμενα τοῦ π. Ἀγγέλου, Πρωτοσύγκελλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπενησίου.

Γιὰ τὴν πληρέστερη ἐνημέρωση τῶν συμπατριωτῶν καὶ ἀναγνωστῶν δημοσιεύουμε παρακάτω συνοπτικὸ κείμενο τοῦ κ. Παν. Βλάχου πού ἀναφέρεται στὸ μεγάλο αὐτὸ πνευματικὸ γεγονός τοῦ τόπου μας:

Η ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΑΝΑΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ

ὑπὸ Παναγιώτου Κων. Βλάχου Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ
Μ. Ἐκπ/σεως, Προέδρου τοῦ Συνδέσμου
«Εὐγένιος ὁ Αἰτωλός».

Ὁ ἐξαιρετος θεράπων τῆς παιδείας τοῦ Ἑθνους καὶ εὐλαβῆς λειτουργὸς τοῦ Ἱψίστου κατὰ τοὺς δεινοὺς τῆς Τουρκοκρατίας χρόνους σεπτὸς Ἱερομόναχος καὶ σοφὸς Διδάσκαλος τοῦ Γένους Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς ἀνήκει ἤδη καὶ ἐπισήμως εἰς τὸν μακάριον χορὸν τῶν Ἁγίων, τιμᾶται ὡς προστάτης τῆς περιοχῆς ἀνὰ τὴν Εὐρουτανίαν καὶ Αἰτωλίαν καὶ ἀποβαίνει καθοδηγὸς τῆς παιδείας τοῦ λαοῦ, τῆς Ὁρθοδοξίας στύλος καὶ τῶν θεοφιλῶν πόθων τῆς Ἐκκλησίας ἐκφραστῆς.

Γεννηθεὶς περὶ τὸ 1597 εἰς τὸ Μέγα Δένδρον τῆς Αἰτωλίας νέος ἐμόνασεν εἰς τὰς Ἱ. Μονὰς Βλοχοῦ Τριχωνίδος, Τροβάτου τῶν Ἀγρῶν καὶ Ξηροποτάμου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὅπου ἀπὸ ἐναρέτους καὶ εὐσεβεῖς κληρικὸς ἔλαβε τὴν βασικὴν μόρφωσιν. Διάκονος ἐχειροτονηθῆ εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Τατάρνης, πρεσβύτερος δὲ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Κύριλλον τὸν Λούκαριν. Τὰς σπουδὰς του συνεπλήρωσεν εἰς Τρίκαλα, Κεφαλληνίαν, Ζάκυνθον καὶ Κωνσταντινούπολιν πλησίον ὀνομαστῶν διδασκάλων τῆς ἐποχῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ Θεόφιλος ὁ Κορδαλλεύς.

Κατὰ τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν παραμονὴν του ἠγωνίσθη σθεναρῶς ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας, ὑπέστη δὲ διὰ τοῦτο διωγμοὺς καὶ καθαιρέσιν. Ἀποκατασταθεὶς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα τὸ ἔτος 1639, ὅπου καὶ ἀόναως εἰργάσθη διὰ τὸν φωτισμὸν τοῦ Γένους καὶ τὴν στήριξιν τῶν ὁμοειδῶν του κατὰ τὸν ζοφερώτατον 17ον αἰῶνα μέχρι τῆς εἰς Βραγγιανὰ τῶν Ἀγρῶν τὸ 1682 ἐκδημίας του.

Τὸ ἱερατικὸν καὶ παιδευτικὸν του ἔργον ἤσκησε κατ' ἀρχὰς εἰς Ἄρταν, Αἰτωλικὸν καὶ Μεσολόγιον, διὰ τῶν Σχολῶν δὲ Καρπενησίου καὶ Βραγγιανῶν, τὰς ὁποίας ἵδρυσεν ἀκολούθως καὶ ἀνύψωσεν εἰς περιωπὴν, τοῦ κηρύγματος, τῶν συγγραμμάτων, τῶν ἐξαιρετῶν ἐπιστολῶν καὶ τῶν διαπρεπῶν μαθητῶν του συνήργησεν εἰς τὴν ἐπιστήριξιν τῆς πίστεως καὶ τὴν προαγωγὴν τῆς παιδείας καὶ ἀνεδείχθη μίᾳ ἀπὸ τὰς ἰσχυρότερας προσωπικότητας τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας.

Ὡς θρησκευτικὸς καὶ πνευματικὸς ἡγέτης ἠγωνίσθη νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πνευματικὴν παράδοσιν τοῦ Ἑθνους του καὶ τὴν θρησκευτικὴν πίστιν τοῦ λαοῦ του. Μὲ θερμοῦργον πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ βαθεῖαν ἀγάπην πρὸς τοὺς ὁμοειδεῖς του εἰργάσθη ἐπὶ δεκαετηρίδας ὅλας μὲ ἄκραν ταπεινοφροσύνην, λαμπρὰν ἄσκησιν καὶ ἐξαιρετον αὐταπάρνησιν. Καὶ ἐπέτυχεν ἀξιόλογον τῆς παιδείας προαγωγὴν καὶ συνέδραμεν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς καθαρότητος τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ συνέβαλεν ἀποφασιστικῶς διὰ τῆς ἀκαταγωνίστου ἀνανεωτικῆς δυνάμεως τῆς διπλῆς παραδόσεως τοῦ Ἑθνους (θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς) εἰς τὴν ὑποβοήθησιν τοῦ Γένους νὰ συναισθανθῇ τὸ χρέος του, νὰ προπαρασκευασθῇ πνευματικῶς καὶ νὰ

Ο Άγιος Εϋγένιος ο Αιτωλός. Ο Άγιος Εϋγένιος ο Αιτωλός (275-340 μ.Χ.) ήταν επίσκοπος της Καισάρειας της Παλαιάς Παλαιστίνης. Ήταν ο πρώτος που εισήγαγε τον κανόνα των 27 βιβλίων του Παλαιού και του Νέου Κανόνα στην Ανατολική Εκκλησία. Ο Άγιος Εϋγένιος ο Αιτωλός είναι ένας από τους Αγίους Πατέρες της Ανατολικής Εκκλησίας.

ὀρθωθῆ ἔν καιρῷ σύσσωμον διὰ τὴν ἀποτίναξιν τοῦ βαρυτάτου τῆς δουλείας καὶ τῆς ἀπαιδευσίας ζυγοῦ.

Ἡ πλουσία προσφορὰ τοῦ Εὐγενίου προσεῖλκεν ἔντονον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν συγχρόνων του καὶ τῶν μεταγενεστέρων μελετητῶν τοῦ ἔργου του. Εὐρυτάνες καὶ Αἰτωλοὶ, διατηροῦντες ἀνεπισκίαστον τὴν ὀρθόδοξον πίστιν των, μὲ ἄκραν ἐδλάθειαν ἀναφέρονται εἰς τὸ ὄνομά του ἀπὸ τῆς ἐκδημίας του μέχρι σήμερον. Ἰδιαιτέρως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀγρῶφων διατηρεῖται ἐναργῆς ἡ νοερὰ παρουσία τοῦ σοφοῦ διδασκάλου, ἡ προφορικὴ παράδοσις διασώζει ζωηρὰν τὴν μνήμην του, οἱ δὲ κάτοικοι, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, μὲ εὐλάβειαν ἀφηγοῦνται περιστατικὰ τοῦ βίου του καὶ ἀναφέρονται εἰς ἱερὰς ὑποθήκας καὶ ψυχωφελῆ ἱστορήματα.

Ὁ χωρὶς προκατάληψιν καὶ σήμερον περιηγούμενος τὴν περιοχὴν διαισθάνεται ἀνὰ πᾶν θῆμα τὸ πνευματέμφορον ἀνάστημα τοῦ σεπτοῦ Ἱερομονάχου ἀμετακίνητον εἰς τὴν ἑπαλξίν του διὰ τὴν προάσπισιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, τὴν διδασχὴν τῶν ἀληθειῶν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν ὑπόμνησιν τῆς σημασίας τῆς παιδείας διὰ τὴν προκοπὴν τῶν ἀνθρώπων, τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ ἔθνους. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ὁσία μορφή Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ ἀποβαίνει διὰ μέσου τριῶν αἰῶνων καθοδηγὸς τοῦ λαοῦ εἰς τοὺς ἱεροὺς ἀγῶνας του πρὸς διαφύλαξιν τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης, τῆς ὁποίας εἶναι κάτοχος καὶ ἐρμηνεύς.

Ἡ ἔδραία αὐτῆ ἐπὶ τὴν ἀγιότητα Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ συνείδησις τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, συνοπτικὴ παρουσιάσις τῶν πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ τὴν Πατρίδα ὑπηρεσιῶν του καὶ ἐράνισμα μαρτυριῶν ἀπὸ ἔργα παλαιότερων καὶ συγχρόνων συγγραφεῶν ἀναφερομένων εἰς αὐτὸν ὡς ἰσχυρὰν βιοτὴν του περιελήφθησαν εἰς «Ἐπόμνημα» τῶν μελῶν τοῦ Συνδέσμου «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς», ὑποβληθὲν κατ' Αὐγουστον τοῦ 1981 πρὸς τὸν Μητροπολιτὴν Καρπενησίου κ. Νικόλαον, Δι' αὐτοῦ. ἐπὶ τῇ ἐπικευμένη τριακοσιοστῇ ἐπετειῷ ἀπὸ τῆς ἐκδημίας του, ἐζητήθη «ἡ συναριθμησις εἰς τὴν χορείαν τῶν Ἁγίων τοῦ ἐπι ζήλω ἐνθέω, πίστει ὀρθῇ, ἀγῶνι στερεῷ εἰς χαλεποὺς διὰ τὸ Γένος ἡμῶν χρόνους καὶ πάσῃ κατὰ Χριστὸν ἀρετῇ διαπρέψαντος Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ».

Ὁ Μητροπολιτὴς, μετὰ τὴν ἐπιβαλλομένην μελέτην καὶ τεκμηρίωσιν τῶν περιοχομένων εἰς τὸ «Ἐπόμνημα» τοῦτο, εὐρών ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, θεοφιλή καὶ παρὰ πάντων τῶν κατὰ τὴν θεόσωστον Ἐπαρχίαν (του) οἰκούντων ἀποδεκτὰ, ὑπέβαλεν αὐτὸ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Αὐτῇ, μετὰ γνωμοδοτήσιν τῆς ἐπὶ τῶν Νομοκανονικῶν ὑποθέσεων Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπέστειλε, κατὰ τὰ θέσμιμα τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τὸν σχηματισθέντα φάκελον εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐπισημειώσασα ὅτι «ἡ εἰς Ἁγίον ἀνακήρυξις Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ συνιστᾷ αἴτημα τοῦ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Καρπενησίου Χριστεπανύμνου πληρώματος, εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ὁποίου οὗτος ζῆ ὡς Ἅγιος».

Τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 346/1982 Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τὴν κοινήν συνείδησιν τῶν πιστῶν μετουσίωσεν εἰς ἐκκλησιαστικὴν πράξιν καὶ ἀπόφασιν καὶ ὥρισεν, ὅπως «ὁ ἀοίδιμος Ἱερομόναχος Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς», πιστὸν ὑπάρξας μέλος τῆς Ὀρθοδόξου κατ' Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας καὶ ἔχων παιδιόθεν κλίσιν πρὸς τὴν ἀγγελικὴν πολιτείαν, σοφὸς ἐν διδασκαλοῖς τοῦ γένους, συγκαταλύσας τὸν βίον ὅλον πάσῃ ἀρετῇ καὶ λόγῳ, ἐπιδράσας ἐπὶ τῶν κατοίκων τῶν χωρίων καὶ τῶν πόλεων τῆς Εὐρυτανίας καὶ πολλὰ δεῖγματα ὁσιότητος παρασχών. . . ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔξῃς, εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἀπαντα, συναριθμῆται τοῖς ὁσίοις τῆς Ἐκκλησίας, τιμώμενος παρὰ τῶν πιστῶν καὶ ἕμνοις γεραιόμενος τῇ ε' Αὐγούστου, παραμονῇ τῆς ἑορτῆς τῆς θείας Μεταμορφώσεως, ἐν ἡ πρὸς τὰς αἰωνίους μετέστη μονάς».

Διὰ τὸν προσήκοντα πανηγυρισμὸν τοῦ πολυσημάντου αὐτοῦ διὰ τὴν περιοχὴν καὶ τὴν Ὀρθοδοξίαν γενικώτερον γεγονόςτος ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Καρπενη-

σίου και ὁ Σύνδεσμος «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλός» διοργάνωσαν σειράν λατρευτικῶν καὶ πνευματικῶν ἐκδηλώσεων εἰς διάφορα κέντρα τῆς Εὐρυτανίας καὶ Αἰτωλίας (με συμμετοχὴν καὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αἰτωλοκαρνανίας) κατὰ τὸ ἀπὸ 26ης Ἰουλίου μέχρις 28ην Αὐγούστου 1983 χρονικὸν διάστημα με ἐπίκεντρον τὰς ἐν Καρπενησίῳ τῆς 4ης καὶ 5ης Αὐγούστου.

Κατὰ τὸν ἐπίσημον ἑορτασμὸν τῆς 5ης Αὐγούστου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος Καρπενησίου, τὸν ὁποῖον ὁ Ὅσιος Εὐγένιος «πολλοῖς τοῖς ἰδρῶσι καθ' ἐκαστὴν περιρροόμενος ἀνίδρυσεν», ἐτελέσθη μεγαλοπρεπὲς διορθόδοξον Ἀρχιερατικὸν Συλλεῖτουργον με τὴν παρουσίαν ἐκπροσώπων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων, τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἱεραῆς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τὴν συμμετοχὴν καὶ ἄλλων Μητροπολιτῶν, ἐγένοντο τὰ θυρανοίξια τοῦ πρὸς τιμὴν τοῦ Ὁσίου ἀφιερωθέντος πρώτου παρεκκλησίου, τὸ ὁποῖον διεμορφώθη εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ ναοῦ με πρωτοβουλίαν τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου π. Ἀγγέλου Παπαθανασίου, καὶ ἐπικολούθησε λαμπρὰ εἰς τὴν Αἴθουσαν Διαλέξεων τοῦ Συνδέσμου «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλός» πνευματικὴ ἐκδήλωσις.

Ἐμφανὲς καὶ ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως ἄξιον γνῶρισμα τῶν ἐν λόγῳ ἐκδηλώσεων ὑπῆρξεν ἡ ψυχικὴ ἀγαλλίασις ἀπάντων τῶν ἐπίσημων ἐκπροσώπων, ἡ ἀνεκλάλητος χαρὰ καὶ ἡ βαθυτάτη συγκινησις διὰ τὸ μέγα τοῦτο γεγονός καὶ ἡ ὁμολογία τῆς ὁμοθυμῶν ἀποδοχῆς τῆς γενομένης ἐπισήμου ἀνακηρύξεως εἰς Ἁγίον τοῦ εὐκλεοῦς τούτου Διδασκάλου καὶ τοῦτο, διότι ὁ Εὐγένιος, Αἰτωλός, γνώστης τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, κάτοχος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πνεύματος καὶ τῆς θεολογικῆς σκέψεως τῶν Πατέρων καὶ ἐκφραστὴς τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος τοῦ ὑποδοῦλου Ἑλληνισμοῦ, ὑπηρετήσῃ τὴν μαρτυρικὴν Ὁρθοδοξίαν σθεναρῶς καὶ προήγαγε τὴν παιδείαν ἀποφασιστικῶς, ὥστε ἡ ζωὴ καὶ ἡ παράδοσις του ἐγένετο φρόνημα καὶ ζωὴ τῶν πιστῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν του καὶ ἀφετηρία γονίμου συνεχείας ἕως τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ μετ' αὐτὴν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας.

Αὐθόρητος καὶ εὐρεία ὑπῆρξε καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ ἡ συμμετοχὴ εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις, καθὼς καὶ ἡ παρουσία τῶν ἐκπροσώπων τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν τῆς περιοχῆς. Τὸ μήνυμα τοῦ ἑορτασμοῦ διέτρεξε τὸν Εὐρυτανικὸν καὶ Αἰτωλικὸν χῶρον καὶ ὠμίλησεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν κατοίκων του. Περαιτέρω διεχύθη καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ κατέστη πανελλήνιον. Τοῦτο συνετελέσθη διὰ τῆς κυκλοφορίας τοῦ ἐκδοθέντος ἑορτιοῦ τόμου, διὰ δημοσιευμάτων εἰς τὸν ἡμερησίον καὶ περιοδικὸν τύπον καὶ τῆς διοργανώσεως καὶ εἰς ἄλλας περιοχὰς καὶ ὑπὸ ἄλλων φορέων πανηγυρικῶν ἐκδηλώσεων. Δι' ὅλων αὐτῶν ἡ ἀνύστακτος μέριμνα τοῦ Ὁσίου Εὐγενίου διὰ τὴν διατήρησιν ἀνοθεύτου τῆς πίστεως, διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς κατὰ Χριστὸν ἀρετῆς καὶ τὴν προαγωγὴν τῆς παιδείας ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὸ εὐρὸ κοινωνικόν του ἔργον προεβλήθησαν ἀβιάστως ὡς διαχρονικὸν διδάγμα καὶ ἐντόνωσ ἐπίκαιρον αἴτημα.

Ἰδιαιτέτως εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικὸς κύκλους καὶ τὸν χῶρον τῆς παιδείας ἡ ἀναφορὰ εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ὁσίου Εὐγενίου ὑπῆρξε πρόξενος γονίμων στοχασμῶν καὶ δημιουργικῶν παρορμήσεων. Ἡ προβολὴ τῆς ἀνάγκης διὰ τὴν ὀρθὴν σίλληψιν καὶ ἐρμησίαν τῆς ἱστορικῆς μας ἀποστολῆς καὶ εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, συμφώνου πρὸς τὴν ἐθνικὴν μας παράδοσιν καὶ ἀνταποκρινομένης εἰς τὰ ἐπιτακτικὰ τῶν καιρῶν μας αἰτήματα, ἀπετέλεσε τὸν πυρῆνα τοῦ ὅλου ἑορτασμοῦ.

Ὁ Ὅσιος Εὐγένιος ὁ Αἰτωλός, ἐπίλεκτος ἡγέτης εἰς τὴν πρωτοπορίαν τῆς πνευματικῆς φάλαγγος καὶ γνήσιος ἐκφραστὴς τῆς ἰδεολογίας τῶν μεγάλων Διδασκάλων τοῦ Γένους ἀπευθύνει καὶ πρὸς τοὺς συγχρόνους λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου καὶ τοὺς διδασκάλους τῆς νεότητος τὸ ὑπέρχονον μήνυμα: Ἡ ἑλληνικὴ παιδεία εἶναι ἐθνοσωτῆρα καὶ ἐθνοποιὸς ὅλων τῶν ἐποχῶν δύναμις. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι «ἄρτος ζω-

ἦς» διὰ τοὺς «πεινῶντας καὶ διψῶντας τὴν δικαιοσύνην» καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας. Καὶ ἀποθαίνει διὰ τοῦ μηνύματός του αὐτοῦ καθοδηγὸς καὶ διὰ τῶν πρὸς Κύριον πρεσβειῶν του ἐνισχυτῆς καὶ τῶν σημερινῶν δαδούχων τοῦ ἀνεσπέρου ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἀνοθεύτου φωτός τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν τελεσφόρον τῆς ἀποστολῆς των ἐπιτέλειαν.

Σημειώσεις: Ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς εἰς Ἅγιον ἀνακηρύξεως τοῦ Ὁσίου Εὐγενίου ἐξεδόθη προνοία τοῦ Μητροπολίτου Καρπενησίου κ. Νικολάου καὶ ἐπιμελεία τοῦ Προέδρου τοῦ Συνδέσμου «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς» κ. Παναγιώτου Κ. Βλάχου τόμος περιέχων τὴν Βιογραφίαν τούτου, τὰ σχετικὰ μὲ τὴν εἰς Ἅγιον ἀνακήρυξιν του κείμενα καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑμνογράφου Μοναχοῦ Γερασίμου Μικραγιαννίτου συντεθείσαν Ἀκολουθίαν. Ἀξιόλογα αὐτοτελῆ ἔργα περὶ Εὐγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ εἶναι καὶ τὰ ἀκόλουθα: Πάνου Ἰ. Βασιλείου, «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς καὶ οἱ σπουδαιότεροι μαθητῆς τῶν Σχολῶν τῶν Ἀγράφων» Ἀθήνα 1957, Ἰωάννου Θ. Κολιτσάρα «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς» Ἀθήναι 1960, καὶ Παναγιώτου Κ. Βλάχου «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλὸς καὶ τὸ φερώνυμον Ἑλληνομουσείον» Ἀθήναι 1976.

Ἄπολυτίκιον τοῦ Ὁσίου Ἦχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

ιδάσκαλος ἔνθεος καὶ ὁδηγὸς τῶν πιστῶν
ἐδείχθης ἐν Πνεύματι, οἷα θεράπων Χριστοῦ,
Εὐγένιε Ὅσιε·

λόγῳ γὰρ διαπρέπων καὶ λαμπρότητι θίου
ᾠφθης τῆς εὐσεβείας πρακτικὸς ὑποφήτης·
διὸ ἡ Ἐκκλησία Χριστοῦ μακαρίζει σε.

(Ποίημα Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου)

ΕΝΑΣ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Σε δουλειά ή σε σχολή από δω και πέρα τους Μικροχωρίτες θα συνοδεύουν οι αρμονικοί μουσικοί χτύποι του μεγάλου ρολογιού. Οι ώρες τους στο χωράφι ή στο σπίτι, στο καφενείο ή στο δρόμο θα διακόπτονται από έναν άμερόληπτο παρατηρητή που σαν άδέκαστος κριτής δεν θα χαρίζει δευτερόλεπτο σε κανένα! Θα σημαίνει το ίδιο για όλους.

Ο νέος αυτός σύντροφος στη ζωή του χωριού μας γεννήθηκε στις 8 'Οκτωβρίου 1983, χάρις στην δωρεά του κ. Κων. Ι. Κουτσούκη. Έφερε ο ίδιος απ' την 'Αμερική κι εγκατέστησε το ρολόι - στολίδι στο νέο καμπαναριό του χωριού, δίπλα στην εκκλησία της 'Αγίας Κυριακής.

Η 'Αδελφότητα εκφράζει θερμές ευχαριστίες προς τον κ. Κων. Κουτσούκη για την σημαντική αυτή δωρεά του που κάλυψε μία σημαντική ανάγκη στη ζωή του χωριού μας.

Η 'Αδελφότητα είχε προγραμματίσει την τοποθέτηση ρολογιού, αλλά η γενναιόδωρη αυτή προσφορά του κ. Κουτσούκη την απάλλαξε από μία όφειλόμενη δαπάνη και ασφαλώς από πολλές προσπάθειες και τρεχάματα. Το ρολόι είναι αφιερωμένο ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΚΟΥΤΣΟΥΚΗ, άειμνήστου πατέρα του δωρητή.

Δίνουμε παρακάτω με συντομία τις όμιλίες του Αιδεσιμώτατου π. Νικόλα 'Αζακά και του Προέδρου της 'Αδελφότητας στην μικρή τελετή που έγινε μπροστά στο καμπαναριό την ημέρα που εγκαινιάσθηκε το μεγάλο ρολόι:

Έν Μικρῷ Χωρίῳ τῇ 8 'Οκτωβρίου 1983

Πρὸς
τὸν κ. Κωνσταντῖνον Ι. Κουτσούκην
Ένταῦθα

Ἡ διατρανωθεῖσα καὶ καταδειχθεῖσα, ἀνθόρμητος, πλουσία δωρεά σας, πρὸς τὸν ναὸν τῆς 'Αγίας Κυριακῆς Κοινότητος Μικροῦ Χωρίου, εἰς μνήμην τοῦ μακάροιο πατρός ὑμῶν, εἶναι ἔργον ὄχι μόνον θεάρεστον, ἀλλὰ θὰ ἐμπνέη καὶ διδάσκη τὰς ἐπερχομένας γενεάς, νὰ βαδίζουν εἰς τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον διήνοιξεν ἡ μεγάλη δωρεά σας. Καὶ εἶναι παρατηρημένον ὅτι, ὅταν παρουσιάζονται ἔργα φιλογενεϊας, οἱ ἄνθρωποι ὠθοῦνται μὲ δύναμιν πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς μίαν ζωὴν περισσότερον πνευματικὴν, περισσότερον ἀνθρωπίνην.

Ἡ πίστις καὶ ἡ φιλόανθρωπος ἀγάπη εἶναι οἱ δύο φτεροῦγες ποὺ σηκώνουν ἐπὶ αἰῶνας τώρα τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὴν λυτρῶνον ὑστερα ἀπὸ κάθε συμφορά.

Εἰς τὸν τόπον μας γεννήθησαν μεγάλοι εὐεργέται τῶν ὁποίων τὰ ἔργα εἶναι γνωστά καὶ δὲν κόπηκε ἡ παράδοσις, ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ σήμερον ἄνθρωποι, μὲ καλὰ καὶ ἀγαθὰ αἰσθήματα, περισώζεται ἀκόμη ἡ μαγιά τῶν εὐσεβῶν, τῶν πιστῶν καὶ καλῶν ἀνθρώπων.

Δράττομαι ὄθεν τῆς εὐκαιρίας ὅπως ἐκφράσω πρὸς ὑμᾶς καὶ τῶν περὶ ὑμᾶς, τὰς πλέον θερμὰς εὐχαριστίας, διερμηνεύων οὕτω καὶ τὰ αἰσθήματα ὅλων τῶν κατόικων, διὰ τὴν εὐγενῆ προσφορὰν σας.

Εἶναι παρήγορον ὅτι ἄνδρες μὲ αἰσθήματα τοιοῦτου ἐνδιαφέροντος δὲν ἔλειψαν ποτὲ ἀπὸ τοῦ χωρίου μας καὶ δι' αὐτὸ τὸ Μικρὸ Χωριὸ ὑπῆρξεν πρωτοπόρον εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς.

Ἐστὲ βέβαιος ὅτι, καὶ ὑμεῖς εἴσθε συνεχιστὴς αὐτῆς τῆς παραδόσεως μιμούμενος τὸ παράδειγμα τῶν προγόνων μας.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ὑμᾶς διακεκομμένον μέλος, ὡς καὶ εὐεργ-

γέτην, και ἀπονέμει πρὸς ὑμᾶς τὴν τιμητικὴν ταύτην διάκρισιν και εὐχεται ὡς
Κύριος ὁ Θεὸς ὀδηγεῖ τὰ θήματά σας εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν και θεάρεστον.

Ἐπὶ τούτοις διατελοῦμεν μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης, εὐχαριστιῶν ἀπειρων,
και εὐχῶν διαπύρων,

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ

Ὁ Πρόεδρος
Νικόλαος Κ. Ἀζακάς
πρὸςβύτερος

Τὰ μέλη
Ἐπαμ. Παπαδῆς, Κων. Κατσάνος

Ἡ προσφώνηση ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἀδελφότητος Μικροχωριτῶν :

Αἰδουσιμότητα,

Ἀγαπητοὶ μου συγχωριανοί, ἀγαπητοὶ φίλοι,
Ἀγαπητὲ Κώστα,

«Χωριὸ πού φαίνεται κολαούζο δὲ θέλει», ἔλεγαν οἱ παλιοί. Δὲν χρειάζεται νο-
μίζω νὰ ἐξάρω ἐγὼ τὴν ἀξία και τὸ μέγεθος τῆς προσφορᾶς τοῦ κ. Κώστα Ἰ. Κου-
τσούκη. Τὸ ὠραῖο αὐτὸ στολίδι πού ἔλειπε ἀπ' τὸ καμπαναριὸ μας, τὸ ρολοί, πού
καμαρώνουμε σήμερα μετὰ τὰ μάτια μας και ἀκοῦμε τοὺς χαρμόσυνους χτύπους του,
θὰ τὸ καμαρώνουν στὸ μέλλον και οἱ γενεές πού θὰ ἔλθουν.

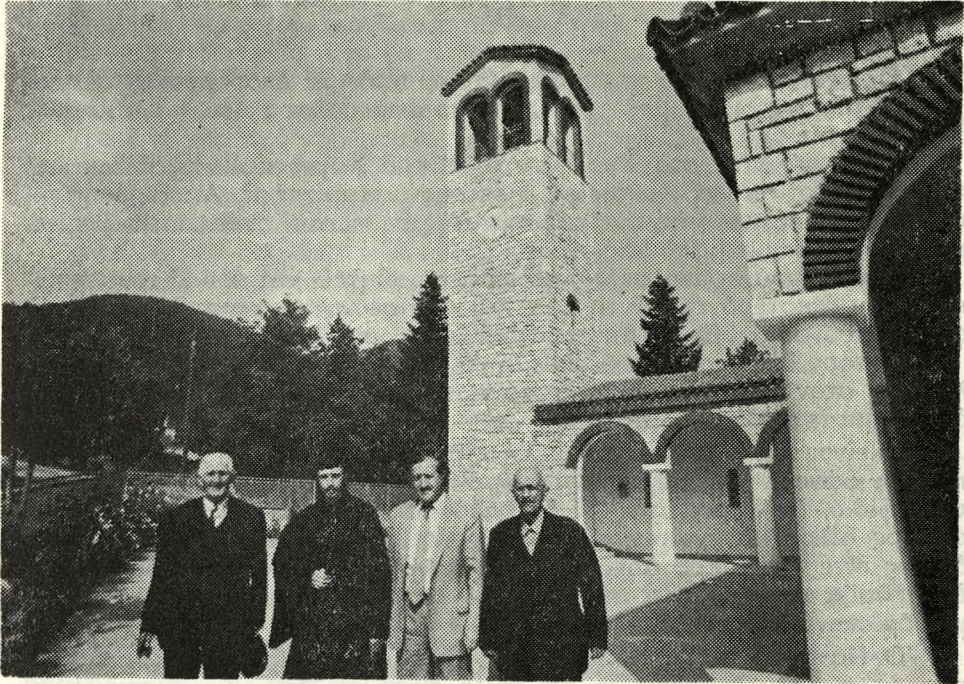
Νιώθω ὅμως τὴν ἀνάγκη ὡς Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος, ὡς ἐκπρόσωπος
τῶν ξενητεμένων Μικροχωριτῶν και προσωπικὰ ὁ ἴδιος, νὰ ἐκφράσω πρὸς τὸν δω-
ρητὴ τῆς ἀπειρος θερμῆς μας εὐχαριστίες γιὰ τὴν μεγάλη αὐτὴ δωρεὰ του πρὸς τὸ
χωριὸ μας. Ὅταν ἡ Ἀδελφότητα ἐπεσήμανε τὴν ἔλλειψη ἑνὸς ρολοιοῦ πήρε τὴν
ἀπόφαση μετὰ κάποιον δέος, λόγω τῆς μεγάλης δαπάνης, νὰ φροντίσει σὲ συνεργασία
τότε μετὰ τὸν αἰμίμηστο π. Δ. Καραπάνο γιὰ τὴν ἀγορὰ και τοποθέτηση ἑνὸς ρολο-
ιοῦ. Φαντάζεσθε λοιπὸν τὴν χαρὰ μας ὅταν, σὺν ἀπὸ μηχανῆς Θεός, ἦλθε ἡ εἶδη-
ση, ὅτι ὁ Κώστας θὰ δωρίσει τὸ ρολοί. Καὶ κάτι ἀκόμη πού μιλάει γιὰ τὴν προσφο-
ρὰ του: Εὐρισκόμενος ὁ ἴδιος γιὰ ἓνα διάστημα στὴν Ἀμερικὴ εἶχα τὴν εὐκαιρία
νὰ ζῆσω ἀπὸ κοντὰ τῆς φροντίδας και τὴν ἀγανία τοῦ Κώστα γιὰ τὴν ἀριότητα
τοῦ ρολοιοῦ. Ἄριστος μηχανικὸς ὁ ἴδιος ἤθελε νὰ βγῆ ἀπὸ τὰ χέρια του κάτι τέ-
λειο. Ἀλλὰ δὲν ἀρκέστηκε μόνο σ' αὐτό. Ὁ ἴδιος πρὶν λίγες μέρες τὸ συσκεύασε
και τὸ ἔφερε στὴν Ἑλλάδα. Μετὰ ἀπὸ τῆς σχετικῆς γραφειοκρατικῆς διατυπώσεις ἐ-
δῶ στὴν Ἑλλάδα πού κράτησαν μιὰ ἐβδομάδα, χωρὶς ἐμεῖς σὺν Ἀδελφότητα νὰ
μποροῦμε νὰ προσφέρουμε πολλὰ πράγματα, τὸ ἔφερε ὁ ἴδιος πάλι στὸ χωριὸ και
τὸ τοποθέτησε. Θὰ ἤθελα μετὰ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ νὰ εὐχαριστήσω ἐδῶ και τοὺς χω-
ριανούς και φίλους πού βοήθησαν στὸ ἀνέβασμα και στὴν τοποθέτηση τοῦ ρο-
λοιοῦ.

Μετὰ τὴν δωρεὰ του αὐτὴ ὁ Κώστας Κουτσούκης αὐτοδικαίως καταπάσσει στὴ
χορεία τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ χωριοῦ μας. Συνεχίζει ἔτσι μιὰ παλιὰ παραδό-
ση. Χάρις σὲ τέτοιες γενναῖες δωρεὲς προσφορῆς ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἀκόμη τῶν παπού-
δων μας τὸ χωριὸ μας ἄλλαξε ὄψη πρὸς τὸ καλύτερο.

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ χαίρει και ἀγαλλιᾶται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀγαπημένου πατέρα του αἰ-
μνήστου Ἰωάννου Νικίττα Κουτσούκη, εἰς αἰωνία μνήμη τοῦ ὁποίου ἔχει ἀφιερῶσει
τὸ ρολοί, γιὰ τὸ παιδί του ἀξιώθηκε νὰ κάνει μιὰ τέτοια δωρεὰν πρὸς τὸ χωριὸ,
πού ὁ ἴδιος τόσο ἀγάπησε και φρόντιζε.

Γιὰ νὰ μὴ μακρουργήσω ἄλλο θὰ ἤθελα, ἀφοῦ εὐχαριστήσω και πάλι δημόσια

τὸν Κώστα Κουτσούκη γιὰ τὴν γενναιοδωρή αὐτὴ προσφορά του, νὰ εὐχηθῶ σ' αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογένειά του νὰ εὐτυχοῦν, ὁ ἴδιος νὰ σταθεῖ ἄξιος καὶ γι' ἄλλες τέτοιες δωρεές, σ' ἐμᾶς δὲ τοὺς ὑπολοίπους εὐχομαι νὰ ἀξιοθῶμε νὰ δοῦμε μιμητὲς τοῦ Κώστα Κουτσούκη.

Ὁ π. Νικόλαος με τὸν Πρόεδρο τῆς Ἀδελφότητος καὶ τὰ μέλη τῆς, Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΡΟΛΟΙ· ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1958 ἕνας νεαρὸς Ἀθηναῖος, φοιτητὴς τότε, ἦλθε στὸ Μικρὸ Χωριὸ γιὰ ἡσυχία καὶ ξεκούραση. Εἶχε ἔλθει ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα καὶ δὲν πρόλαβε μετὰ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας νὰ γνωρίσει τὰ ἀξιοθέατα τοῦ χωριοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ καμπαναριὸ μετὰ τὸ μεγάλο ρολοῖ. Ἔτσι ἀφοῦ πέρασε μιὰ βραδιά ταραγμένη ἀπὸ τοὺς ἀνεξήγητους γι' αὐτὸν χτύπους τοῦ ρολογιοῦ, τὴν ἄλλη μέρα πῆγε στὸ καφενεῖο γεμάτος ἀπορία καὶ ἐκνευρισμό:

— Δὲν μοῦ λέτε, ποῖος τρελλὸς χτυπάει τὴς καμπάνες κάθε λίγο καὶ λιγάκι;
Ἐκεῖ ἔκπληκτος ἔμαθε τότε ὅτι ὑπάρ-

χει ρολοῖ πού χτυπάει, μάλιστα χτυπάει, τὴς ὧρες γιὰ νὰ τὴς ἀκοῦνε σὲ κάθε γωνία τοῦ χωριοῦ!

Αὐτὰ γίνονταν στὰ μέσα τοῦ 20οῦ αἰῶνα!

★

Τὸν 19ο αἰῶνα, ὅταν πρωτομπήκε τὸ ρολοῖ, στὰ 1894, κάποια ἡλικιωμένη γυναίκα τ' ἄκουγε θέβαια γιὰ πρώτη φορὰ ὀλη νύχτα πού χτυποῦσε δυνατὰ τὴς ὧρες. Τὸ πρωὶ δὲν κρατήθηκε καὶ ρωτᾷ τὴ γειτόνισσα:

— Καλὰ δὲν κουράστηκε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος νὰ χτυπάει τὴν καμπάνα ὅλη νύχτα ἀπόψε;

ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ

του ΔΗΜ. ΠΑΣΠΑΛΗ

Β'

“Όπως έγραψα στο προηγούμενό μου γράμμα επανέρχομαι σε γεγονότα των σχολικῶν μου χρόνων, τόσο από σοβαρή όσο και από εύθυμη πλευρά.

Όταν πήγαινα στο Σχολείο στο Μικρό Χωριό και είχα δάσκαλο τὸν μακαρίτη Γιάννη Κούστελο, ὁ ἐπίσης μακαρίτης Γ. Α. Κεράνης ἦταν μόνιμος ἐπιμελητής και προμηθευτής σε κρανόλουργες, στίς ὁποῖες εἶχε μεγάλη ἀδυναμία ὁ δάσκαλος.

Κάποτε πού κρατοῦσε τὸ χέρι ἑνὸς μαθητοῦ και τὸν ἔδερνε, χτύπησε τὸν ἀριστερό του ἀντίχειρα και ἄρχισε νὰ κουτσοπηδάει και νὰ φωνάζει δυνατά: “Έχετε δίκιο παιδιά μου, ἔχετε δίκιο. Πολύ πονάει.

Ὡστόσο δὲν ἔκοψε τὴ συνήθεια, ἀλλὰ χτύπαγε στὸν πσιινό και ἀλλοίμονο στὸν μαθητὴ πού θὰ τύχαινε νὰ εἶναι φουρτουνιασμένος ἀπὸ οποιαδήποτε αἰτία.

Ἐκείνοι πού ἔτρωγαν πολὺ ξύλο ἦταν οἱ μακαρίτες Γ. Ν. Κυρίτσης πού τὸν φώναζε γελαδάρη, τὸν Κ. Α. Χαμπερῆ πού τὸν φώναζε κουκουτσκέφαλο, ὁ Παναγιώτης Ἰ. Παπαδόπουλος (Κακούρας) και ὁ ἐπιστήθιος φίλος και γείτονας μου Χαράλ. Σ. Μαστρογεωργόπουλος, ὁ ὁποῖος εἶχε ἕνα μικρὸ ἀδερφάκι πού λεγόταν Παῦλος και τοῦ ὁποῖου ἐγὼ ἔβαζα τὰ κολόπανα μέσα ἀπὸ τὸ παντελονάκι ΡΕΤΣΙΝΑ, γιὰ νὰ μὴν θρίσκει ἢ λούρα τὸ ψαχνό.

Ὁ Παναγιώτης Ν. Κυρίτσης δὲν θυμάμαι ἂν ἦτανε καλὸς μαθητής, ἀλλὰ ξύλο δὲν ἔτρωγε. Θυμάμαι ὅμως ὅτι τὸν εἶχε συσσιτιάρχη και ἔφευγε συνήθως μισὴ ὥρα νωρίτερα νὰ πάρει αὐγὰ ἀπ’ τὴ γριά Πριοθόλου νὰ τὰ πάει στὴ μάνα του τὴν Τσιοτνοσάβθου νὰ τοῦ ἐτοιμάσει φαί. Μᾶς εἶχε θάλει νὰ φκιάσουμε τὸ χάρτη τῆς Ἑλλάδας χωρὶς πατητούρα και θὰ ἔπαιρνε ἄριστα ἐκείνος πού θὰ τὸν ἔφκιανε ἔστω χειρότερο, ἀλλὰ χωρὶς πατητούρα.

Τὸν φκιάσαμε και νομίσαμε ὅτι θὰ τὸν γελάσουμε μὲ κάτι μύτες και παραλλαγές και μᾶς τὸν πέταξε στὰ μούτρα.

Μὲ τὸ δίκιο τους παραξενεύτηκαν διότι ἡ διάλεκτος ἦταν γιὰ τοὺς προνομιοῦχους. “Αν μπορούσαν νὰ ἰδοῦν ἀπὸ κανένα παραθυράκι ὅτι ὄχι τώρα, ἀλλὰ ἀπὸ πολλὰ χρόνια, τὸ γλωσσικὸ ζήτημα στὴ χώρα μας μπῆκε σὲ καλὸ δρόμο και θὰ μποροῦν μελλοντικά νὰ συνεννοοῦνται ὅλοι οἱ Ἕλληνες, τόσο στὸ γραπτὸ ὅσο και προφορικὸ λόγο.

Τότε πού πηγαίναμε στο Σχολείο τοῦ Μεγάλου Χωριοῦ, σχολικὸν ἔτος 1915 - 1916, εἶχαμε τὸν σεβαστὸ δάσκαλο, τὸν ἄνθρωπο και ἀνεκτίμητο ἐκπαιδευτικὸ κ. Γεώργιο Ἐλ. Παπαδῆ, πού εὐχομαι νὰ ζήσει ἐκατὸ χρόνια.

Μιὰ μέρα ἔλεγε μάθημα ὁ μακαρίτης Δ. Βαστάκης και εἶχαμε περὶ Λουδοβίκου Παστέρ, μού φάνηκε πολὺ παράξενη ἢ ψιλή φωνή του και ξεκαρδίστηκα νὰ γελάω, ὁπότε ἦρθε ὁ δάσκαλος και μ’ ἔβγαλε ἀ-

πὸ τὸ θρανίῳ, μ' ἔβαλε τιμωρία ὄρθιο στῆ γωνία, δὲν θυμᾶμαι ὅμως ἂν μ' ἔπιασε ἀπὸ τ' αὐτί.

Ὁ Δ. Βαστάκης ἔγινε δάσκαλος καὶ ἱερέας καὶ ἐκτελέστηκε ἀπὸ τοὺς φασίστες κατακτητῆς στὶς 24.12.1942 στὸ Μικρὸ Χωριό.

Πηγαίναμε ὅλα τὰ παιδιά τὸ πρωὶ παίρναμε τὸν τρουβούλι μας μὲ τὸ φαί καὶ γυρίζαμε τὸ βράδυ ἀπὸ τὴν Τσαπουρνιά ἄμα δὲν ἦταν κατεβασμένο τὸ ρέμα καὶ ἀπὸ Ταστασιά ἄμα ἦταν κατεβασμένο.

Ἐνα βράδυ μὸλις στρίψαμε τὰ Τσακαλαίικα νὰ πάρουμε τὸ δρόμο γιὰ Ταστασιά, ὁ Χαράλαμπος Σ. Πολύζος θάραγε καράμουζα μὲ τὸ στόμα ὁ δὲ Βάγιας Πλάκας θάραγε νταούλι, ἐπίσης μὲ τὸ στόμα.

Τότε τὸ παιδικὸ μου μυαλὸ μοῦ εἶπε νὰ πάρω τὸ βιολί τοῦ δασκάλου ποὺ τὸ κουβάλαγε ὁ Γ. Α. Κεράνης, ποὺ ἦταν ξάδερφος τοῦ δασκάλου καὶ ἐπιμελητῆς, γιὰ νὰ γίνει παγχορδία καὶ λέω στὸ Γιώργο:

Δώσε μου Γιώργο τὸ βιολί νὰ κάνω καὶ ἐγὼ γίτσι, γίτσι.

Καὶ ἐκείνος μοῦ ἀπάντησε: Χαζὸς εἶσαι;

Μεταχειρίστηκα θία καὶ τραβώντας ἐγὼ κοντέψαμε ἀπ' τὴ στρατούλα νὰ πέσουμε στὸ Μικροχωρίτικο ρέμα.

Τελικὰ μπήκαν στῆ μέση τὰ ἄλλα παιδιά καὶ δὲν ἔγινε τίποτα.

Τὴν ἐπομένη τὸ πρωὶ βλέπω στὸν πίνακα ὅτι ὁ Κεράνης ἀποπειράθηκε νὰ μοῦ κάνει κακὸ σὰν ἐπιμελητῆς ποὺ ἦταν.

Μὲ φωνάζει ὁ δάσκαλος, τοῦ εἶπα τὴν ἀλήθεια καὶ μὲ ἀπέβαλε μιὰ ἐβδομάδα.

Ὅπως κάθε μέρα ἔπαιρνα τὸν τρουβούλι μου, ἔφευγα ἀπὸ τὸ σπίτι μαζί μὲ τὰ ἄλλα τὰ παιδιά, ἀλλὰ τὴν ἔβγαζα στὰ Μισερέικα καλύβια, στὴν ποταμιά, τὸ βράδυ γύριζα μὲ τ' ἄλλα τὰ παιδιά καὶ ἡ μάνα μου δὲν ἔμαθε τίποτα.

Ἐπειδὴ ὁ δάσκαλός μας κ. Γ. Παπαδῆς ἐπιστρατεύτηκε πρὶν νὰ τελειώσει τὸ σχολικὸ ἔτος, ἔκανε πρόωρους διαγωνισμοὺς — τότε ἐγὼ πήγαινα στὴν Ε' τάξη — καὶ ὅταν πήρε τὰ γραπτά μου, ποὺ δὲν εἶχα κανένα λάθος, ἔγραψε ὡς ἑξῆς: (κακῶς ἀντιγραφή).

Πῆρα τὸ θάρρος καὶ τοῦ λέγω: Ἐγὼ κύριε ξέρω ὀρθογραφία, δὲν ἀντέγραφα καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ θάλεις κείμενο ἀπὸ παρακάτω, ὅποιο θέλεις, ποὺ δὲν τὸ κἀναμε.

Γυρίζει, ὦρα του καλή, καὶ μοῦ λέει:

Τόσο θέβαιος εἶσαι;

Τοῦ ἀπάντησα, ναί.

Μοῦ ἔβαλε πράγματι ἀπὸ παρακάτω καὶ δὲν ἔκαμα κανένα λάθος. Μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι, μὲ χάρειψε, καὶ μοῦ εἶπε:

Σὲ εἶχα πράγματι γιὰ καλὸ μαθητῆ, ἀλλὰ οἱ ἀλλεπάλληλες ἀταξίες σου μὲ ἔκαναν διστακτικὸ, τώρα ἀλλάζω γνώμη καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ εἶσαι φρόνιμος. Ἐγὼ φεύγω, πάω στὸν πόλεμο.

Τὸν εὐχαρίστησα καὶ μείναμε καὶ οἱ δύο ἱκανοποιημένοι.

Αὐτὰ ἀπὸ τὴ σχολικὴ μου ἡλικία.

ΜΗΤΣΟΣ ΠΑΣΠΑΛΗΣ

ΠΑΛΗΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠ' ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΜΟΥ ΖΩΗ

του Γεωργίου Ε. Παπαδη

Ἀγαπητέ μου Πρόεδρε Ἀδελφότητος Μικροῦ Χωριοῦ,

Σήμερα 12 Σεπτέμβρη 1983 βγήκα ἀπὸ τὸ διαμερισμάκι μου (τσιμεντένιο κουτί) κατὰ τις 9 τὸ πρωὶ γιὰ νὰ πάω στὴν πλατεία Θυμαρακίων (Ἀθ. Διάκου), ὅπου συνήθως συναντώμεθα παλαιοὶ συνταξιούχοι (τρίτης καὶ τέταρτης ἡλικίας) καὶ ἐκεῖ κάτω ἀπὸ τις σκιές τῶν μωριῶν (ἄχ, καμμένε πλάτανε τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ, πού ἀπήλαυσα τις δροσερὲς σκιές σου στὰ νειάτα μου), διηγούμαστε διάφορα περιστατικά ἀπὸ τὰ περασμένα χρόνια μας.

Ἐνῶ θάδιζα τὴν ὁδὸ Τσουδεροῦ γιὰ νὰ φθάσω στὴν πλατεία συνάντησα στὸ δρόμο χαρούμενους παπούληδες καὶ περισσότερες γιαιγιές πού κρατοῦσαν καμαρώνοντας ἀπ' τὰ χεράκια τους τὰ χαριτωμένα ἔγγονάκια τους γιὰ νὰ τὰ πᾶνε νὰ τὰ ἐγγράψουν στὸ ἀπέναντι ἀπὸ τὸ διαμέρισμά μου 31ο Δημ. Σχολεῖο. (Κι ἐδῶ, ὅπως καὶ στὸ χωριό μου, ἀπέναντί μου ἔχω Δημ. Σχολεῖο). Τότε μὲ συγκίνηση θυμήθηκα κι ἐγὼ μὲ τί καμάρι ἔκανα τις πρῶτες ἐγγραφές στὸ χωριό μου, Σεπτέμβριο 1923 (πρὶν ἀπὸ 60 ἀκριβῶς χρόνια).

Καὶ θαδίζοντας σιγὰ - σιγὰ ἀφηρημένος μὲ τις ἀναμνήσεις αὐτὲς συναντῶ στὸ δρόμο μιὰ κυρία 50 - 55 χρόνων, ἡ ὁποία μὲ σταματάει εὐγενέστατα καὶ μὲ παρακαλεῖ νὰ κτυπήσω τὸ κουδούνι μιᾶς ἄλλης κυρίας στὴν πολυκατοικία, γιατί «δὲν ξέρω γράμματα», μοῦ λέει. «Οἱ μανάδες μας στὴν ἐποχὴ πού ἤμουνα κοριτσάκι, ἔλεγαν ὅτι στὰ κορίτσια δὲν χρειάζονται τὰ γράμματα». Κτύπησα τὸ κουδούνι· ἀνοίξε ἡ πόρτα, μ' εὐχαρίστησε καὶ γὼ σιγὰ ἔφθασα στὸ στέκι τῶν γερόντων πού τοὺς διηγήθηκα τὰ ἐξῆς:

Τελείωσα τὸ τετρατάξιο Μαράσλειο Διδασκαλεῖο Ἀθηνῶν, Ἰούλιο 1915. Ἰδρίστηκα τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1915 στὴν κενὴ θέση τοῦ Δημ. Σχολεῖου Μεγάλου Χωριοῦ μὲ διευθυντὴ τὸν ἀείμνηστο ἔθνομάρτυρα Γιάννη Καρυοφύλλη, τὸν μετέπειτα γαμβρό μου. Στρατεύομαι Αὐγούστο τοῦ 1916 καὶ ὑπηρετῶ στις τάξεις τοῦ στρατοῦ μέχρι τέλους Ἰουλίου 1923, ὅποτε ἀπολύομαι μὲ τὸν βαθμὸ τοῦ ἐφέδρου ὑπολοχαγοῦ. Τὸν Αὐγούστο 1923 μετατίθεμαι στὸ διτάξιο Δημ. Σχολεῖο Μικροῦ Χωριοῦ, ὅπου συνυπηρετῶ μὲ τὸν ἀείμνηστο συνάδελφό μου καὶ δάσκαλό μου Γ. Τσέντο καὶ ἀναλαμβάνω τὴν διεύθυνση τοῦ Σχολεῖου τοῦ χωριοῦ μου.

Ἐρχεται ὁ Σεπτέμβρης τοῦ 1923. Μὲ νεανικὸ σφρίγος καὶ καμάρι ἀρχίζω τις ἐγγραφές. Στὸ Σχολεῖο φοιτοῦσαν κανονικὰ 85 - 90 μαθητὲς καὶ μαθήτριες μὲ ἀναλογία σχεδὸν ἴση στὴν Α' καὶ Β' τάξη. Ἀπὸ τὴν Γ' ὅμως τάξη παρετήρησα στὸ μαθητολόγιο ὅτι ἐγγράφονταν λιγότερες μαθήτριες καὶ ἀπὸ τις 10 - 12 πού ἐγγράφοντο στὴν Α' τάξη, κατέληγαν 3 - 4 στὴν ΣΤ' τάξη, καίτοι ἡ φοίτηση ἦτανε τότε ὑποχρεωτικὴ ἕως τὰ 12 χρόνια, ἐξαετῆς μαθητῶν καὶ μαθητριῶν. Γιὰ τὰ παιδιά ἔπαιρνα κατάσταση ἀπὸ τὸ μητρώον ἀρρένων τῆς Κοινότητος καὶ ἤξερα ποιά εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ φοιτήσουν. Γιὰ τὰ κορίτσια ὅμως πῶς νὰ τὸ ἐξακριβώσω; Δὲν ὑπῆρχε Δημοτολόγιο στὴν Κοινότητα. Ἐνεργῶ διὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος καὶ καταρτίζεται ἀπὸ τὸν ἔ-

παρχο Εύρυτανίας (δέν ήταν τότε Νομός), έπιτροπή από τόν Πρόεδρο τής Κοινότητας, τόν παπά του Χωριού και τόν διευθυντή του Σχολείου (τόν υποφαινόμενο). Γίνονται όμιλίες στους χωριανούς σε συγκεντρώσεις σχολικές για τήν χρησιμότητα του Δημοτολογίου. Ο άείμνηστος αιδεσιμότατος του χωριού μας Παπαθανάσης με κήρυγμα στην έκκλησία και με τή ρητορική του δεινότητα και πειστικότητα, πείθει τις δύσπιστες γυναίκες πρό παντός να δηλώσουν τήν πραγματική τους ηλικία και ότι στο μέλλον δέν θα χορηγεί πιστοποιητικά για σύνταξη, για γάμο κλπ., θάσει μαρτύρων, αλλά μόνον θάσει του Δημοτολογίου. Πραγματικά είχε πλήρη έπιτυχία ή σύνταξη του Δημοτολογίου, τό όποιο έπεκυρώθη από τόν έπαρχο και ήτο έπίσημο βιβλίο τής Κοινότητας και περιλαμβάνει όλους τους γεννηθέντες Μικροχωρίτες μέχρι του 1923. Από τό 1924 και μετέπειτα έγινόντο κανονικές ληξιαρχικές πράξεις γεννήσεων παιδιών και κοριτσιών.

Έτσι λοιπόν τόν Σεπτέμβριο του 1924 από τό Δημοτολόγιο πήρα κατάσταση όλων τών κοριτσιών που υποχρεώνονταν να φοιτήσουν. Τελιώνουν οι έγγραφές και παρατηρώ πάλι ότι 3 - 4 μαθήτριες, καιτό ήσαν υποχρεωμένες να φοιτήσουν, δέν ένεγράφησαν. Γνωστοποιώ στους γονείς τους, δηλ. στις μητέρες τους, διότι οι πατέρες τους ήσαν μετανάστες, ότι αν δέν έγγραψουν τά κορίτσια τους θά τις άναφέρω στον έπιθεωρητή, όπως είμαι υποχρεωμένος, θά καταγγελοθούν και θά τιμωρηθούν. Πληροφορούμαι ότι διαδίδεται μεταξύ τών γυναικών, οι έποίες ήταν προστάτιδες τών οικογενειών τών κοριτσιών που δέν είχαν έγγραφει, ότι δέν μπορεί ό δάσκαλος να μάς καταγγείλει, διότι είμαι χωριανός μας και συγγενής μας. Συνεννοούμαι με τόν ένωμοτάρχη τής περιφέρειας και τόν παρακαλώ να πάει προς έκφοβισμό στο σπίτι τής άνεψιάς μου Αικ. Ι. Δ., διότι τό κορίτσι τής, τήν κ. σήμερα Αικ. Α. Χ., ή όποία ήτανε καλή μαθήτρια, δέν τήν ένεγράψε στην ΣΤ' τάξη (όχι διότι δέν ήθελε, αλλά είχε ανάγκη να τήν βοηθήσει να προσέχει τό μικρότερο άδελφάκι τής, γιατί αύτη ήτανε άναγκασμένη να τρέχει σε άμεσες άγροτικές έργασίες). Πραγματικά ή ζωή τών γυναικών στο χωριό ήταν πολύ κουραστική, γιατί αυτές είχαν όλες τις οικογενειακές φροντίδες (οι άνδρες τους ταξίδευαν χρόνια και έρχονταν σαν τουρίστες σχεδόν στο χωριό, όπου έμεναν λίγους μήνες και μετανάστευαν πάλι για να ξαναγυρίσουν μετά 5 - 10 χρόνια). Η φοβέρα του ένωμοτάρχη στο κορίτσι τής άνεψιάς μου διαδόθηκε σ' όλο τό χωριό. Μάλιστα ή άνεψιά μου ήρθε παραπονούμενη λέγοντάς μου: «Έμένα μπάρμπα βρήκες να καταγγείλεις που ό άνδρας μου έκαμε δωρεά στο Σχολείο χάρτες, πίνακες κλπ.» Τής άπάντησα ότι γι' αυτό τό Σχολείο θέλει να ανταποδώσει τήν ευεργεσία του άνδρα σου, μαθαίνοντας τό κορίτσι του γράμματα. Ο σκοπός πέτυχε. Όλα τά κορίτσια, μέχρι 12 χρονών, γραφήκανε και φοίτησαν κανονικά.

Καθ' όλο τό διάστημα, από τό 1924 μέχρι τό 1944, δέν υπήρξε μαθητής ή μαθήτρια που να μη φοιτήσει στο Σχολείο μέχρι τό 12ο έτος. Μόνον ένα και τόν θυμούμαι, τόν Π.Ε.Τ., δέν κατόρθωσα ούτε με τήν πειθώ ούτε με τήν άπειλή να τόν αναγκάσω να τελειώσει τήν ΣΤ' τάξη. Πάντως έπειδή γνώριζα τις άνάγκες τών γυναικών, ήμουνα πολυ έλαστικός στις άπουσίες τών κοριτσιών και καμιά χρονιά δέν άφησα μαθήτρια στην ίδια τάξη, άνεξάρτητα από τις ικανότητές τής. Ένθυμούμαι μάλιστα και τό έξής περιστατικό: Κάποια χρονιά, δέν θυμού-

μαι ακριβώς τότε, φοιτούσαν στην Ε' τάξη ένας μαθητής και μία μαθήτρια, πολύ κατώτερη από τον μαθητή. Κατά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων άφησα στην ίδια τάξη τον μαθητή και προβίβασα την μαθήτρια που ήτανε πολύ καθυστερημένη. Παραπονούμενος ο μαθητής μου λέγει: Καλά κι έμένα μ' άφησες διότι δεν ήξερα τὰ κλάσματα, αλλά ξέρω διαίρεση άκεραίων, αυτή όμως ούτε κλάσματα ξέρει ούτε άφαίρεση άκεραίων και στο άρθρο ο θάζει ψιλή. Γιατί την προβίβασες, Του άπαντάω, διότι επέτρεπα στους μαθητές μου τον ελεύθερο διάλογο: "Έχεις δίκιο. Σὺ είσαι ικανώτερος από την μαθήτρια' αλλά μη ξεχνᾶς ότι σὺ θά πᾶς στο Γυμνάσιο (έδιναν τότε εισιτήριες εξετάσεις), και πρέπει νά είσαι καλά καταρτισμένος, άλλωδως δὲν θά εισαχθείς και θά γυρίσεις ντροπιασμένος και θά ντροπιάσεις και τὸ Σχολείο. Έπαναλαμβάνοντας τὰ μαθήματα θά γίνεις ικανός, ενώ αυτή δὲν θά πάει στο Γυμνάσιο (κανένα κορίτσι την εποχή εκείνη από χωριό δὲν φοιτούσε στο Γυμνάσιο). Πῶς άλλαξανε οί καιροί σήμερα! Στὸ καλύτερο έξάπαντος. Μὲ την εξήγηση αὐτή έμεινε ικανοποιημένος ο μαθητής ότι δὲν άδικήθηκε.

Σήμερα 12 Σεπτέμβρη 1983 που αρχίζουν τὰ μαθήματα στα Σχολεία, πόσες μαθήτριές μου από τὸ 1924 και πέρα, ευτυχισμένες γιαγιάδες, θά κρατούν από τὰ δροσερά χεράκια τους τις έγγονές τους για νά τις πάνε στο Σχολείο για νά μάθουν όσο τὸ δυνατόν περισσότερα γράμματα και εύχονται νά σπουδάσουν και δὲ θυμούνται τις δικές τους γιαγιάδες άγράφματες που ήρχοντο στο Σχολείο μας και παρακαλούσαν τούς δασκάλους νά απολύσουμε τὰ παιδιά για νά πάνε νά βοηθήσουν τὰ κατσίκια.

"Αχ! Πόσο θά εύχαριστιόμουνά αν λάβαινα από οποιαδήποτε μαθήτριά μου τῶν χρόνων εκείνων και τώρα ευτυχισμένη γιαγιά, ένα γράμμα της σχετικό με τὴ θύμηση ενός σχολικού περιστατικού. Θά ήταν για μένα τώρα στα γερατιά (90 χρονῶν) μεγάλη παρηγοριά.*

Μὲ εκτίμηση

Γεώργιος Έλ. Παπαδῆς

Συν/χος Δ/λος Μικροῦ Χωριού και τώρα (κακή τὴ μοίρα) κάτοικος Ἄθηνῶν — Μιχ. Κόρακα 41, 10445

* (Σύνταξη): Θέλουμε νά πιστεύουμε και έλπίζουμε ότι θά θρεθοῦν περισσότερες από μία, παλιές μαθήτριες του Δασκάλου μας Γ. Ε. Παπαδῆ, που θά θελήσουν νά δώσουν τὴ χαρά στον ίδιο αλλά και στους άλλους Μικροχωρίτες Ιστορῶντας περιστατικά τῆς σχολικῆς τους ζωῆς στο Μικρὸ Χωριό. Θά περιμένουμε.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Παρακαλοῦμε έναν για όποιονδήποτε λόγο θέλετε νά στείλετε έμβάσματα στην Ἄδελφότητα DO NOT SEND POSTAL OR MONEY ORDERS OR EVEN PERSONAL CHECKS. BETTER SEND CASHIER'S CHECKS. Οί Τράπεζες στην Ελλάδα η δὲν τὰ έξαργυρώνουν καθόλου η εισπράττουν 50 - 80ο) ο τῆς άξίας τους, μετά από πολύμηνη έρευνα! "Έτσι δὲν μένει τίποτα για τὴν Ἄδελφότητα!

Παρακαλοῦμε νά μη ξεχνᾶτε πάντως τὴ συνδρομή σας.

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑΕΙ Η ΩΡΑ

του ΣΤΑΥΡΟΥ ΓΕΩΡΓΟΥΛΗ

Κουβεντιάζοντας με τον κ. Μένιο για το περιοδικό μας και την ανάγκη να συνεχιστεί ή σύνδεση με το παρελθόν που γίνεται ήδη με τις αφηγήσεις των χωριανών μας είπαμε πώς θάπρεπε σαν άνθρωπος που έζησα κάποτε από κοντά τη ζωή του χωριού να πω και γώ κάτι για τα παλιά.

Για τα παλιά. Να μιιά κουβέντα που σηκώνει συζήτηση, γιατί για να μπορεί κανένας να μιλάει για τα παλιά κι από πρώτο χέρι, πρέπει πρώτα απ' όλα νάναι και ο ίδιος παλιός. Παρ' όλο που περνώντας τὰ χρόνια, περπατάω σήμερα στα 67, είχα χωνέψει ότι πήρα πιά τον κατήφορο, με το γράψιμο αυτό έρχεται και η επιβεβαίωση ότι είμαι πια απ' τους παλιούς. Σε μιιά σύντομη αναδρομή στο παρελθόν κείνο που ρχεται στο νοῦ μου αυτή τη στιγμή είναι τὰ λόγια που έλεγε ή πεθερά μου, ή κυρά Θάνου, σε ανάλογες περιπτώσεις: «Προσέξτε να μη γεράσετε».

Τότε που τᾶκουγα, τᾶνοιωθα θέβαια, ἀλλὰ περνούσαν κάπως ξώφαλτα, γιατί νόμιζα πώς έχουμε ἀκόμα καιρό. Κούνια που με κούναγε και μένα και τούς άλλους που είναι σήμερα στή θέση μου. Τὸ «προσέξτε να μη γεράσετε» δὲν ἔχει μόνο την ἔννοια ὅτι τὸ γήρας οὐ γὰρ ἔρχεται... ἀλλὰ και ὅτι μὴν ἀφήνετε τὴ ζωὴ νὰ περνάει. Ζήστε τὴ ζωὴ ὅσο εἶναι καιρός.

Ἐγὼ θᾶθελα νὰ μὴν ξεχνιῶνται τὰ λόγια αὐτὰ ἀπ' τούς νεότερους. Κι ὄχι μόνο νὰ μὴν ξεχνιῶνται, ἀλλὰ νὰ ἐφαρμόζονται κιόλας. Παράλληλα με τὸ μόχθο τῆς δουλειᾶς νὰ ζοῦν κατὰ κάποιον τρόπο και τις χαρὲς τῆς ζωῆς, μικρὲς ἢ μεγάλες, με κάποιον μέτρο θέβαια. (Ἐδῶ τὸ κάποιον μέτρο τὸ πρόσθετα σαν «πισινή», που λέμε, για νὰ πρᾶλᾶθω τυχὸν ἐξτρεμισμούς). Μὴν περιμένει λοιπὸν κανένας νὰ λυθοῦν ὅλα τὰ προβλήματα. Τὰ προβλήματα δὲν λύνονται ποτὲ ἢ κι ἂν νομιστεῖ κάποτε ὅτι λύθηκαν, τότε θᾶχει πετάξει τὸ πουλί. Οἱ καιροὶ δὲν περιμένουν. Θὰ μοῦ πείτε ὅτι αὐτὰ μᾶς τᾶπανε κι ἄλλοι. Με τὸ νὰ ἀκούσει κανένας μιὰ φορὰ ἀκόμα δὲ χάνει τίποτα. Ἐνῶ με τὸ νὰ μὴν τὰ ἐφαρμόσει χάνει πολλά. Τί θᾶχει νὰ θυμηθεῖ ὅταν θὰ τὸν ἀπασχολεῖ κάθε μέρα ἢ πῆση, ἢ χοληστερίνη, τὸ καρδιογράφημα και ἡ γενικὴ ἐξέταση τῶν οὔρων... Ὅσο για τὰ τωρινὰ φαγοπότια σὲ πρώτη σειρά θᾶρχονται τὰ νερόβραστα κολοκύθια, λαπάδες, φρυγανιές, σουπές και τὸ θράδου ἕνα γιαουράκι ἢ ἕνα χαμομήλι, νὰ μὴ γίνονται και σπατάλες! Με τὴ νηστεία αὐτὴ ἴσως ἐξασφαλιστοῦν λίγα χρόνια ἀκόμα νερόβραστης ζωῆς κι ἀκόμα με τὴ νηστεία και ἀνάλογη προσευχὴ ὑπάρχει και ἡ παρηγοριὰ τῆς ἐπουράνιας ζωῆς. Ἀλλὰ κι αὐτὸ σηκώνει συζήτηση. Και λέω νὰ τὰ ξαναπούμε μιὰ ἄλλη φορὰ. Κι ὡς τότε γειά σας.

Σ. ΓΕΩΡΓΟΥΛΗΣ

Ο ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ: ΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΣ ΑΦΑΝΗΣ ΗΡΩΑΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

τοῦ Δημ. Ν. Πολύζου

Τὸ παρακάτω κείμενο τοῦ κ. Τάκη Ν. Πολύζου, ἀναφέρεται στὴν ἐποχὴ τοῦ 1943 - 44 τότε ποὺ ἤλθεμὲ συμμασικὴ ἀποστολὴ στὴν Ἑλλάδα ὡς στρατευμένος, μὲ ἄλλους τέσσερις Εὐρυτάνες, στὴν Ἀμερικανικὴ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία τοῦ Ο.Σ.Σ. Τὸ κείμενο αὐτὸ εἶναι συνέχεια ἄλλης συνεργασίας του ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ Ἀφιέρωμα «Μνήμη καὶ Χρέος».

Στὴ Δεσκάτη, στὶς τέντες μας ποὺ μείναμε προσωρινὰ ὥσπου νὰ γίνουνε οἱ καλύβες μας, μπαϊνόβγαϊνε ἓνα παιδάκι 10 - 12 χρονῶν ποὺ ἐπαγγελότανε τὸν λουστρο, μ' ἓνα μικρὸ κασελάκι κρεμασμένο στὴν πλάτη μὲ πέτσινη λουρίδα.

Φαινομενικὰ ἦταν ἓνα ἀγιόπαιδο, ἀγνώστου καταγωγῆς καὶ οἰκογενείας.

Πάντα εὐχαρὶς καὶ ἀεικίνητος ἦτανε ὁ φίλος τῶν ἀνταρτῶν, τῶν Ἑγγλέζων καὶ ὅπως μάθαμε ἀργότερα ἦτανε καὶ φίλος τῶν Γερμανῶν στὴν Ἐλασσόνα καὶ τὸ Σαραντάπορο. Ἄλλοι τὸν φωνάζανε Λάκη, ἀλλὰ οἱ περισσότεροι τὸν λέγαμε ποντίκι. Ἀνάμεσα στὴν ἐκδηλη κακομοιριά καὶ φτώχεια του ὅμως τὰ ζωηρά του μάτια προδίνανε ὅτι εἶναι ἔξυπνος καὶ βαθυστόχαστος.

Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἔλειπε γιὰ πολλὲς ἡμέρες ἀπὸ τὴ Δεσκάτη καὶ κυκλοφοροῦσε ἡ φήμη ὅτι οἱ ἀντάρτες τὸν χρησιμοποιοῦνε γιὰ σύνδεσμο σ' ὅλη τὴ γύρω περιοχὴ.

Δὲν ἄργησε νὰρθεῖ καὶ στὶς καλύβες μας, ποὺ ὅπως ἔλεγε, «μιά ἀμερικανικὴ μπότα ἀξίζει γιὰ δέκα γερμανικές». Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐμεῖς φοράγαμε μπότες ἀλεξιπτωτιστῶν μὲ γυαλιστερὸ δέρμα μέχρι τὸ γόνα. Ἐγίνε σύντομα φίλος μας, ἔτρωγε ἀπὸ τὸ φαγητό μας καὶ τοῦ δώσαμε πολλὰ μικροπράγματα, σὰν κάλτσες, καπέλλο κλπ. Μεσίτεψε νὰ πάρουμε γιὰ φύλακα τὸ τσοπανόσκυλο ἐνὸς τσοπάνη ποὺ περνοῦσε ἐκεῖ κοντὰ μας, τόσο γιὰ φύλακα ὅσο καὶ νὰ τρώει τὰ κόκκαλα ἀπὸ τὸ ἓνα ἄρνι καὶ τὶς δώδεκα κότες ποὺ καταναλώναμε κάθε μέρα ἐμεῖς καὶ οἱ πέντε Ἴταλοὶ αἰχμάλωτοι ποὺ ξεπέσανε κοντὰ μας καὶ τοὺς εἶχαμε γιὰ ὑπηρέτες. Ἐνας ἀπ' αὐτούς, ὁ Αὐγουστος, ποὺ τὸν εἶχα καὶ κοιμώτανε στὴν καλύβα μου, ἔρριξε τὴν ἰδέα νὰ χρησιμοποιήσω τὸ λουστράκο (τὸν ταχυδρόμο ὅπως τὸν ἔλεγε), νὰ πάει γράμμα στὴν οἰκογένειά μου στὸ Μικρὸ Χωριό.

Σὲ λίγες μέρες θρῆκα τὸ Λάκη καὶ μοῦ λέει, εὐχαρίστως νὰ τὸ πάω μέχρι κεῖ ποὺ μπορῶ, ἀλλὰ ὄχι ἐγγύηση ὅτι θὰ φθάσει στὸ Μικρὸ Χωριό. Ἐγραψα, ὅτι εἶμαι στὴ Μακεδονία καὶ ὅτι εἶμαι καλὰ καὶ τὸ ὑπόγραψα.

Εἶχαμε τότε τὴν ἐλπίδα ὅτι ἂν ἀποχωρήσουνε οἱ Γερμανοὶ νὰ πάρουμε τριήμερη ἄδεια νὰ πᾶμε στὰ χωριά μας.

Μέχρι ποῦ ἔφτασε τὸ γράμμα μου κανένas δὲν ξέρει, ἀλλὰ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ οἰκογένειά μου ἔλαβε «χαιρετίσματά μου» ἀπὸ τὸν Ἀμερικανὸ γιατρὸ Μίλλερ ποὺ ἦταν τότε στὴ Βίνιανη. Τὸ μόνο ποὺ κατὰφερα μὲ τὸ μήνυμά μου ἦτανε νὰ ἀναστατωθεῖ ἡ οἰκογένειά μου καὶ

νά τρέχει ἡ μάνα μου καὶ ἡ ἀδερφή μου ἡ Παπαδιά νά με θροῦνε στή Βίνιανη. Αὐτὰ φυσικά τὰ ἔμαθα μετὰ τὸν πόλεμο.

Πάντα μένει στή μνήμη μου ἡ φάτσα τοῦ μικροῦ πού τὸν λέγαμε ποντίκι. Φαινομενικά ἀδιάφορος μετὰ τὸ τί γινότανε γύρω του τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὴν Ἑλλάδα καὶ ὅλον τὸν κόσμον, νομίζω ὅτι ἤξερε περισσότε-
ρα ἀπ' ὅλους μας.

— “Ὅταν ἀργότερα ἐμεῖς καὶ οἱ Ἕλληνες θέλαμε νά ξέρουμε πόσοι Γερμανοὶ καὶ πόσα πολυβολεῖα εἶναι στραμμένα κατὰ τῆς γέφυρας πού θέλαμε νά τινάξουμε κοντὰ στὴν Ἐλασσόνα, εἶχαμε ὅλες τὶς πληροφορίες. Δὲν ἀποκλείεται τὸ ποντικάκι αὐτὸ ὅταν γυάλιζε γερμανικὲς μπό-
τες στὴν Ἐλασσόνα νά μέτραγε Γερμανοὺς καὶ πολυβολεῖα. Μυστηριῶ-
δες εἶναι πάλι ὅτι πολλὲς κινήσεις μας πού θέλαμε νά μὴ τὶς ξέρουν οἱ ἀντάρτες, ἦταν προδομένες. Μήπως τὸ ποντίκι εἶχε νά κάνει κάτι μ' αὐτό;

Ἴσως ἡ φαντασία μου νά ξεπερνᾷ τὴν πραγματικότητα, ἀλλὰ στὸ μικρὸ ἐκεῖνο παιδάκι ἐγὼ βλέπω ἕναν ἥρωα τῆς Ἀντίστασης.

Δὲ θυμᾶμαι πότε ἦταν ἡ τελευταία φορὰ πού τὸ εἶδα καὶ ποιὸς ξέ-
ρει ποιά ἦταν ἡ τύχη του ἢ ἂν ἐπέζησε τοῦ πολέμου, ἀλλὰ πιστεύω, ὅτι ἡ πατρίδα του χρωστάει πολλὰ γιατί σὰ μέλισσα πού ἦτανε ἀπὸ τὸ ἕ-
να κλαρί στὸ ἄλλο βοήθησε κι αὐτὸ νά γουρμάσει ὁ καρπὸς τῆς ἀπε-
λευθέρωσης.

Δ. Ν. Π.

Ὅρεινὴ Ἑλλάδα

ΠΙΚΡΑ ΕΝΘΥΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ : ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥΣ (1943 - 44)

τοῦ Ι. Σ. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

“Ὅπως θὰ γνωρίζουν πολλοί, πρὶν ἀπ’ τὸ Β’ Παγκόσμιο πόλεμο, — νομίζω — στὸ χωριὸ μας τηλεφῶνο δὲν ὑπῆρχε. Οἱ ἀντιστασιακὲς ὀργανώσεις πού συγκροτήθηκαν ἀμέσως σχεδὸν μετὰ τὴν ὑποδούλωση τῆς πατρίδας, φρόντισαν καὶ ἐγκαταστάθηκαν ἐκ τοῦ προχείρου τηλεφῶνα σὲ πολλὰ χωριά. Ἐνα τέτοιο τηλεφῶνο ἐγκατέστησε καὶ συνέδεσε μὲ τὸ Μεγάλο Χωριὸ καὶ ἡ ὀργάνωση τοῦ χωριοῦ μας. Ἐπειδὴ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὰ κατάλληλα ὕλικά γι’ αὐτὴ τὴ δουλειὰ δὲν ὑπῆρχαν, ἡ σύνδεση ἀπὸ τὸ Μεγάλο Χωριὸ στὸ Μικρὸ καὶ σὲ ὅλη τὴν ἀπόσταση ἔγινε μὲ σύρμα ἀγκλωπὸ πὸν τὸ περισσότερο τὸ βγάλαμε ἀπὸ διάφορους φράχτες. Τὸ τηλεφῶνο στὸ χωριὸ τὸ τοποθετήσαμε στὸ σπῆτι τῆς μακαρίτισσας Αἰκατερίνης Μασσοῦκα. Μὲ τὸ τηλεφῶνο τώρα μαθαίναμε τί γινόταν πρὸ πέρα καὶ πρὸ παντὸς τὶς κινήσεις τῶν στρατευμάτων κατοχῆς πού μᾶς ἐνδιέφερε ἄμεσα. Στὸ τηλεφῶνο ἐναλλάξ κάθονταν γένοι ἀπ’ τὶς ὀργανώσεις. Ἄν δὲν ἀπατώμαι, ἦταν μῆνας Νοέμβριος τοῦ 1943, ὅταν μὲσω τηλεφῶνου μᾶς εἰδοποίησαν ὅτι μιά μεγάλη φάλαγγα Γερμανῶν ξεκίνησε ἀπὸ Λαμία, κι ἄλλη ἐπίσης μεγάλη φάλαγγα ἀπὸ Ἄργινο γιὰ ἐκκαθαριστικὲς ἐπιχειρήσεις στὴν Εὐρυτανία καὶ μὲ στόχο οἱ δυὸ φάλαγγες νὰ ἐνωθοῦν στὸ Καρπενήσι.

Ἦστερα ἀπ’ αὐτὲς τὶς πληροφορίες, καταλάβαμε τί περίμενε τὰ χωριά μας καὶ τὸν κοσμάκη. Καὶ κάθε λίγο λαβαίναμε ὄλο καὶ νεώτερες πληροφορίες γιὰ τὸ πὸν βρίσκονται τὰ ἐχθρικά τμήματα καὶ ποιά τὰ ἔργα τους ἀπὸ κάθε χωριὸ πὸν περνοῦσαν. Γιὰ πολλὰ ἀπὸ τὰ χωριά αὐτά, τὰ ὅσα μαθαίναμε ἦταν τὸ ὀλιγότερο πὸν μπορῶ νὰ πῶ, τραγικά. Καὶ οἱ τελευταῖες πληροφορίες μας γιὰ τοὺς ἀπὸ Λαμία ἐρχομένους ἦταν ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἔφτασαν στὸ Κάψη (Τυμφρηστό). Τότε ἐκκενώθηκε ὄλο τὸ χωριὸ καὶ ὁ καθένας πῆγαινε ὅπου νόμιζε ὅτι θὰ εἶναι πρὸ ἀσφαλισμένος, ἄλλοι σὲ διάφορα χωριά, πολλοὶ μὲσα σὲ καλύβια ἐκτὸς χωριοῦ καὶ πολλοὶ σὲ ρέματα καὶ σπηλιές πὸν σὲ ἄλλες ἐποχὲς μόνο οἱ ἀλεποῦδες τρύπωναν ἐκεῖ μὲσα. Πολλοὶ δὲ χωριανοὶ κατέφυγαν στὸ Ἐηρόρεμα, σὲ δυὸ - τρία ἀγροτικά σπιτάκια πὸν ἦταν ἐκεῖ καὶ μένανε ἰσάριθμες οἰκογένειες, ἀλλὰ καὶ ἄρκετοι — πρὸ παντὸς ἄνδρες — τρύπωναν μὲσα σὲ τόσο δυσπρόσιτες καὶ μεγάλες σπηλιές πὸν ἐγὼ ποτὲ δὲν θὰ ἀποφάσιζα νὰ ριψοκινδυνεύσω γιὰ νὰ περάσω, τουλάχιστο χωρὶς πρῶτα νὰ κοινωνήσω! Κι ὅμως, πολλοὶ πέρασαν καὶ μπῆκαν ἐκεῖ μὲσα, γιατί νόμιζαν πὸν ἐκεῖ ἦταν πρὸ ἀσφαλισμένοι καὶ πρὸ κρυμμένοι. Κι ἀφοῦ πῆγαν γιὰ νὰ κρυφτοῦν τὸ ἔριξαν στὸ τσίπουρο καὶ στὸ τραγοῦδι, πὸν ἀμφιβάλλω ἂν δὲν τοὺς ἄκουγαν οἱ Γερμανοὶ στὸ Καρπενήσι. Ἐκεῖ στὸ Ἐηρόρεμα κατέφυγα κι ἐγὼ μὲ τοὺς γονεῖς μου καὶ τὴν οἰκογένεια τῆς ἀδελφῆς μου καὶ σ’ ἓνα (σπιτάκι) τοῦ Δημήτρη Δημόπουλου, μὲ πολυμελῆ οἰκογένεια, πὸν οὐσιαστικὰ τοῦ κάναμε ἔξωση. Ἡ φιλοξενία καὶ ἡ περίθαλψη πὸν βρίσκαμε ἐμεῖς καθὼς καὶ ὄλοι ὅσοι χωριανοὶ μας κατέφυγαν αὐτὲς τὶς δύσκολες στιγμὲς σ’ αὐτά τὰ δυὸ - τρία φτωχότατα σπιτάκια, ἐγὼ τουλάχιστο, μὲ ὅσα καλὰ λόγια καὶ ἂν πῶ, μοῦ εἶναι δύσκολο νὰ τὶς περιγράψω ὅσο θὰ ἔπρεπε. Καὶ διερωτῶμαι πολλὲς φορρὲς, τί θὰ γίνεαι ἂν ποτὲ — ὃ μὴ γένοιτο — ξαναἔλθουν τέτοιες ἐποχὲς; Ἡ ἱστορία μας δὲν μᾶς ἐγγυᾶται ὅτι δὲν θὰ ξαναἔλθουν. Τώρα στὴν ὀρεινὴ ὑπαιθρο τουλάχιστο οὔτε κόσμος ὑπάρχει οὔτε καὶ οἱ παραδοσιακὲς καλύβες γιὰ νὰ βροῦν καταφύγιο οἱ κατατρεγμένοι. Ἀλλὰ ἂς γυρίσουμε πίσω νὰ δοῦμε τί ἔγιναν οἱ Γερμανοί. Ὅπως εἶπαμε, τὸ χωριὸ ἄδειασε τελείως. Οὔτε ζῶο δὲν ἔμεινε. Οἱ Γερμανοὶ μπῆκαν στὸ Καρπενήσι, μιά ὀμάδα μικρὴ ἦλθε στὸ χωριὸ μας, κι ἄλλη ὀμάδα πῆγε στὸ Μεγάλο Χωριὸ.

Γιὰ τὴ δράση τους στὸ Καρπενήσι καὶ στὸ Μεγάλο, καθὼς καὶ στὰ ἄλλα χωριὰ τῆς Ποταμιᾶς, δὲν ξέρω λεπτομέρειες. Στὸ χωριὸ μας ἔμως μπῆκαν, ἐπισκέφτηκαν καὶ ἐρευνήσαν ὅλα τὰ σπίτια, καὶ ὅπου ἔβρισκαν τὶς πόρτες κλειστὲς τὶς ἔσπαζαν ὅπως μποροῦσαν, μεταξύ αὐτῶν καὶ τοῦ δικοῦ μου σπιτιοῦ. Ἄνθρωπο δὲν βρῆκαν κανέναν στὸ χωριὸ μας γιὰ νὰ εἶχαμε γνώμη τί θὰ ἔκαναν ἂν ἔβρισκαν κόσμο. Σὲ ἀρκετὰ ἔμως σπίτια βρῆκαν κόττες ἀπὸ τὶς ὁποῖες δὲν γλύτωσε καμία.

Κι ἔτσι χωρὶς ἄλλα δυσάρεστα γιὰ τὸ χωριὸ μας γεγονότα, οἱ Γερμανοὶ φύγαν γιὰ τὸ Καρπενήσι καὶ ἀπ' ἐκεῖ γιὰ Λαμία. Ἡ δὲ ἄλλη φάλαγγα ποῦ ἐρχόταν ἀπὸ Ἄγρινιο, ἦλθε ὡς τὴ Σαρκίνη, πῶς κάτω ἀπὸ τὴν Ἐρκίστα (Ἁγία Βλαχέρνα), ποῦ περνάει τὸ ποτάμι. Ἐπειδὴ σχεδὸν τὸν μῆνα Νοέμβρη ἔβρεχε συνεχῶς καταρρακτωδῶς, τὸ ποτάμι αὐτὸ εἶχε πολὺ νερὸ, ἦταν κατεβασμένο, ὅπως λέμε, οἱ Γερμανοὶ ἔκαναν πολλὰ προσπάθειες, μὲ μεγάλες τριχιές νὰ τὸ περάσουν, ἀλλὰ δὲν τὸ κατόρθωσαν καὶ ἐπέστρεψαν πίσω πρὸς τὸ Ἄγρινιο. Κι ὅπως μάθαμε ἀργότερα ἡ φάλαγγα τοῦ Ἄγρινιου ἦταν πολὺ ἰσχυρότερη τῆς Λαμιακῆς, ἀλλὰ καὶ φέρθηκε πολὺ πῶς ἀπάνθρωπα στὰ μέρη ποῦ πέρασε, καὶ ὅτι ἂν κατόρθωνε νὰ περάσει τὸ ποτάμι καὶ ἐνώνονταν μὲ τὴν τοῦ Καρπενησίου θὰ εἶχε πολλὰ νὰ ὑποφέρει ὁ λαὸς τῆς περιοχῆς. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποχώρησή τους ἀπὸ τὴν περιοχὴ Καρπενησιοῦ, ἐπεκράτησε ἡ ἐντύπωση, ὅτι δὲν φέρθηκαν τόσο ἄγρια, ἐνῶ ὁ λαὸς εἶχε τὴν ἐντύπωση ὅτι εἶχε νὰ τραβῆξει: πολλὰ ἀπ' αὐτοῦς. Οὔτε μαθεύτηκε ἂν πουθενὰ χτυπήσανε ἢ πιάσανε ἀντάρτες. Ὁ κόσμος ἔπειτα ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἐπέστρεψε πάλι στὰ σπίτια του, καὶ σχετικῶς εὐχαριστημένος, ὅτι δὲν χύθηκε πουθενά, οὔτε μιὰ σταγόνα αἷμα, καὶ ὅτι τὴ γλύτωσε φθηνά. Μόνο ποῦ — εὐτυχῶς γιὰ λίγες μέρες — ταλαιπωρήθηκε ἀφάνταστα γιὰτι χειμῶνας ἦταν, καὶ φοβερὴ κακοκαιρία, πρὸ παντὸς γιὰ ὅσους εἶχαν μικρὰ παιδιά. Τὰ μόνα θύματα τῆ φορὰ αὐτὴ στὸ χωριὸ μς ἦταν μερικὲς κόττες καὶ δύο γάτες. Γιὰ πολὺ καιρὸ ὁ κόσμος ἠσύχασε καὶ κοίταζε τὶς δουλειές του, καὶ μόνο τὶς δουλειές του, γιὰτι ὑπῆρχε καὶ φοβερὴ ἔλλειψη τροφίμων, ὑπῆρξε ἡ πείνα. Οἱ ἀντάρτες ἐν τῷ μεταξύ ἰσχυροποιήθηκαν καὶ μόνο αὐτοὶ πηγαινοέρχονταν στὸ χωριό. Οἱ Ἴταλοὶ συνθηκολόγησαν, καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ κατεδιώκοντο ἀνελέγητα ἀπὸ τοὺς μέχρι τότε συμμάχους τους Γερμανοὺς, οἱ ὁποῖοι ἔστειλαν στοὺς θυτοὺς τῆς θάλασσας πολλὰ πλοῖα ποῦ μετέφεραν στὴν Ἰταλία στρατό.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενο)

Ι. Σ. Ζαχαρόπουλος

ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΧΡΕΟΣ

Τὸ βιβλίον ποῦ πρέπει νὰ προμηθευτεῖ κάθε Μικροχωρίτης καὶ νὰ τὸ διαδόσει.

Πωλεῖται στὰ βιβλιοπωλεῖα:

Ἀθήνας, Λαμίας, Θεσσαλονίκης καὶ Καρπενησίου
ἀντὶ δρχ. 500

ΤΟ ΧΩΡΙΟΥΔΑΚΙ

Τὸ χωριουδάκι ἦταν μικρὸ, μόνο πενήντα σπίτια.
Μ' αὐλὲς καὶ μὲ παράσπιτα, μὲ κήπους καὶ χωράφια.
Μὲ τὸ βουνὸ πού συντροφιά πάντοτε μᾶς κρατοῦσε.
Μὲ ζωντανὰ πού γίνονται ἴδια μὲ μᾶς στ' ἀλήθεια.
Κι ἴσως γι' αὐτὸ δὲν θέλαμε νὰ φύγουμε μακριὰ του.
Νὰ κατεβούμε χαμηλὰ σὲ πολιτεῖες μεγάλες.
Νὰ φύγουμε στ' ἀλαργινὰ καὶ νὰ ξενιτευτοῦμε.
Ἴσως νὰ μείναμε πιστοὶ σ' αὐτὸ τὸ χωριουδάκι,
γιατὶ εἶχε ἕναν ἀλλοιώτικο καὶ πιὸ μεγάλον ἥλιο,
ἥλιο θερμὸ καὶ φωτεινὸ, καλόγνωμο κι ὠραῖο.
Ἴσως γιατί εἶχε τίς νυχτιὲς μ' ἀστέρια φωτιαιμένες
κι ἄλλοτε μ' ἀστραπόδροντα στὶς χειμωνιῆς χωμένες.
Ἴσως γιατί εἶχε γαλανὸ οὐρανὸ, ξάστερες μέρες.
Ἴσως γιατί κατέβαιναν τ' ἀστέρια, τὸ φεγγάρι
γιὰ νὰ πλυθοῦν στὶς ρεματιῆς, στὶς θρύσες, στὰ πηγάδια.
Ἴσως γιατί κατέβαινε κι ὁ ἥλιος νὰ καθίσει
πάνω στὰ κάτασπρα μαλλιά καὶ στ' ἀργυρὰ κεφάλια
τῶν σεβαστῶν μας τῶν γονιῶν καὶ τῶν γεροντοτέρων.
Κι ὁ κόσμος φαίνονταν καλὸς κι ἔπαιρνε χρῶμα, σχῆμα.
Ἴσως γιατί τρεφόμεσθε μ' ὀμορφες νοσταλγίες
τὶς ὥρες πού προσμέναμε ναρθοῦν τὰ χελιδόνια,
τὶς ὥρες πού κοιτάζαμε νὰ φεύγουν τὰ πουλιά μας
γιὰ ξένες χῶρες μακρινές γιὰ τὸ ζεστὸ τὸ νότο.

Καὶ πλημμυρίζαμε μὲ φῶς κι ἀγάπες καὶ φροντίδες.
Κι ὅμως τὸ νοιώθαμε βαθεῖα πῶς εἴμασθε μονάχοι
καὶ πῶς δὲν ἦρθε δίπλα μας κάποιος νὰ μᾶς γλυκάνει
μ' ἕνα του λόγου στοργικὸ μ' ἕνα γλυκὸ του γέλιο
νὰ δώσει παρηγόρηση καὶ νὰ μᾶς ἐνθαρρύνει.
Στὸ χωριουδάκι τὸ μικρὸ μὲ τὰ πενήντα σπίτια
ἐφώλιαζε μὲ τίς χαρὲς κι ὁ πιὸ μεγάλος πόνος.

Παναγιώτα Ξενούλη - Λολώνη

απο τη σκοπια της αδελφοτητας:

Προβλήματα, Δράση, Σχόλια

Η Μεταμόρφωση έλαμψε πάλι!

Μετά από συνεννόηση με την Άδελφότητα, ο έργολάθος επέσπευσε τις εργασίες επίσκεψης του Ι. Ν. της Μεταμόρφωσης, ώστε στις 6 Αυγούστου να είναι έτοιμη.

Χρειάστηκε όμως η έθελοντική εργασία και η φιλότιμη προσπάθεια όλων ανδρών και γυναικών συνολικά περίπου 30 ατόμων, που την παραμονή του πανηγυριού με έντατική προσωπική εργασία μιάς μέρας κατάφεραν να θγάλουν ξέω τα μπάζα, να καθαρίσουν τις εικόνες, τα καντήλια, στασίδια, θρόνους, ιερό, τζάμια, πολυελαίους, να σφουγγαρίσουν το δάπεδο κλπ. Άλλοι πάλι καθάρισαν και κλάδεψαν τους γύρω απ' την εκκλησία θάμνους και δέντρα, συμβάλλοντας έτσι στην καλύτερη εμφάνιση και του περιγυρου του Σχολείου και της Εκκλησίας.

Στ' αλήθεια, «Τά καλά κόποις κτώνται». Αξίζει ένα θερμό εγχε σε όλους.

Η ίδια προσπάθεια, από λιγότερους όμως, έγινε για την καθαριότητα, διαμόρφωση και περιφραγή των χώρων των μνημείων πριν γίνουν τα άποκαλυπτήριά τους στις 21 Αυγούστου 1983.

Προηγούμενα άλλη έθελοντική ομάδα Μικροχωριτών καθάρισε το τηλεφωνικό δίκτυο σ' όλη τη διαδρομή από το Μικρό Χωριό ως τον Γαύρο, και απάλλαξε το τηλεφωνικό καλώδιο από τα κλαδιά των δένδρων, που με την πρώτη βροχή ή το φύσημα του αέρα παρενοχλούν ή διακόπτουν έντελώς την τηλεφωνική επικοινωνία!

Με όλα αυτά το Μικρό Χωριό ξδωσε ξετάσεις σε πολύ κόσμο που το επισκέφτηκε. Και πέτυχε!

Πολύ λίγες εργασίες απέμειναν ώστε να μπορούμε να πούμε ότι τελείωσε πλέον η επίσκεψη του Ι. Ν. της Μεταμόρφωσης, που άρχισε εδώ και τέσσερα χρόνια (1979).

Ο λογαριασμός μας με τον έργολάθο θά τελειώσει οριστικά μέχρι τέλη Δεκεμβρίου 1983, αν μπορέσουμε να του δώσουμε το υπόλοιπο, που είναι 300 χιλ. δρχ. Άλλοιώς θά επιβαρυνθούμε με 50 χιλ. δρχ. επί πλέον. Αυτή τη στιγμή η Άδελφότητα έχει 130 χιλ. δρχ. και φροντίζουμε για τις υπόλοιπες 170 χιλ. δρχ. Προ-

σορές είναι όπως πάντα ευπρόσδεκτες, τώρα μάλιστα που πλησιάσαμε στο τέλος.

Στη γιορτή της Μεταμόρφωσης συγκεντρώθηκε το ποσό των 100 χιλ. δραχμών περίπου. Πλήρης κατάλογος εισφορών θά δημοσιευθεί σε επόμενο τεύχος.

Κοινή συνεδρίαση

Στην καθιερωμένη κοινή συνεδρίαση του Κοινοτικού Συμβουλίου με το Συμβούλιο της Άδελφότητας που έγινε και φέτος το καλοκαίρι, συζητήθηκαν κοινού ενδιαφέροντος θέματα και τέθηκαν οι θέσεις συνεργασίας και από κοινού ενεργειών για θέματα του χωριού. Μερικά απ' αυτά είναι: το στρώσιμο και ο ηλεκτροφωτισμός του δρόμου μεταξύ νέου - παλαιού οικισμού, η δίκαιη κατανομή του νερού, ο φωτισμός των κοινοτικών χώρων, η πλατεία του χωριού, ανακαίνιση και επέκταση των δύο ξενώνων, επέκταση πολεοδομικού σχεδίου και διανομή οικόπεδων κ.ά.

Για τα θέματα αυτά και άλλα τα δύο Συμβούλια βρίσκονται σε συνεχή επικοινωνία.

Η ύλοτόμηση του δάσους Κρι

Έγινε το καλοκαίρι η ύλοτόμηση του δάσους Κρι πάνω απ' τον παλιό οικισμό. Ευτυχώς, χάρη στην προσοχή και τα μέτρα που έλαβε ο δασικός συνεταιρισμός του χωριού μας και τις υποδείξεις της Δασικής Υπηρεσίας, η ύλοτόμηση τελικά απέθευ άκίνδυνη για τα σπίτια και τα κτήματα.

Την περιοχή της ύλοτόμησης επισκέφθηκε ο κ. Εισαγγελέας Καρπενησιού μετά από σχετικό υπόμνημα των κατοίκων του παλαιού οικισμού, που θρέθηκαν εκεί το καλοκαίρι. Ο κ. Εισαγγελέας ξδωσε οδηγίες για την ασφαλή μεταφορά των κομμένων ελάτων από τους «μουλαράδες».

Πληροφορούμαστε ότι τα κούτσουρα ήδη μεταφέρθηκαν για να φορτωθούν, χωρίς, ευτυχώς, να κυλήσει κανένα προς την κατοικημένη περιοχή.

Έτσι έληξε μιά περίοδος αγωνίας για

τούς κατοίκους λόγω τῶν κινδύνων πού μπορεί νά εἶχε ἡ ὑλοτόμηση, ἡ ὁποία κατά τή Δασική Ὑπηρεσία, ἦταν ἀπολύτως ἀναγκαῖα γιά τήν ἀναζωογόνηση τοῦ δάσους.

Ὅπως ὅλοι ξέρουμε οἱ πρόγονοί μας δέν ἀφῆναν ποτέ νά ὑλοτομηθεῖ τὸ δάσος πάνω ἀπ' τὸ χωριό, γιατί ἔχει μεγάλη κλίση. Αὐτὸς ἦταν ὁ λόγος πού εἶχε καί ἡ Ἀδελφότητα ἀντιρρήσεις γιά τήν ὑλοτόμησή του. Δέν εἶχε ὅμως ἀντίρρηση στὸν ἐπιστημονικὸ καθαρισμὸ τοῦ δάσους.

Παρακάτω δημοσιεύουμε ἀπόσπασμα ἀπὸ τήν σχετικὴ μελέτη τῆς Δασικῆς Ὑπηρεσίας, πού δίνει μιὰ εἰκόνα τῆς κατάστασης τοῦ δάσους Κρι καί τὰ μέτρα πού πρέπει νά ληφθοῦν γιά νά ἀνανεωθεῖ καί διατηρηθεῖ.

Ἐλπίζουμε μετὰ τήν ὑλοτόμηση ἡ Δασικὴ Ὑπηρεσία θά λάβει βαθμιαῖα καί τὰ ἄλλα προτεινόμενα μέτρα, ὥστε νά ὀλοκληρωθεῖ ἡ προστασία τοῦ δάσους αὐτοῦ λόγω καί τῆς σπουδαιότητάς πού ἔχει γιά τὸ Χωριό.

Τὸ ἀπόσπασμα τῆς δασικῆς μελέτης:

«Γενικὴ κατάστασις συστάδος καί τοῦ ξυλῶδους κεφαλαίου (ποιοτικὴ καί ὑγιεινὴ, ζημίαι ἢ φθοραί, ἀνεμοροίμματα χιονοθλασίαι, Μέτρια. Παρατηροῦνται πολυέλαιοι, καρκινοπαθεῖ, ἀποκορυφωμένα καί κλαδονομημένα ἄτομα, ἀνεμορριψίες. Κατάστασις συστάδος κρίσιμη λόγω γηρασμοῦ τῶν ἀτόμων καί ἐλλείψεως ἀναγεννήσεως. Σ' ἀρκετὲς θέσεις χαρακτηριστικὴ καμπυλόκορμη μορφή δένδρων λόγω ὀλισθήσεως. Ζημιές ἀπὸ βιοτικὸς παράγοντες κατά τὸ παρελθόν.

ΑΛΛΑΙ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ

Φαινόμενα ὀλισθήσεως σ' ἀρκετὲς θέσεις. Στὴν ἔκτασις συστάδος περιλαμβάνεται μεγάλη ὀλίσθησις πού ἐγένεε στίς 13.1.1963. Κατὰ τήν ὑλοτομία νά ληφθοῦν προστατευτικὰ μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν ζημιῶν σὲ ἀστικές περιουσίας πού θρῖσκονται κάτω ἀπὸ τὴ συστάδα.

Γ'. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥΔΕ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ

Λῆμμα συγκρατημένο λόγω ἐλλείψεως ἀναγεννήσεως. Δέν ὑλοτομήθηκε κατὰ τήν προηγούμενη δεκαετία, λόγω ἀντιδράσεως τῶν κατοίκων. Ἄπαιτεῖται προστατευτικὴ δ)ση.

Δ' ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

1) Ἐξυγιαντικὲς καί ἀναγεννητικὲς ὑπόσκιες ὑλοτομίες κυρίως προπαρασκευαστικές.

2) Συντηρητικὴ διάνοιξις κέντρων ἀναγεννήσεως σύμφωνα μὲ τούς κανόνες τῆς δασοκομικῆς.

3) Κατὰ τὴ διαχείριση νά ληφθεῖ ὑπόψη ἡ ἀξία ἀναψυχῆς καί ἡ αἰσθητικὴ ἀξία τῆς συστάδος.

4) Ἀπαραιτήτως τεχνητὲς ἀναδασώσεις μὲ κονωφόρα, ἀναμόχλευσις τοῦ ἐδάφους κατὰ θέσεις. Εἰσαγωγή ἐδαφοβελτιωτικῶν. Κατὰ θέσεις κατασκευὴ μικρῶν ὑδρονομικῶν ἔργων θάσει εἰδικῆς μελέτης.

5) Ἀπαγόρευσις τῆς θοσκῆς ὄλων τῶν ζῶων γιά 10 χρόνια, περιφραγὴ τῆς ὑλοτομουμένης - ἀναδασωμένης συστάδος».

Μνημεῖο Θυμάτων κατολίθθησης

Ἡ Ἀδελφότητα προγραμμάτισε ἀπὸ πέρυσι τὴν ἀνέγερσιν μνημείου γιά τὰ θύματα τῆς κατολίθθησης τῆς 13.1.63. Μὲ τὴ σκέψη ὅτι στὴ δαπάνη θά συμβάλουν καί οἱ συγγενεῖς τῶν θυμάτων, διεμόρφωσε τὸ χῶρο, φιλοτέχνησε πρόχειρο σχέδιον κλπ.

Μετὰ τὴν εὐγενῆ πρόθεσιν καί ἐπιθυμία πού μᾶς ἐξέφρασε ὁ κ. Σταῦρος Ν. Κοντογιάννης ἀπὸ τὴν Αὐστραλία, ὅτι θά ἤθελε νά προσφέρει ὀλόκληρη τὴ δαπάνη τοῦ ἔργου καί ὅτι γιά τὸ σκοπὸ αὐτὸ σκόπευε νά ἔλθῃ ὁ ἴδιος, ἢ προσπάθεια σταμάτησε ἕως ὅτου ἔλθῃ ὁ κ. Κοντογιάννης.

Τὰ ἀνωτέρω ἔγιναν γνωστὰ καί στὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος.

Γιά τίς ἀνάγκες τοῦ Ἄη - Γιάννη

Ἀπαντώντας στὴν ἔκκλησιν πού κάναμε ἀπὸ τὸ περιοδικὸ τοῦτο, θρέθησαν Μικροχωρίτες πού μᾶς γνώρισαν ὅτι προσφέ-

Ὁ Ἄη - Γιάννης παλαιότερα.

ρονται νά ἔλθουν ἀρωγοὶ γιά κάθε ἐπισκευαστικὴ ἢ ἄλλη ἀνάγκη πού θά παρουσιάζεται στὸ ἔξῃ στὸ ἱστορικὸ καί ὁμορφὸ ξωκκλήσι τοῦ Ἄη - Γιάννη. Ἀξίζει ἓνα εἶγε σ' αὐτὴ τὴν προθυμία.

ΕΝΑ ΔΑΚΡΥ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΤΟΜΗΣΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ ΚΡΙ!

Δυό φορές στο πρόσφατο παρελθόν επιχειρήθηκε η ύλοτόμηση του δάσους Κρί, που είναι πάνω απ' τὸ Μικρὸ Χωριό. Καί τις δυό φορές ὁ μπαρμπα - Νίκος Ι. Λιάπης ἀντιτάχθηκε σθεναρά. Ἄλλωστε ὑπερογδοκοντούτης ὁ ἴδιος, δηλ. ἀπ' τοὺς παλιούς, ἦταν σὲ θέση νὰ γνωρίζει πῶς ἀντιδρούσαν οἱ πρόγονοί μας στὸ θέμα αὐτό.

Τὸ δυσάρεστο ὅμως νέο γιὰ τὴν ύλοτόμηση τοῦ Κρί, ποὺ γι' αὐτὸν ἦταν ἱερὸ καὶ ἀπαραβίαστο, τὸ ἔμαθε κλινήρης στὸ κρεβάτι, ὅπου ἐπὶ ἓνα χρόνο τώρα κοιτῆται χωρὶς νὰ σηκώνεται.

Δάκρυα κύλησαν ἀπὸ τὰ γεροντικά του μάτια σὰν ἄκουσε ὅτι τὸ Κρί δὲν εἶναι ὅπως ἦταν, ὅπως τὸ φύλαγαν οἱ παλιοί! . . .

— Γιατί τοὺς ἀφήσατε, ψέλλισε... καὶ βυθίστηκε πάλι στοὺς γεροντικούς στοχασμούς του.

Ὁ μπαρμπα Νίκος Ζεῖ ἀπὸ πολλὰ χρόνια στὴ Λαμία, ἀνάμεσα σὲ πολλὰ παιδιὰ κι ἐγγόνια. Ἄνῆμπορος πιά νὰ σηκωθεί, νὰ πάει στὸ χωριό, ὅπου κάθε καλοκαίρι ἔδινε τὸ παρὼν, ἀφηγούμενος παλιές ἱστορίες (διότι ὁ ἴδιος κρατᾷ ἀπὸ παλιὰ οἰκογένεια τοῦ χωριοῦ), συμβουλευοντας, παροτρύνοντας, μὴ συμβιβαζόμενος μὲ τὰ σύγχρονα συστήματα καὶ τις θεωρίες ποὺ ἤθελαν κιάλας νὰ ύλοτομήσουν τὸ Κρί. Μήπως δὲν ἔχει ἄδικο;

Ὁ μπαρμπα - Νίκος.
πέρυσι.

Τὸ δάσος Κρί
στὸ βάθος.

Νέα γιορτή στο χωριό μας

Ο π. Νικόλαος, εφημέριος του χωριού μας, που λειτούργησε από μια και δυό φορές σέ όλα τα ξωκκλήσια του χωριού μας, μάς κατέστησε γνωστό, ότι προτίθεται κάθε χρόνο, στις 7 Σεπτεμβρίου, γιορτή του Αγίου Σώζοντος, να λειτουργεί στον Άη - Σώστη. Στην ημέρα αυτή θα δίνεται πανηγυρικός χαρακτήρας. Άς τ' έχουν υπόψη τους οί Μικροχωρίτες για να προγραμματίσουν τ' τέλος τών θερινών διακοπών τους, όσο μπορούν, μετά τις 7 Σεπτεμβρίου.

Ή Γενική Συνέλευση

Ή Γενική Συνέλευση τής Ήδελφότηας θά γίνει άφου τελειώσει ή διαδικασία έγκρισης του Καταστατικού από τ' Πρωτοδικείο. Ήνωθμίζουμε, ότι ή τελευταία Συνέλευση τροποποίησε τ' Καταστατικό τής Ήδελφότηας και πρόσθεσε νέα άρθρα. Στόχος να ένεργοποιηθούν περισσότερα μέλη για τήν ύλοποίηση τών σκοπών τής Ήδελφότηας.

Άπόψεις για τ' βιβλίο «Μνήμη και Χρέος»

Άπό τή στήλη αυτή και από τ' επόμενο τεύχος, ανάλογα με τόν διαθέσιμο χώρο, θά αρχίσει ή δημοσίευση έπιστολών που θά περιέχουν κρίσεις, άπόψεις ή συμ-

πληρώσεις πάνω στα όσα γράφτηκαν στο βιβλίο «ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΧΡΕΟΣ», που εξέδωσε ή Ήδελφότητα. Πιστεύουμε ότι ό διάλογος που θά αρχίσει με τόν τρόπο αυτό θά άποφύγει προσωπικές αιχμές καθ' οίουδήποτε. Έτσι θά άποθεί ώφέλιμος και θά συμπληρώσει τ' αναπόφευκτα κενά που δέν μπόρεσαν να καλυφθούν από τις συνεργασίες που δημοσιεύθηκαν ήδη. Θά δοθεί άκόμη έτσι ή εύκαιρία, όσοι παρέλειψαν, να γράψουν έστω και τώρα, τις ένθυμήσεις τους με άφορμή αυτά που έγραψαν οί συνεργάτες του βιβλίου που κυκλοφόρησε.

Συνέδριο Εύρυτανών Ήμερικής

Ή πατριωτική και κοινωφελής όργάνωση τών Εύρυτανών Ήμερικής «Τ' Βελούχι» άποφάσισε να συγκαλέσει στην Έλλάδα τ' συνέδριο του 1986.

Στ' φετεινό τής συνέδριο που έγινε με μεγάλη έπιτυχία στο CHARLOTTE 26.6.83 τ' εύρυτανικές όργανώσεις εκπροσώπησε ό κ. Π. Κωστοπαναγιώτης, Πρόεδρος τής Πανευρυτανικής Ένωσης.

Μιά από τις σημαντικότερες άποφάσεις ήταν ή συνέχιση τής ένίσχυσης του Γηροκομείου Εύρυτανίας που άνεγείρεται στο Καρπενήσι. Όπως είναι γνωστό, τ' «Βελούχι» πήρε τήν πρωτοβουλία για τήν άνέγερση Γηροκομείου στην Εύρυτανία (1976) που θά δώσει θαλαπρωή στους ύπερήλικες τής περιοχής. Ένα έργο που θά δικαιώσει πολλούς μόχθους και πολλές θυσίες.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ

Α'. ΒΙΒΛΙΑ

1) Γιώργου - Άλ. Μαγκάκη, ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΕΛΛΑΔΑ. Δεύτερη έκδοση, Άθήνα - Κομοτηνή 1982.

Ένα άντίτυπο του παραπάνω βιβλίου χάρισε στην Βιβλιοθήκη τής Πνευματικής Γωνιάς Μικρού Χωριού ό διακεκριμένος συγγραφέας του με τήν ιδιόχειρη αφιέρωση:

«Για τήν Βιβλιοθήκη του Ιστορικού και ήρωικού Μικρού Χωριού Εύρυτανίας, μικρό δείγμα φιλίας. Μάρτης 1983».

Ήταν τήν ήμέρα που ό κ. Ήπουργός τής Δικαιοσύνης τίμησε με τήν παρουσία του κι έβαλε τόν «θεμέλιο λίθο» τών μνημείων τών 13 έθνομαρτύρων, που τ' άπο-

καλυπτήριά τους έγιναν ύστερα από 5 μήνες (21.8.83).

2) ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ: ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ (1982). Β' έκδοση. Τ' εξέδωσε ή Κίνηση «Ή Γυναίκα στην Άντίσταση», σελ. 232. Ένα άντίτυπο του βιβλίου χάρισε στη Βιβλιοθήκη τής Π.Γ. ή κ. Ναυσικά Ε. Παπαδάκη, ή όποία ύπήρξε συνεργάτις του τόμου αυτού με τ' θέμα «Παιδικοί σταθμοί και συσσίτια στην έλεύθερη Έλλάδα», στο όποιο περιγράφει τις όργανωτικές έμπειρίες τής από τ' παιδικά συσσίτια που άνέλαιβε και όργάνωσε με έπιτυχία ή ίδια στο Μικρό Χωριό και γενικότερα στην Εύρυτανία και τή Ρούμελη.

3) ΤΡΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΠΑΓΓΕΛΙΕΣ:

Του Ἀλέξανδρου Π. Μυριαλλῆ. Στίχοι καὶ νοσταλγικά κείμενα τοῦ συγγραφέα ποὺ ἀνατρέχουν στὴν ἡρωικὴ ἐποχὴ τῆς Ἀντίστασης καὶ τοῦ Πολυτεχνεῖου διακοσμημένα μὲ παλιὲς φωτογραφίες καὶ σχέδια τοῦ ἴδιου.

Β'. ΑΛΛΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

1) Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μυριαλλῆ μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς παρουσίας τους στὰ ἀποκαλυπτήρια τῶν δύο ἀντιστασιακῶν μνημείων στὸ Μικρὸ Χωριὸ χάρισαν στὸ λαογραφικὸ μουσεῖο τῆς Π.Γ. δύο καντηλιέρια κι ἄλλα χάλκινα εἶδη λαϊκῆς τέχνης καμωμένα ἀπὸ τοὺς ἴδιους.

2) Τέλος φωτογραφικὰ κειμήλια γιὰ

τὴν Πνευματικὴ Γωνιά χάρισαν οἱ: Ναυσικά Παπαδάκη, Μαργαρίτα Κεράνη, Χρίστος Α. Μπετένιος (φωτογραφίες τοῦ χωριοῦ καλλιτεχνικά παρμένες καὶ καθραρισμένες ἀπὸ τὸν ἴδιο), Γκόλφω Φλέγγα, Δημ. Ντελῆς καὶ ὁ Παντελῆς Δ. Γιαννακόπουλος ποὺ μᾶς ἔστειλε μιά φωτογραφία (μοναδική, ὅπως φαίνεται), τῆς παλιᾶς ἐκκλησίας τῆς Μεταμόρφωσης. Τὸ περιοδικὸ θὰ τὴν δημοσιεύσει σὲ μεγέθυνση σὲ ἄλλο τεύχος γιὰ νὰ τὴ δοῦν ὅλοι οἱ Μικροχωρίτες.

Ἐνα θερμὸ εὐχαριστῶ ἀπὸ τὴν Ἀδελφότητα σὲ ὅλους γιὰ τὶς δωρεὲς αὐτὲς ποὺ πλουτίζουν τὴν Πνευματικὴ μας Γωνιά.

ΕΝΤΥΠΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

● **Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ:** Ἐντυπωσιακὸ σὲ ἐμφάνιση καὶ σὲ ὕλη κυκλοφόρησε τὸ καλοκαιρινὸ τεύχος τοῦ ἐκλεκτοῦ περιοδικοῦ ποὺ ἐκδίδει ὁ Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτῶν ἢ «Ἁγία Παρασκευή».

● **ΧΩΡΙΑΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ:** Πλουσιώτατο σὲ ὕλη κυκλοφόρησε τὸ φθινοπωριάτικο τεύχος τοῦ περιοδικοῦ ποὺ ἐκδίδει ὁ Σύλλογος Καλλιακούδα. Τὰ ἀποκαλυπτήρια τῶν μνημείων τῶν ἀειμνήστων 13 ἔμνομαρτύρων καὶ τῆς προτομῆς τοῦ ἀειμνήστου Ι. Καρυφύλλη, δεσπόζουν στὴν ποικίλη ὕλη τοῦ περιοδικοῦ.

● **Ο ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ:** Τὸ τεύχος Ἰουλίου — Σεπτεμβρίου μὲ κρίσεις καὶ ἀπόψεις πάνω σὲ Καστανιώτικα καὶ Εὐρυτανικά ζητήματα.

● **ΚΑΛΛΟΝΙΑΤΙΚΑ ΝΕΑ:** Ἰδιαιτέρα προσεγγμένα μὲ μεθοδικὴ διάταξη τῆς ὕλης καὶ ποικίλα ἀφιερῶματα σὲ ζητήματα, ἔθιμα, γιορτὲς καὶ τύπους τοῦ χωριοῦ Καλλονῆ τῆς Λέσβου. Δίνουν τὴν εἰκόνα τοῦ λαογραφικοῦ πλοῦτου τοῦ χωριοῦ ποὺ ἔχει ἀρκετὲς ὁμοιότητες μὲ ἠπειρωτικὰ χωριά, ὅπως τὸ δικό μας. Τὸ περιοδικὸ ἐκδίδει ὁ Σύλλογος Καλλονιατῶν Λέσβου.

● **ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ** (τ. Σεπτεμβρίου): Ἡ ἐφημερίδα ποὺ καλύπτει ὁλόκληρο τὸ χωρὸ τῆς Ρούμελης.

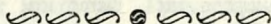
● **ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ:** Ἐφημερίδα μὲ ἐνδιαφέρουσα τοπικὴ ὕλη ποὺ ἐκδίδει στὸ Καρπενήσι ὁ νέος δημοσιογράφος κ. Πάνος Γεωργίου.

● **ΟΣΙΟΣ ΕΥΓΕΝΙΟΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ:** Βίος καὶ Ἔργον. Ἡ εἰς Ἅγιον ἀνακήρυξις - Ἀσματικὴ Ἀκολουθία. Ἐκδίδεται προνοία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καρπενησίου Κυρίου Νικολάου. Ἐπιμελεία τοῦ Προέδρου τοῦ Συνδέσμου «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλός», Παναγιώτου Κων. Βλάχου, Ἀθήνα 1983.

Ὁ λίαν ἐμπεριστατωμένος αὐτὸς τόμος ποὺ ἐκδόθηκε μὲ τὴν ἀνακήρυξη σὲ Ἅγιο τοῦ Εὐγένιου τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ τὶς γιορτὲς ποὺ ἔγιναν φέτος στὴν Εὐρυτανία περιέχει πρόλογο τοῦ Μητροπολίτη Καρπενησίου κ. Νικολάου, καὶ εἰσαγωγὴ τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς ἔκδοσης κ. Βλάχου. Διατείνεται σὲ τρία μέρη (σύνολο 190 σελ.): Τὸ πρῶτο μέρος περιέχει τὰ βιογραφικά (σπουδές, διδασκαλία, συγγραφεῖς κλπ.) τοῦ Εὐγένιου. Τὸ δεύτερο μέρος περιέχει ὅλα τὰ προηγηθέντα τῆς ἀνακήρυξης τοῦ Εὐγένιου σὲ Ἅγιο. Τὸ τελευταῖο μέρος περιέχει τὴν ἀσματικὴ ἀκολουθία τοῦ Ἀγίου ποὺ συνέταξε ὁ Ἁγιορεῖτης μοναχὸς Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης.

● **ΑΠΕΡΑΝΤΙΑΚΑ** Τριμηνιαία ἔκδοση τοῦ Συλλόγου Ἀπεραντιῶν Εὐρυτανίας «οἱ Ἅγιοι Ἀνάργυροι» — τὸ τεύχος τοῦ Δεκεμβρίου 1983 μὲ τὴν τακτικὴ πλοῦσια ὕλη του. Μαθαίνουμε ἀκόμη ἀπὸ τὴν πρώτη σελίδα ὅτι ἐτοιμάζεται τὸ Συνέδριο τῶν Ἀπεραντιῶν ποὺ ἐκτὸς τῶν ἄλλων φιλοδοξεῖ νὰ ἐκπονήσῃ τὸ ἀναπτυξιακὸ σχέδιο «Καταστατικὸ Χάρτη» τὸ ὀνομάζει τῆς περιοχῆς. Ἀξιόλογη προσπάθεια.

Εὐχόμαστε νὰ ἐπιτύχῃ.

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στή σπλήν αυτή δημοσιεύονται πάντοτε γράμματα Μικροχωριτών ή μη που άπευθύνονται προς τό περιοδικό ή τήν Άδελφότητα. Κατά προτίμηση δημοσιεύονται τά γράμματα τών ξενητεμένων, γιατί τούς δίνεται έτσι ή εύκαιρία νά επικοινωνήσουν με όλους τούς συγχωριανούς. Τούς εύχαριστούμε που μās σκέφτονται.

ΕΥΧΕΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΣ

Εύχαριστών, κ. Κουτσούκη, διά τās εύχās τής Άδελφότητας Μικροχωριτών, άντεπύχομαι έν αγάπη πāsαν αγαθούσην παρά του Σωτήρος Χριστού εις θεάρεστον, έγκαρπόν τε και καλλίκαρπον βιοτήν, εις προκοπήν και εύφροσύνην τών οικογενειών πάντων τών μελών τής Άδελφότητας. Δεκέμβριος '83

† ό Κ. Ν.

Άγαπητέ κ. Κλεομένη,

Ύστερα από λίγες μέρες συμπληρώνονται ακριβώς 40 χρόνια από τήν καταστροφή του χωριού μας, του Μικρού Χωριού, επειδή φέτος, τό 1982 — νομίζω — άναγνωρίστηκε από τήν Πολιτεία και κηρύχθηκε ως έτος τής Άντίστασης του Έλληνικού λαού στη βάρβαρη κατοχή, και επειδή — όπως ξμαθα — πρόκειται έντός ολίγου, νά κάνετε άποκαλυπτήρια σχετικού Μνημείου στο χωριό μας και εις μνήμη τών κατά τό 1942 σφαγιασθέντων χωριανών μας, τών θυμάτων αυτών που ακριβώς γι' αυτή τήν αντίσταση μαρτύρησαν και που θέλετε και σεις νά τιμήσετε διά τής άνεγέρσεως του Μνημείου — έστω και τόσο άργά — πίστεψα πως κάτι προσφέρω και έγω στην επέτειο αυτή, γράφοντας αυτά τά φτωχά στιχάκια. Είναι λίγα λόγια θαλαμμένα από τή ζωή γενικά του χωριού, και που — δυστυχώς — είναι πέρα για πέρα αληθινά έστω και άν αναφέρονται κάπως άλληγορικά. Τώρα έσεις, άν θά τά

γράψετε ή όχι στο περιοδικό σας, αυτό είναι δική σας δουλειά. Όμολογώ όμως ότι δέν είμαι καθόλου ειδικός περι τά τοιαύτα και ως έκ τούτου δέν μπορεί νά είναι τέλεια και ίσως και καθόλου δημοσιεύσιμα, αυτό τό αφήνω στην κρίση σας, ούτε και εις ούδέν θά δυσαραστηθώ στο αντίθετο.

Έάν τό δημοσιεύσετε, παρακαλώ νά διορθωθούν όπου υπάρχουν λάθη. Είναι λογοτεχνία Δημοτικού σχολείου.

Μετά τιμής

Ι. Σ. Ζαχαρόπουλος

Άγαπητέ κ. Κλεομένη, έλαβα τό σημείωμά σου, και όπως βλέπεις ανταποκρίθηκα σ' αυτό, παρά τό δύσκολο για μένα, γιατί οι γραμματικές μου γνώσεις είναι πολύ φτωχές για φιλολογία. Όπωςδήποτε υπάρχουν όρθογραφικά λάθη τά όποια παρακαλώ διορθώστε τα.

Τό αφήγημά μου είναι κάπως μακροσκελές, αλλά νομίζω ότι ήταν απαραίτητη κάποια εισαγωγή για νά μπώ στην ουσία του θέματος. Σε πολλά μέρη άπ' αυτό νομίζω ότι αναφέρω πράγματα και γεγονότα που ίσως φρονείτε και σεις ότι απέχουν άπό τήν έννοια του θέματος και ίσως νά υπάρχουν και έλλειψη χώρου στο έντυπο.

Στήν περίπτωση αυτή μπορείτε νά περικόψετε ό,τι νομίζετε περιττό και μη απαραίτητο νά γραφτεί. Έγώ δέν έχω καμία αντίρρηση γι' αυτό. Όσα γράφω σ' αυτό δέν είναι όλα τής ίδιας μου άντιλήψεως και πείρας, αλλά πολλά άπ' αυτά προέρχονται από πληροφορίες άλλων και

ὡς ἐκ τούτου πιθανὸν εἶναι νὰ μὴ εἶναι πέρα ὡς πέρα ἀκριβῆ, ἀλλὰ ὀπωσδήποτε εἶναι πολὺ κοντὰ πρὸς τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν πραγματικότητά. Θεωρῶ δὲ τιμὴ μου πού μοῦ δίδεται ἢ εὐκαιρία νὰ ἐκφέρω κι ἐγὼ τίς ἀντιλήψεις καὶ τίς γνώσεις μου στὸ κατὰ τὴν ἔννοια θέμα.

Εἶμαι ἱκανοποιημένος γιὰ τὴν ἀπόφασή σας νὰ φτιάξετε τὸ Μνημεῖο γιὰ τοὺς ἐκτελεσθέντες ἄτυχους χωριανούς μας. Ἄργα, ἀλλὰ κάλλιο ἄργα παρά ποτέ. Κι ἴσως ξοδεύτηκαν πολλὰ χρήματα ἐκεῖ πού — κατὰ τὴ γνώμη μου — θὰ μπορούσε νὰ μὴν ξοδευτοῦν, καὶ νὰ ξοδευτοῦν γιὰ τὸ Μνημεῖο πρὶν ἀπὸ 4 χρόνια.

Τὸ γεγονός ὅτι καθυστέρησε τόσο πολὺ δὲν εἶναι δυστυχῶς καθόλου τιμητικὸ γιὰ τὸ χωριὸ μας. Ἐπίσης πρέπει νὰ καταβληθοῦν προσπάθειες γιὰ ἀνέγερση σχετικοῦ Μνημείου καὶ γιὰ τοὺς καταπλακωθέντες χωριανούς καὶ μάλιστα κάπου ἐκεῖ στὴν κατολίσθηση.

Ἀναγνωρίζω ὅτι ὑπάρχουν δυσκολίες γι' αὐτό, ἀλλὰ πρέπει νὰ υπερπηδηθοῦν, ὅσο γιὰ τὸ οἰκονομικὸ μέρος νὰ παραμείνουν ἄλλα ἔργα καὶ νὰ γίνεи αὐτό. Πέρα ἀπὸ τὸ χρέος μας αὐτὸ γι' αὐτὸν τὸ σκοπὸ ὑπάρχει καὶ λόγος τουριστικὸς πού θὰ ὠφελήσῃ καὶ τὸ χωριὸ μὲ τὴν ἀνέγερση τῶν Μνημείων αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ γιὰ μᾶς (ἢ μᾶλλον γιὰ σᾶς τοὺς νεωτέρους) θὰ εἶναι τιμὴ καὶ περηφάνεια.

Καὶ κάποτε πρέπει παρόμοιο Μνημεῖο νὰ στηθεῖ στὴ θέση πού μαρτύρησαν οἱ ἀείμνηστοι Παπαδαστάνης καὶ Κατσιμπας. Ἐέρω τίς δυσκολίες πού ὑπάρχουν καὶ γι' αὐτό, ἀλλὰ οἱ προσπάθειές σας νὰ μὴ σταματήσουν. Τὸ ὅτι φέρνουν ἀντιρρήσεις καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ — δικαίωμά τους βέβαια — καὶ ἐφ' ὅσον πρόκειται γιὰ ἓνα τόσο ἱερὸ σκοπὸ, γιὰ μένα εἶναι μικροπρέπεια.

Εὐχαριστῶ. Τὰ σέβη μου στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο.

Μετὰ τιμῆς

Ἰωάν. Σερ. Ζαχαρόπουλος
Λαμία, Δεκέμβριος 1983

★

Ἀγαπητοὶ μου χωριανοὶ σᾶς χαιρετῶ καὶ εὐχόμαι τὸ γράμμα μου νὰ σᾶς εὕρη

ὄλους καλά. Πρὸ καιροῦ ἔλαβα τὸ ὠραῖο Ἡμερολόγιο πού μοῦ στείλατε καὶ σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ.

Κοιτάζοντας τὸ Ἡμερολόγιο μοῦ ἔφερε ἀναμνήσεις ἀπὸ τὸ ἀγαπημένο μας Μικρὸ Χωριὸ πού ποτὲ δὲν θὰ τὸ ξεχάσω. Ἐδῶ στὴν ξενητεία εἶναι σὰν κειμήλιο. Εἶμαι χαρούμενη πού καὶ τὰ παιδιὰ μου ἀγαπᾶνε τὸ χωριὸ ὅπως τὸ ἀγαπᾶω κι ἐγώ. Ἡ κόρη μου ἔχει ἀμέτρητες φωτογραφίες θγαλμένες ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ εὐχόμαστε τὸ καλοκαίρι, πρῶτα ὁ Θεός, νὰ ἔρθουμε καμὰ βόλτα.

Σᾶς στέλνω τὸ τσέκ 12 δολλάρια. Ἄπὸ τοὺς γονεῖς μου λαβαίνω γράμμα τακτικά. Ἐπίσης μαθαίνω καὶ τὰ νέα τοῦ χωριοῦ.

Ἡ οἰκογένειά μου στέλνει χαιρετισμούς μὲ πατριωτικὴ ἀγάπη.

ΜΑΡΙΑ Γ. ΚΑΚΟΥΡΑ

★

DETROIT 2.7.83

Ἀγαπητοὶ μου χωριανοὶ Κλεομένη καὶ Γεώργιε Δημόπουλε. Σᾶς ζητῶ συγγνώμην γιὰ τὴν καθυστέρηση τῆς ἀπάντησής μου. Σᾶς συγχαίρω γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ γιὰ τὴν στοργή τοῦ χωριοῦ μας. Ἐλαβα τὸ ὠραιότατο Ἡμερολόγιο καὶ θὰ τὸ ζωγραφίσω νὰ τὸ δάλω στὴν αἴθουσα τοῦ ἐστιατορίου μου, γιὰ νὰ μοῦ θυμίζει τὰ παιδικὰ μου χρόνια.

Σᾶς στέλνω ἓνα τσέκ 250 δολλάρια γιὰ τὴν Μεταμόρφωση τοῦ Σωτήρος καὶ τσέκ 20 δολλαρίων γιὰ τὸ Ἡμερολόγιο.

Μὲ αὐτὰ τὰ ὀλίγα τελειώνω. Χαιρετισμούς σὲ ὄλους τοὺς γνωστούς καὶ σὲ ὄλο τὸ Συμβούλιο.

Μὲ φιλικὴ ἀγάπη
ΤΑΣΟΣ ΓΙΟΥΡΝΑΣ

★

MELBOURNE 29.5.83

Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε καὶ σεβαστὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητας.

Ἀπὸ τὴν μακρινὴ Αὐστράλια σᾶς χαιρετοῦμε καὶ σᾶς συγχαίρουμε γιὰ τὸ ἔργο πού ἐπιτελεῖτε. Γιὰ τὰ «Μικροχωρικά Γράμματα» πού μᾶς στέλνετε, σᾶς εὐχαριστοῦμε. Εἶναι ἓνα ἐξαιρετικὸ δείγμα ἀγά-

της πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξενητεμένους. Συνεχί-
στε τὸ ἔργο σας καὶ πιστεύω πῶς ὅλοι οἱ
Μικροχωρίτες θὰ ἀνταποκριθοῦν στὸ δύ-
σκολο ἔργο σας.

Σᾶς ἐσωκλείω ἐπιταγὴ 50 δολλαρίων —
30 γιὰ τὴν δλοκλήρωση τῆς ἐκκλησίας μας
καὶ 20 γιὰ τὰ «Μικροχωρίτικα Γράμματα».
Σᾶς χαίρετοῦμε.

Μὲ ἐκτίμηση καὶ ἀγάπη
ΠΕΤΡΟΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

★

RICHMOND, VA 4.4.83

Ἀγαπητὲ Μένιο γιὰ σου,

Γιὰ τὰ «Μικροχωρίτικα Γράμματα» καὶ
τὸ Ἡμερολόγιο πού τόσες πολλὲς καὶ εὐ-
χάριστες ἀναμνήσεις ἔφερε, πολὺ σᾶς εὐ-
χαριστῶ.

Σᾶς ἐσωκλείω ἐπιταγὴ ἐκ 75 δολλαρί-
ων ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ 35 δολλάρια εἶναι γιὰ
τὸ Ἡμερολόγιο καὶ τὰ ὑπόλοιπα 40 γιὰ
τὸν σύλλογο ὡς συνδρομή.

Μὲ ἀγάπη
ΚΩΣΤΑΣ Δ. ΚΥΡΙΤΣΗΣ

★

15 Δεκεμβρίου 1983.

Ἀγαπητοὶ Κύριοι,

Ἡ ἐπιταγὴ τῶν δεκαπέντε δολλαρίων
εἶναι διὰ τὸ Ἡμερολόγιον πού μοῦ στείλα-
τετε διὰ τὸ 1983, καὶ ἡ ἐπιταγὴ τῶν τεσ-
σαράκοντα δολλαρίων εἶναι διὰ δύο ἔτη
τὸ περιοδικὸ Μικροχωρίτικα Γράμματα
καὶ ὅσα δὲν μοῦ στείλατε. Καὶ ἂν ὑπάρ-
χουν καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ μοῦ στέλνατε
ἀπὸ ἓνα, καθὼς ἄρχισε ὁ κ. Κουτσούκης

νὰ δημοσιεύει τὰ ποιήματά μου. Καὶ ὅ,τι
στοιχίσει νὰ σᾶς τὸ πληρώσω.

Διατελῶν φιλικώτατα
Χ. Δ. Τριανταφύλλης

★

Ἀθήνα 24.6.83

Κυρίου Μένιο Κουτσούκη, Πρόεδρο
καὶ Γιώργου Δημόπουλο, Γεν. Γραμματέα
Ἀδελφότητας Μικροῦ Χωριοῦ

«ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

Ἀστυδάμαντος 12

Ἐνταῦθα

Ἀγαπητοὶ μου,

Εὐχαριστῶ σᾶς προσωπικὰ καὶ δλόκλη-
ρο τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ἀδελφό-
τητός μας, διότι μοῦ κάνατε τὴν τιμὴ νὰ
ἀναθέσετε σὲ μένα τὴν ἐπίδοση στὸ Μικρὸ
Χωριὸ στὶς 11.6.83, κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς
σχολικῆς γιορτῆς, γιὰ τὴ λήξη τῶν μαθη-
μάτων τῆς σχολικῆς χρονιάς 1982 - 1983
τῶν βραβείων στοὺς διακριθέντες μαθητὲς
τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας καὶ τίς πολλὲς
προσπάθειες πρὸς ἀνύψωση καὶ πρόοδο τοῦ
Σχολείου θερμὰ συγχαρητήρια.

Οἱ στιγμὲς κατὰ τίς ὁποῖες ἐπέδωσα τὰ
βραβεῖα στοὺς μαθητὲς ὑπῆρξαν γιὰ μένα
συγκλονιστικὰ συγκινητικῆς. Θὰ παραμεί-
νουν ἀξέχαστη μνήμη καὶ ἠθικὴ ἱκανοποί-
ηση στὰ βαθιὰ γεράματά μου, διότι ἐπι-
σφραγίζουν τὴν πολύχρονη διδασκαλικὴ
μου σταδιοδρομία στὴν ἐδῶ ἀνθρώπινη
ζωή.

Μὲ ἰδιαίτερη ἀγάπη
Γ. ΠΑΠΑΔΗΣ

Συνταξιῶχος δάσκαλος Μικροχωρίτης

ΣΠΙΤΙ ΣΕ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ

Πληροφοροῦμαστε ὅτι τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο τοῦ Μικροῦ
Χωριοῦ ἐκθέτει σὲ πλειοδοτικὴ δημοπρασία ἓνα οἰκόπεδο 285 τ.μ.
μὲ ἰσόγειο οἰκία 2 δωματίων (θέση Γκρεμενίτσες, Μικροῦ Χωριοῦ).
Πρώτη προσφορὰ 1.000.000 καὶ ἐγγύηση συμμετοχῆς 100.000. Ἡ δη-
μοπρασία θὰ γίνῃ στὸ Μικρὸ Χωριὸ στὶς 4 Μαρτίου 1984 (Κυρια-
κὴ). Περισσότερες πληροφορίες στὸ τηλέφωνο 41287 τῆς Κοινότη-
τας καὶ στὸν ἐφημέριο π. Νικόλαο Ἀζακᾶ.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

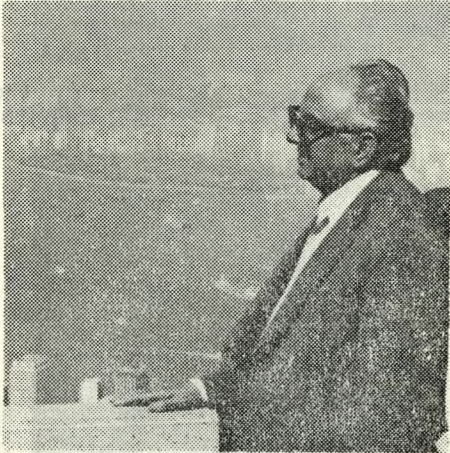
Ἡ μνημόνευση προσφιλῶν προσώπων στή στήλη αὐτή γίνεται μόνο με φροντίδα τῶν οἰκείων των, οἱ ὁποῖοι ἐν τῷ ἐπιθυμοῦν, θά πρέπει νά φροντίζουν νά μᾶς δίνουν ἔτοιμο τὸ κείμενο ἢ τὰ ἀπαραίτητα βιογραφικά στοιχεία καί μιά φωτογραφία.

Στή διάρκεια τοῦ ἔτους ἄρκετοί συμπατριῶτες μας, ἄλλοι ἀναπάντεχα κι ἄλλοι μετὰ ἀπό μακροχρόνια πάλη με τὸ θάνατο, ἔφυγαν τὸ μακρινὸ ταξίδι, πού γυρισμὸ δὲν ἔχει.

Μνημονεύουμε χαρακτηριστικά:

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΨΑΛΛΙΔΑΣ

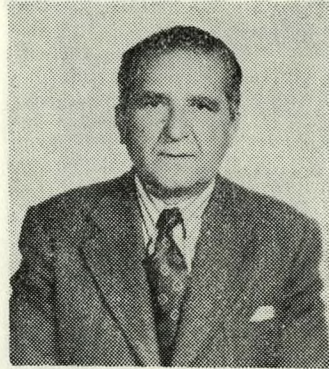
Τὸν ἀείμνηστο ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟ ΨΑΛΛΙΔΑ, πού ἦταν συνδεδεμένος με τὸ Μικρὸ Χωριὸ καί τὸ ἀγαποῦσε ιδιαίτερα. Θά πρέπει νά ποῦμε ἐδῶ ὅτι στάθηκε ἀρωγὸς

τῆς Ἀδελφότητάς μας καί πάντοτε ἦταν πρόθυμος νά μᾶς δώσει με τὸν γνωστὸ μείλιχο τρόπο του τίς συμβουλές του, λόγω τῆς ειδικότητάς του γιά τὰ ἔργα πού σχεδιάσαμε στὸ χωριὸ μας. Τελευταία ὑπόσχεσή του νά μᾶς διαθέσει ζαρντινιέρες γιά λουλούδια καί γερμανικὲς τριανταφυλλiές γιά τὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΙΑΜΑΝΗΣ

Τὸν ἀείμνηστο Πρόεδρο τοῦ Συνδέσμου Μεγαλοχωριτῶν ΚΩΝ. ΣΙΑΜΑΝΗ, πού ἄ-

φησε δυσαναπλήρωτο κενό. Γιά πολλὰ χρόνια κράτησε τὴ δραστηριότητα τοῦ Συλλόγου του σὲ ὑψηλά ἐπίπεδα.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΜΠΑΖΙΩΝΗΣ

Τὸν ἀείμνηστο ἰδρυτὴ καί Πρόεδρο τοῦ Συλλόγου Ἀνταδιωτῶν ΠΑΝΤΕΛΗ ΜΠΑ-

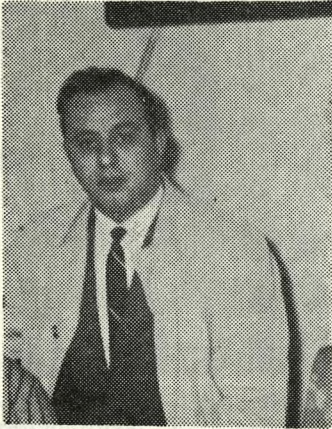
ΖΙΩΝΗ, γαμπρὸ τῆς Μικροχωρίτισσας Μαρίας Ἀθ. Τουλούπα (Καλατζομάρα), πού ἔδινε πάντοτε τὸ παρὼν σὲ ὅλες τίς πατριωτικὲς ἐκδηλώσεις.

Δύο ἀναπάντεχοι ἀκόμη θάνατοι νέων Μικροχωριτῶν συνέβησαν στὴν Ἀμερική.

ΓΙΑΝΝΗΣ Ν. ΚΟΜΠΟΡΟΖΟΣ

Ὁ ΓΙΑΝΝΗΣ Ν. ΚΟΜΠΟΡΟΖΟΣ, σὲ ἡλικία 50 ἐτῶν πέθανε τὸν Ἰούνιο ἀπὸ ἔμφραγμα τῆς καρδιάς. Ἦταν χρόνια ἐγκα-

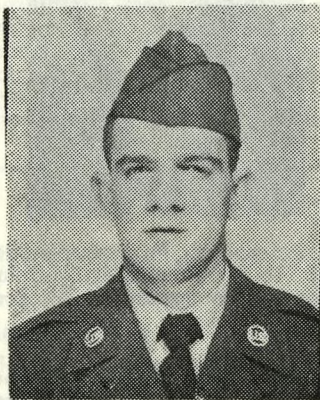
τεστημένος στην 'Αμερική. Γυναίκα του είναι η επίσης Μικροχωρίτισσα Βαγγελιώ Ε. Κωστοπούλου. Είχε επισκεφθεί για τε-

λευταία φορά το χωριό το καλοκαίρι του 1979 και σκόπευε σύντομα να γυρίσει στην 'Ελλάδα, τώρα που μεγάλωσαν τα δυο παιδιά του. Δυστυχώς η 'Αμερική κράτησε για πάντα τον χαμογελαστό Γιάννη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΦΛΕΓΓΑΣ

'Αναπάντεχα χάθηκε επίσης στην 'Αμερική ο ΓΙΩΡΓΟΣ Χ. ΦΛΕΓΓΑΣ. Πέθανε σε ηλικία 49 ετών τον 'Οκτώβριο από πτώση και χτύπημα στο κεφάλι. 'Ο Γιώργος ήταν

ο μικρότερος γιός του άειμνηστου έθνομάρτυρα Χριστού Φλέγγα. Είχε πάει κι αυτός πολύ νέος στην 'Αμερική. Δυό χρόνια πριν είχε πεθάνει ο αδελφός του Γιάννης.

ΣΤΑΘΗΣ ΤΣΑΡΟΣ

Τέλος μνημονεύουμε τον ΣΤΑΘΗ ΤΣΑΡΟ. Ήταν ο δεύτερος γαμπρός του μακαρίτη Βάγια Πλάκα, που νικήθηκε κι

αυτός από την έπαρατη αρρώστια, μέσα σ' ένα χρόνο, σε ηλικία 50 ετών. 'Αν και δεν ήταν Μικροχωρίτης αγαπούσε και έπισκεπτόταν πολύ συχνά το χωριό μας.

Οί λοιποί Μικροχωρίτες που έφυγαν για πάντα είναι οί παρακάτω με κάποια χρονολογική σειρά μέσα στο 1983:

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Σ. ΖΟΡΜΠΑΛΑ

Είχε συμπληρώσει τον πρώτο αιώνα της ζωής της η ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΠ. ΖΟΡΜΠΑ-

ΛΑ, όταν πέθανε στη Θεσσαλονίκη, κοντά στην κόρη της Κωνσταντία. Ήταν αδελφή του άειμνηστου έθνομάρτυρα Χριστού Φλέγγα. Ή κηδεία της έγινε στο χωριό.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Σ. ΜΟΥΧΡΙΤΣΑ

Περασμένα τὰ ἑκατὸ καὶ ἡ Αἰκατερίνη Σ. Μουχρίτσα πού πέθανε στό χωριό τὸν Νοέμβρη.

ΦΩΤΕΙΝΗ Ν. ΠΛΑΚΑ

Κοντά σὰ 90 πέθανε ἡ ΦΩΤΕΙΝΗ Ν. ΠΛΑΚΑ, στό χωριό, ὅπου καὶ κηδεύτηκε.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Ε. ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ

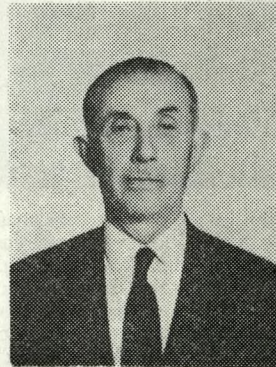
Νεώτερη ἀπὸ τὶς παραπάνω, γύρω σὰ 70, ἀναπάντεχα ὁμως, πέθανε στὴν Ἀθήνα

ἡ Αἰκατερίνη Ε. Κατσίγιαννη (τὸ γένος Μουχρίτσα).

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Σ. ΜΠΙΛΕΤΑΣ

Ὁ Στέφανος Σ. Μπιλέτας πέθανε σὶς 17 Ὀκτωβρίου. Δυὸ χρόνια προηγήτερα ἔχασε τὴ γυναίκα του. Συνταξιούχος τοῦ Σώματος Χωροφυλακῆς ὁ Στέφανος

Μιλέτας ἔδειχνε ζωηρὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ θέματα τοῦ χωριοῦ μας. Διετέλεσε πολλές φορές μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀδελφότητος (γραμματέας, ταμίας, ἀντιπρόεδρος κλπ.).

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ Π. ΠΛΑΚΑ

Ἐνα χρόνο μετὰ τὸν θάνατο τοῦ ἀντρα τῆς ἔφυγε γιὰ τὸ αἰώνιο ταξίδι καὶ ἡ Χαρίκλεια Π. Πλάκα. Εἶχε μόλις γυρίσει ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ ὅπου ἔμεινε γιὰ λίγο διάστημα κοντὰ στοῦ γιὸ τῆς Ἀντρέα.

Μὲ τοὺς θανάτους αὐτοὺς ὄλο καὶ λιγοστεύει ἡ παλιὰ φρουρὰ τοῦ χωριοῦ μας

πού τὸ κράτησε ζωντανὸ καὶ ἀκαμαιο, πα-
ρά τις ἀντίξοες περιόδους πού πέρασε μὲ

ἀπανωτοὺς πολέμους καὶ καταστροφές.
"Ἄς εἶναι αἰώνια ἡ μνήμη τους.

Ο ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΣ ΝΙΚΟΣ ΘΑΝΟΣ

Συμπληρώθηκε χρόνος (1.10.82) ἀπὸ τὸ
θάνατο ἑνὸς ἄξιου ἀλλ' ἀθόρυβου πνευ-
ματικοῦ ἐργάτη, ἑνὸς διακεκριμένου Εὐ-
ρυτάνου καὶ γνήσιου Ρουμελιώτη, τοῦ ἀεί-
μνηστου Νίκου Θάνου.

Γιὰ τοὺς Μικροχωρίτες ἡ στήλη αὐτὴ θὰ

ἤθελε νὰ θυμίσει ὅτι ὁ διακεκριμένος Μι-
κροχωρίτης καὶ εὐεργέτης τοῦ χωριοῦ κ.
Βασ. Κομματᾶς, πνευματικὸς ἄνθρωπος ὁ
ἴδιος, ἔτρεφε ἰδιαίτερη ἐκτίμηση στὸν Νί-
κο Θάνο. Ὅταν ὁ ἀείμνηστος Νίκος Θά-
νος θρέθηκε στὴν Ἀμερικὴ ὁ κ. Βασ. Κομ-
ματᾶς ἐκτιμώντας τὴν ἐντιμότητα καὶ τὴς
πνευματικῆς ἀρετῆς τοῦ ἐκλιπόντος, χρη-
ματοδότησε τὴν ἔκδοση τοῦ βιβλίου «Η
ΜΕΓΑΛΗ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝ-
ΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ», «Ἑρμηνεῖα προφητικῶν
κειμένων τῆς Ἀγίας Γραφῆς», χορηγία

Βασιλείου Κομματᾶ, Ἀθήναι 1956, πού ἐ-
πιμελήθηκε ὁ Νίκος Θάνος. Ὁ Ν. Θάνος
βρισκόμενος στὴν Ἀμερικὴ μὲ τὴν κήρυξη
τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου ἔσπευσε νὰ
παρουσιασθεῖ στὸ Προξενεῖο τῆς Ν. Ὑόρ-
κης καὶ ἐβελοντικά νὰ στρατολογηθεῖ. Ἀ-
πὸ κεῖ γρήγορα θρέθηκε στὸ μέτωπο τῆς
Μ. Ἀνατολῆς ὡς τὴν ἀπελευθέρωση.

Ἀντὶ ἄλλου μνημοσύνου παραθέτουμε
μικρὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴ νεκρολογία γιὰ
τὸν Νίκο Θάνο πού ἔγραψε ὁ διακεκριμέ-
νος Εὐρυτάνος συγγραφέας καὶ λογοτέ-
χνης κ. Δημοσθένης Γούλας:

«...Ὁ Νίκος Θάνος, ὁ ἐρημίτης τῆς Ἀ-
θήνας καὶ συνάμα ὁ ἄρτιος πνευματικὰ
Ρουμελιώτης, ἀνήκει στὴν αἰωνιότητα. Ἡ
γῆινη παρουσία του ἔσθησε ἀθόρυθα κά-
ποιο ἀπόβραδο τοῦ Ὀχτώβρη στὸ κλεινὸ
ἄστυ τῆς Παλλάδας Ἀθηνᾶς, καθὼς ἡ πο-
λυθασασισμένη καὶ ραγισμένη καρδιά του
ἔπαυσε νὰ χτυπάει. Δικοί του, φίλοι καὶ
γνωστοὶ τὸν ἀποχαιρέτησαν μαζὶ μὲ τὴς ἐ-
ξόδιες εὐχῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλοι στε-
νοὶ του φίλοι τοῦ ἐπλεξαν τὸ ἐνκώμιο, σὰν
ἐλάχιστο ἀντίδωρο εὐγνωμοσύνης γιὰ ὅ,τι
πρόσφερε στὸ λαὸ τῆς Ρούμελης καὶ ἰε-
ρικοτέρως τῆς Ρωμοσύνης. Ὁ θάνατος τοῦ
Νίκου Θάνου εἶναι μιὰ ἀπώλεια γιὰ τὴν
πνευματικὴ Ρούμελη. Πολλοὶ Ρουμελιῶτες
λογοτέχνες βγήκαν ἀπ' τὸ ἐργαστήρι τοῦ
Νίκου Θάνου. Ἡ ἀγάπη του: νὰ βοηθήσει
τοὺς νέους, νὰ τοὺς διορθώσει τὰ κείμενά
τους, νὰ τοὺς δεῖ σὲ ψηλότερες βαθμίδες
μέσα στὴν κοινωνία. Καλλιεργημένος κι ἀ-
γαπητὸς σ' ὅλα ἔδινε τὸ κάτι ἄλλο σὲ φι-
λικῆς καὶ Ρουμελιώτικες συγκεντρώσεις.
Ὁ Νίκος Θάνος ἦταν μιὰ ξεχωριστὴ πνευ-
ματικὴ μορφή τῆς Ρούμελης πού ἄφησε ἀ-
νεξίτηλα τὰ ἴχνη της στὸ πνευματικὸ της
κορμί καὶ πᾶσκισε ὅσο κανεὶς ἄλλος γιὰ
τὴν προβολή της. Ἄλλοι πιδ ἀρμόδιοι ἀ-
πὸ μένα θὰ πρέπει νὰ ἀσχοληθοῦν γιὰ τὴν
καθόλου προσφορά του στὰ Ρουμελιώτικα
Γράμματα».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΟΦΑΛΗΣ

Ἡ Ὁμοσπονδία Ρουμελιωτῶν Ἑλλάδος
ἔχασε ξαφνικὰ τὸν Νοέμβρη τὸν ἀείμνη-
στο πρόεδρό της Νικόλαο Σοφαλῆ, δικη-
γόρο. Γιὰ πολλὰ χρόνια ὡς μέλος τοῦ Δ.
Σ. καὶ τελευταῖα ὡς πρόεδρος ὁ Νικόλαος

Σοφαλῆς, ἐργάστηκε ἀκαταπόνητα καὶ μὲ
ἀληθινὴ αὐταπάρνηση γιὰ τὴν προώθηση
τῶν σκοπῶν τῆς Ὁμοσπονδίας Ρουμελιω-
τῶν. Αἰώνια του ἡ μνήμη.

Αποκαλυπτήρια μνημείων στο Μικρό Χωριό

ΠΡΟΚΕΛΑΡΙΟΙ ΔΑΔΗ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΕΝΘΕΤΕ:

ΡΙΖΟΣΦΑΙΣΤΗΣ

ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ

Στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας έγιναν προχτές τα αποκαλυπτήρια δύο μνημείων για τους 13 πατριώτες που εκτελέστηκαν από τους Ιταλούς κατακτητές στις 24 Δεκέμβρη 1942 σε αντίκρουνα για τη μάχη που έγινε στο Μικρό Χωριό στις 18-12-42.

Το ένα μνημείο είναι αφιερωμένο στον Παλα-Βαστάκη και το νοματάρχη Κατσιμπα που οι κατακτητές τους έριξαν στις φλόγες αφού πρώτα τους βασάνισαν άγρια. Το δεύτερο μνημείο είναι έξω από το χωριό στον τόπο που οδηγήθηκαν και εκτελέστηκαν οι υπόλοιποι 11 αφού πρώτα τους έβαλαν και έσκαψαν μόνον τους τάφους τους.

ΤΑ ΝΕΑ»

Αποκαλυπτήρια στην Ευρυτανία

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ έγιναν στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας δύο μνημείων για τους 13 εθνομάρτυρες που εκτελέστηκαν από τους Ιταλούς κατακτητές στις 24 Δεκεμβρίου 1942. Δύο απ' αυτούς τον Παλα-Βαστάκη και τον ενωμοτάρχη Κατσιμπα τους έριξαν στις φλόγες αφού πρώτα τους βασάνισαν ανηλεώς. Τους άλλους έντεκα τους οδήγησαν έξω απ' το χωριό, τους ανάγκασαν να σκάψουν οι ίδιοι τους τάφους τους κι ύστερα τους θείρισαν με τα πολυβό-

1» Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αιζενία

Αποκαλυπτήρια

Αποκαλυπτήρια δύο μνημείων για τους 13 εθνομάρτυρες που εκτελέστηκαν από τους Ιταλούς στις 24 Δεκεμβρίου 1942 έγιναν την Κυριακή, 21 Αυγούστου, στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας.

Έγινε μνημόσυνο και σε συνέχεια τα αποκαλυπτήρια των δύο μνημείων από το νοματάρχη Ευρυτανίας. Παραβρέθηκαν επίζώντες μαχητές της ομώνυμης μάχης, συγγενείς των εκτελεσθέντων, ο δήμαρχος Καρπενησιού, πρόεδροι κοινοτήτων, εκπρόσωποι των αντιστασιακών οργανώσεων, των πολιτιστικών οργανώσεων της περιοχής, που κατέθεσαν στεφάνια. Για το ιστορικό της μέρας μίλησαν ο ιστορικός Γ. Βαλέτας και ο απόστρατος αξιωματικός Γ. Κατσιμπα.

«Η ΒΡΑΔΥΝΗ»

σας
πληροφορούμε
Τρίτη 23 Αυγούστου ΟΤΙ

Στό Μικρό

χωριό Ευρυτανίας έγιναν την Κυριακή τα αποκαλυπτήρια δύο μνημείων για τους 13 εθνομάρτυρες που εκτελέστηκαν από τους Ιταλούς κατακτητές στις 24 Δεκεμβρίου 1942, στην τελετή χοροστάτησαν οι μητροπολίτες Καρπενησιού κ. Νικόλαος και Κεντρώας 'Αφρικής κ. Τιμόθεος. Τη φροντίδα για την ανέγερση των μνημείων και την οργάνωση της τελετής είχε η 'Αδελφότητα Μικροχωριτών «Μεταμόρφωση του Σωτήρος».

ΤΕΤΑΡΤΗ 24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Τετάρτη 24 Αυγούστου 1983

★ Στις 21 Αυγούστου έγιναν στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας τα αποκαλυπτήρια δύο μνημείων για τους 13 εθνομάρτυρες, που εκτελέστηκαν από τους Ιταλούς στις 24 Δεκεμβρίου 1942.

Στην τελετή χοροστάτησαν οι μητροπολίτες Καρπενησιού Νικόλαος και Κεντρώας 'Αφρικής Τιμόθεος, 'Ομιλητές ήσαν ο κ. Γ. Βαλέτας ιστορικός - λογοτέχνης και ο Γ. Κατσιμπας.

1983 Η ΑΥΓΗ 23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ

Προχτές Κυριακή έγινε η αποκαλυψη δύο μνημείων για 13 εκτελεσθέντες την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942 από τους φασίστες Ιταλούς, στο Μικρό χωριό Ευρυτανίας.

Παρέστησαν ο νοματάρχης κ. Καλκανδής, οι μητροπολίτες Νικόλαος Καρπενησιού και Τιμόθεος Κεντρώας 'Αφρικής.

Στεφάνια κατέθεσαν ο νοματάρχης οι αντιστασιακές οργανώσεις, ποδοεθροι Κοινοτήτων, οι αδελφότητες των χωριών Μεγάλου και Μικρού, οι οικογένειες των εκτελεσθέντων και άλλοι.

Πολλοί ομιλητές μίλησαν για την ήρωική τους στάση στο έκτελεστικό απόσπασμα. Δύο από αυτούς, τοῦ Παπα και 'Ενωματάρχη τους έσκαψαν ζωντανούς, ενώ τους 11 τους υποχρέωσαν να σκάψουν τους τάφους τους πριν τους εκτελέσουν.

Παραβρέθηκε πολλὸς κόσμος στην τελετή αποκαλύψεως των μνημείων που έγινε έπειτα από 40 χρόνια.

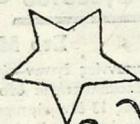
multifilter

ὁ πῖο ἀποτελεσματικὸς
συνδυασμὸς
διαφορετικῶν
φίλτρων στὸ

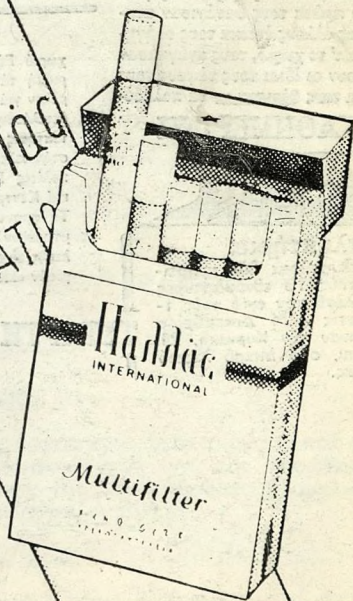
Παλλὰς
INTERNATIONAL

- τέλειο φιλτράρισμα
- καθαρῶτερο κάπνισμα

Παλλὰς
INTERNATIONAL

Ἀποκλειστικὸς τοῦ Ἑλβετικοῦ οἴκου
BAUMGARTNER

"ΔΕΚΤΟΡ"